

Bosna i Hercegovina

Ekonomski trendovi

Godišnji izvještaj 2024. godina

Sadržaj:

I.	REALNI SEKTOR	9
	Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u 2024. godini	9
	Industrijska proizvodnja	12
	Prerađivačka industrija	13
	Energetski sektor	14
	Maloprodaja	15
	Transport	17
	Građevinarstvo	18
	Tržište rada	19
	Zaposlenost	19
	Nezaposlenost	20
	Plate	22
	Penzije	24
II.	JAVNE FINANSIJE	26
	Indirektni porezi	27
	Direktni porezi, doprinosi i neporeski prihodi	30
	Javni dug	31
III.	CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR	35
	Cijene	35
	Monetarni sektor	37
	Bankarski sektor	40
	Tržište kapitala	43
	Ukupni promet i kapitalizacija	46
IV.	VANJSKI SEKTOR	49
	Platni bilans	49
	Vanjskotrgovinska robna razmjena	50
	Izvoz roba	51
	Uvoz roba	52
	Vanjskotrgovinski bilans	53
V.	STRANA DIREKTNÁ ULAGANJA	56
VI.	POSLOVNO OKRUŽENJE	59
	DODATAK	69

PRILOZI:

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini
Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine
Tabela 3: Industrijska proizvodnja u Republici Srpskoj
Tabela 4: Realni sektor- industrija i usluge
Tabela 5: Realni sektor po entitetima
Tabela 6: Tržište rada
Tabela 7: Pregled emitovanih obveznica Vlade Republike Srpske
Tabela 8: Pregled emitovanih obveznica Vlade Federacije Bosne i Hercegovine
Tabela 9: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Republike Srpske
Tabela 10: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Federacije Bosne i Hercegovine
Tabela 11: Rast i struktura monetarnih agregata
Tabela 12: Indeks potrošačkih cijena (CPI)
Tabela 13: Rast i sektorska struktura kredita
Tabela 14: Rast i sektorska struktura depozita
Tabela 15: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM s valutnom klauzulom
Tabela 16: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima u KM s valutnom klauzulom
Tabela 17: Kamatne stope na depozite stanovništva
Tabela 18: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji
Tabela 19: Vanjskotrgovinska razmjena u BiH po glavnim trgovinskim partnerima
Tabela 20: Platni bilans Bosne i Hercegovine

SPISAK GRAFIKONA:

Grafikon 1: Realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini po kvartalima
Grafikon 2: Struktura ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u 2024. godini po komponentama
Grafikon 3: Ekonomski rast po zemljama u 2024. godini
Grafikon 4: Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u 2024. godini, proizvodni pristup
Grafikon 5: Kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u 2024. godini po sektorima
Grafikon 6: Prerađivačka industrija po zemljama u 2024. godini
Grafikon 7: Prerađivačka industrija po granama u 2024. godini
Grafikon 8: Pregled kretanja u sektoru za proizvodnju električne energije u 2024. godini
Grafikon 9: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – po mjesecima u 2024. godini
Grafikon 10: Promet trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože
Grafikon 11: Prevoz robe i putnika u Bosni i Hercegovini –po godinama
Grafikon 12: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u 2024.godini
Grafikon 13: Stope rasta i doprinosi rastu ukupnom broju zaposlenih lica po djelatnostima
Grafikon 14: Rast broja zaposlenih i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini
Grafikon 15: Anketna stopa nezaposlenosti
Grafikon 16: Prosječne neto plate u periodu I-XII 2024. godine
Grafikon 17: Prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini prema područjima djelatnosti
Grafikon 18: Prosječne samostalne penzije u periodu I-XII 2024. godine
Grafikon 19: Stope rasta u % i doprinosi rastu javnih prihoda u p.p.
Grafikon 20: Raspoređeni prihodi sa jedinstvenog računa UIO u 2024. godini
Grafikon 21: Javni dug u regionu na kraju 2024. godine u % BDP-a
Grafikon 22: Dinamika javnog duga
Grafikon 23: Zaduženost sektora opšte vlade kroz komercijalno zaduživanje
Grafikon 24: Kretanje godišnje stope inflacije
Grafikon 25: Inflacija u Bosni i Hercegovini po mjesecima u 2024. godini i doprinosi rastu
Grafikon 26: Kretanje cijena sirove nafte, prirodnog gasa i indeksa hrane na svjetskom tržištu
Grafikon 27: Ukupna novčana masa (M2) u mlrd. KM
Grafikon 28: Rezervni novac (M0) u mlrd. KM

Grafikon 29: Komponente prosječnog salda računa obaveznih rezervi kod CBBiH u mlrd. KM
 Grafikon 30: Struktura bruto deviznih rezervi u decembru 2024. godine
 Grafikon 31: Sektorska struktura kredita
 Grafikon 32: Kretanje prosječne EKS na kredite u Bosne i Hercegovine
 Grafikon 33: Sektorska struktura depozita
 Grafikon 34: Neto štednja po sektorima (u mil. KM, stanje na kraju perioda)
 Grafikon 35: Kretanje prosječne EKS na depozite u Bosne i Hercegovina
 Grafikon 36: Kretanje ekonomske aktivnosti u SAD (WEI Indeks)
 Grafikon 37: Kretanje vrijednosti indeksa u svijetu
 Grafikon 38: Kretanje vrijednosti indeksa na Bečkoj berzi
 Grafikon 39: Kretanje vrijednosti indeksa na SASE i BLSE
 Grafikon 40: Promet na SASE i BLSE u K1-K4 2022., K1-K4 2023. i K1-K4 2024. godine
 Grafikon 41: Promet na SASE po mjesecima u 2023. i 2024. godini
 Grafikon 42: Promet na BLSE po mjesecima u 2023. i 2024. godini
 Grafikon 43: Kapitalizacija u mlrd. KM na SASE i BLSE
 Grafikon 44: Kapitalizacija u regionu u mil. EUR
 Grafikon 45: Kretanje tekućeg računa Bosne i Hercegovine
 Grafikon 46: Pregled vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u 2024. godini
 Grafikon 47: Struktura robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima u 2024. godini
 Grafikon 48: Struktura robnog uvoza u Bosni i Hercegovini po glavnim trgovinskim partnerima
 Grafikon 49: Struktura vanjskotrgovinskog robnog deficita po trgovinskim partnerima
 Grafikon 50: Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD
 Grafikon 51: Ulaganja u Bosni i Hercegovini od K1 2021. god. do K4 2024. god.
 Grafikon 52: Najznačajnija ulaganja u Bosni i Hercegovini po djelatnostima
 Grafikon 53: Najznačajnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu po zemljama
 Grafikon 54: EBRD ocjena tranzicije u 2023-2024. godini
 Grafikon 55: Indeks Ekonomske slobode Bosna i Hercegovina

SPISAK TABELA:

Tabela 1: Ukupna maloprodaja po entitetima (realne stope rasta u %, g/g)
 Tabela 2: Ukupan transport po entitetima u 2024. godini (stopa rasta g/g u %)
 Tabela 3: Građevinski radovi u 2024. godine, po entitetima (stopa rasta u %, g/g)
 Tabela 4: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini (u 000)
 Tabela 5: Prosječne neto plate u 2024. godini, poređenje (g/g)
 Tabela 6: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u %)
 Tabela 7: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar-decembar
 Tabela 8: Stanje vanjskog javnog duga prema nosiocima u milionima KM
 Tabela 9: Stanje unutrašnjeg duga prema nosiocima u milionima KM
 Tabela 10: Indeks potrošačkih cijena po odjeljcima prema namjeni potrošnje, poređenje g/g
 Tabela 11: Nekvalitetni krediti prema ukupnim kreditima
 Tabela 12: Promjena vrijednosti vodećih berzanskih indeksa u svijetu
 Tabela 13: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE
 Tabela 14: Vanjskotrgovinska robna razmjena u 2024. godini po HS klasifikaciji
 Tabela 15: Strana direktna ulaganja po kvartalima i ukupno u milionima KM
 Tabela 16: Rangiranje Bosna i Hercegovina u svijetu prema međunarodnim organizacijama
 Tabela 17: Kreditni rejting Bosne i Hercegovine i zemalja u okruženju na kraju 2024. god.

LISTA SKRAĆENICA:

ARS	– Anketa o radnoj snazi	OR	– Obavezne rezerve
BATX	– Bosnian Traded Index	PB	– Platni bilans
BD	– Brčko Distrikt	PDV	– Porez na dodanu vrijednost
BDP	– Bruto domaći proizvod	PIF	– Privatizacijski investicijski fond
BDV	– Bruto dodana vrijednost	PJI	– Program javnih investicija
BHAS	– Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine	SASE	– Sarajevska berza
BIFX	– Indeks bosanskih investicijskih fondova	SASX-10	– Indeks rezultata 10 najboljih kompanija listiranih na Sarajevskoj berzi
BiH	– Bosna i Hercegovina	SB	– Svjetska banka
BLSE	– Banjalučka berza	SEE	– Jugoistočna Evropa
CBBiH	– Centralna banka Bosne i Hercegovine	SIPA	– Državna agencija za istrage i zaštitu
CEFTA	– Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
CPI	– Indeks potrošačkih cijena	SOR	– Srednjoročni okvir rashoda
DOB	– Dokument okvirnog budžeta	SRS	– Srednjoročna razvojna strategija
DSU	– Direktna strana ulaganja	SSP	– Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju
EBRD	– Evropska banka za obnovu i razvoj	SST	– Sporazum o slobodnoj trgovini
EC	– Evropska komisija	SVF	– Statistika vladinih finansija
EKS	– Efektivna kamatna stopa	UIO	– Uprava za indirektno oporezivanje BiH
ERS-10	– Indeks dizajniran za prikaz rezultata 10 kompanija iz sistema Elektroprivrede RS	USAID	– Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj
EU	– Evropska unija	P1	– Prva polovina godine
FBiH	– Federacija Bosne i Hercegovine	P2	– Druga polovina godine
FIRS	– Indeks investicijskih fondova RS	K1	– Prvi kvartal godine
FISIM	– Usluge finansijskog posredovanja indirektno mjerene	K2	– Drugi kvartal godine
JR UIO	– Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje	K3	– Treći kvartal godine
KM	– Konvertibilna marka (međunarodni standard ISO 4217)	K4	– Četvrti kvartal godine
MMF	– Međunarodni monetarni fond	M0	– Rezervni novac
MVTEO	– Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	M1	– Transakcijski novac
OMA	– Odjel za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje	M2	– Novac u širem smislu
		QM	– Kvazi novac
		mil. KM	– Milioni KM
		g/g	– Stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na isti period prethodne godine
		m/m	– stopa rasta koja podrazumijeva promjenu u odnosu na prethodni mjesec tekuće godine

EKONOMSKI POKAZATELJI U BOSNI I HERCEGOVINI godišnji pokazatelji					
	2020.	2021.	2022.	2023.	2024. (p)
Nominalni BDP (u milionima KM)	35.584	40.127	45.594	50.932	53.560
Nominalna stopa rasta (u %)	-2,6%	12,8%	13,6%	11,7%	5,2%
Realna stopa rasta (u %)	-2,9%	7,6%	3,7%	1,9%	2,5%
Stanovništvo (hiljade) - prema popisu iz 2013. godine	3.475	3.453	3.434	3.434	3.434
BDP per capita (u KM)	10.240	11.621	13.277	14.832	15.597
Broj registrovanih nezaposlenih lica - prosjek (u hiljadama)	415	394	363	349	329
Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	956	998	1.122	1.263	1.381
Inflacija (indeks potrošačkih cijena)	-1,0%	2,0%	14,0%	6,1%	1,7%
Konsolidirani budžet Bosne i Hercegovine (u % BDP-a)					
Tekući prihodi	56,4%	40,1%	40,0%	39,9%	N/A
Tekući rashodi	56,6%	37,0%	36,9%	37,7%	N/A
Štednja (Bruto operativni bilans)	-0,2%	3,1%	3,1%	2,2%	N/A
Javne investicije (Transakcije u nefinansijskim sredstvima)	6,9%	3,4%	3,5%	3,3%	N/A
Suficit/Deficit (Neto pozajmljivanje(+)/zaduživanje(-))	-7,1%	-0,3%	-0,4%	-1,2%	N/A
Vanjski javni dug	34,0%	24,2%	21,5%	17,5%	17,3%
Novac i krediti (u % BDP-a)					
Novac u širem smislu (M2)	79,4%	78,5%	72,9%	70,3%	73,1%
Kreditiranje privatnog sektora ⁽¹⁾	52,4%	48,3%	44,6%	42,8%	44,5%
Platni bilans					
Saldo tekućeg računa u milionima KM	-980	-579	-2.001	-1.157	-2.129
U % BDP-a	-2,8%	-1,4%	-4,4%	-2,3%	-4,0%
Trgovinski bilans	-4.632	-4.343	-6.200	-5.868	-7.343
Izvoz roba i usluga (u milionima KM)	12.013	16.763	22.037	21.931	21.938
(stopa rasta u %)	-16,2%	39,5%	31,5%	-0,5%	0,0%
Uvoz roba i usluga (u milionima KM)	16.645	21.106	28.237	27.798	29.281
(stopa rasta u %)	-14,6%	26,8%	33,8%	-1,6%	5,3%
Bilans roba i usluga (u % BDP-a)	-13,0%	-10,8%	-13,6%	-11,5%	-13,7%
Bruto devizne rezerve					
U milionima KM	13.868,0	16.348,1	16.065,9	16.289,9	17.642,2
U mjesecima uvoza roba i usluga	10,0	9,3	6,8	7,0	7,2
Servisiranje vanjskog javnog duga					
U milionima KM	771,3	805,3	864,6	1.685,5	1.418,7
U % izvoza roba i usluga	6,4%	4,8%	3,9%	7,7%	6,5%

- Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine (BHAS): BDP, stanovništvo, zaposlenost, plate i cijene

- Izvor: Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine: vanjski javni dug i njegovo servisiranje

- Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine: konsolidovani budžet opšte vlade; platni bilans; novac i krediti; devizne rezerve

(1) Pod kreditima privatnog sektora obuhvaćeni su krediti svih sektora osim sektora vlade i javnih kompanija.

* Procjena/pretpostavka DEP-a

(p) Projekcija DEP-a

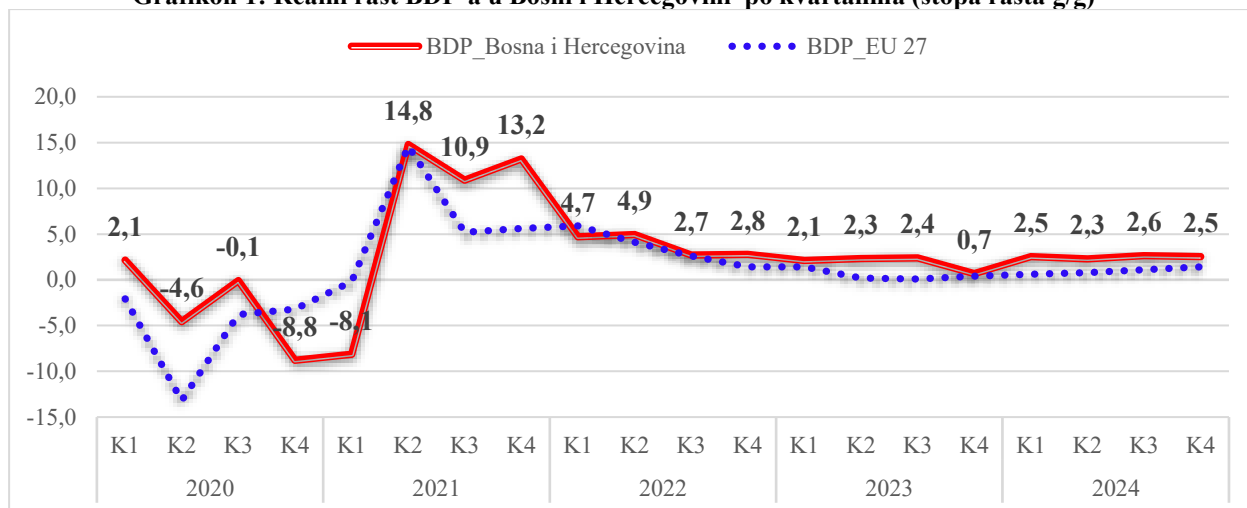
I REALNI SEKTOR

Ekonomski rast u 2024. godini

- Nastavak trenda ekonomskog rasta u 2024. godini
- Stopa rasta BDP-a 2,5%
- Domaća tražnja (potrošnja i investicije) nosilac ekonomskog rasta
- Negativan doprinos vanjskotrgovinskog bilansa usljed pada izvoza
- Usporen rast zaposlenosti i inflacije

U 2024. godini u Bosni i Hercegovini je nastavljen je trend ekonomskog rasta iz prethodne godine. Naime, prema podacima BHAS-a za 2024. godinu (BDP, rashodni pristup, tromjesečni podaci) procjenjuje se da je **realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini iznosio 2,5%.**¹ Posmatrano po kvartalima, realni rast BDP-a u K1 2024. godine iznosio je 2,5%, u K2 2,3%, u K3 2,6% i u K4 2,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Na prikazanom grafikonu je vidljivo da ekonomski trendovi u Bosni i Hercegovini imaju visok stepen korelacije za privrednim kretanjima u zemljama EU, s tim da je u 2024. godini ostvarena stopa realnog rasta BDP-a bila nešto viša. Uporedni prikaz trenda kretanja BDP-a u Bosni i Hercegovini i EU27 po kvartalima prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 1: Realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini po kvartalima (stopa rasta g/g)

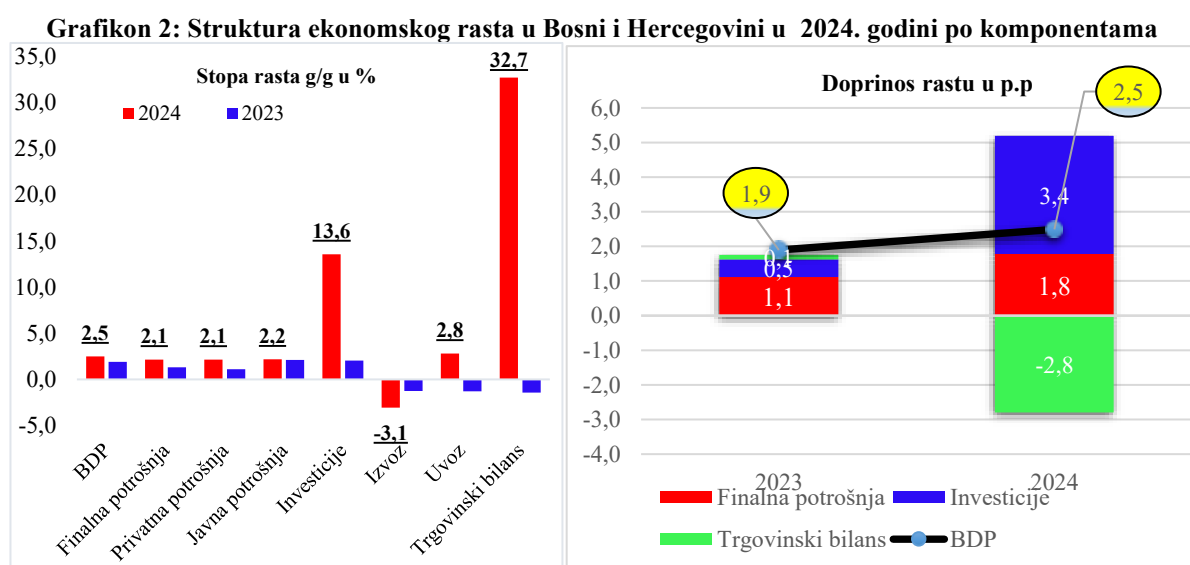
Izvor: BHAS i EUROSTAT

Ako se pažljivije posmatra struktura ostvarenog rasta BDP-a u Bosni i Hercegovini u 2024. godini (2,5%) može se zaključiti da je domaća tražnja (potrošnja i investicije) bila glavni nosilac ekonomskog rasta, dok je izvozna tražnja imala negativan utjecaj na rast BDP-a. Naime, prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a procjenjuje se da je rast finalne potrošnje tokom posmatranog perioda iznosio 2,1%, tako da je doprinos iste u rastu BDP-a iznosio 1,8 p.p. Detaljnije posmatrano, registrirani rast privatne potrošnje iznosio je 2,1%, a javne potrošnje 2,2%, tako da su doprinosi ukupnom ekonomskom rastu iznosili: privatna potrošnja 1,4 p.p i javna potrošnja 0,4 p.p. Ovaj rast potrošnje omogućen je zahvaljujući blagom povećanju broja zaposlenih od 0,7%, realnom rastu plata i penzija, povećanju priliva doznaka građana iz inostranstva od oko 10%, te usporavanju inflacije u zemlji u posljednjih nekoliko mjeseci. Ovaj rast potrošnje potvrđuju i podaci o kretanju javnih prihoda naročito u domenu indirektnih poreza

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, tromjesečni podaci za K4 2024. godinu“, 31.03.2025. godine.

gdje je ostvarena stopa rasta od 8,5%, dok je registrirani rast neto PDV-a iznosio 11,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Pored rasta finalne potrošnje, pozitivan doprinos rastu ostvaren je i u okviru investicija obzirom da su iste u 2024. godini ostvarile dvocifren porast od 13,6% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, prilikom interpretacije ovog rasta investicija i doprinosa ekonomskom rastu potrebno je imati u vidu da ova kategorija uključuje i zalihe, što znatno otežava analizu doprinosa investicija u strukturi ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Ova procjenja o povećanju investicija na indirektan način je potvrđena podacima o povećanju ukupnih građevinskih radova u zemlji od 2,8%, kao i povećanim uvozom kapitalnih proizvoda od 6,1% u odnosu na prethodne godine. Pregled strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u 2024. godini po komponentama rasta prikazan je na grafikonu ispod.

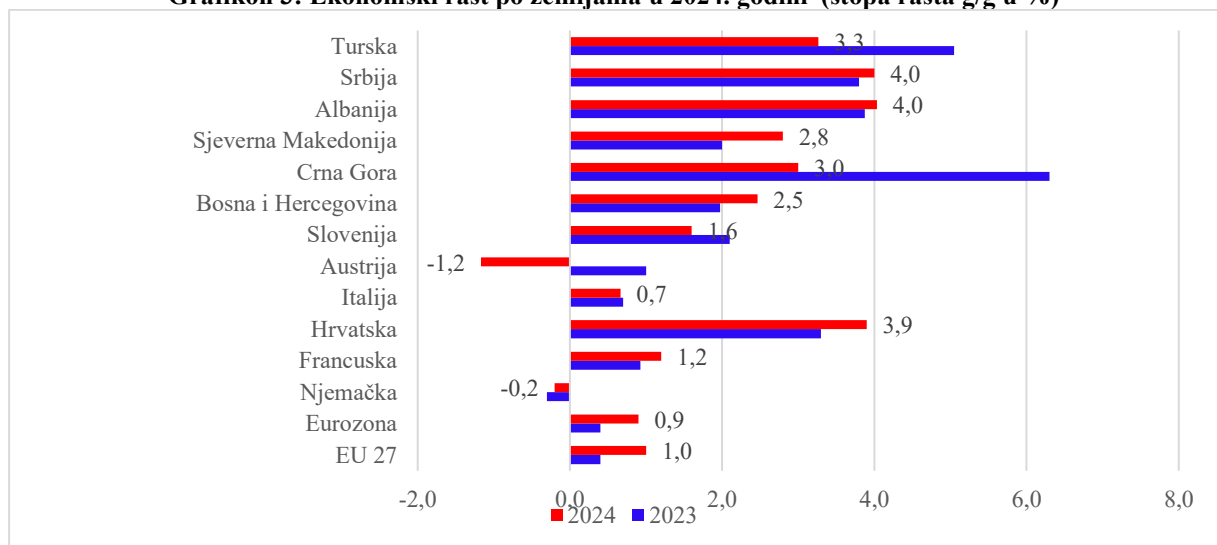

Izvor:BHAS

S druge strane, u 2024. godini doprinos vanjskog sektora u ekonomskom rastu u Bosni i Hercegovini za razliku od prethodnih godina bio je negativan što je vidljivo na grafikonu iznad. Naime, prema trenutno raspoloživim međunarodnim statističkim podacima u zemljama EU došlo je do usporavanja ekonomskog rasta, što se negativno odrazilo na vanjskotrgovinsku robnu razmjenu i konačnici na ekonomski rast u Bosni i Hercegovini. Prema podacima Eurostat-a za 2024. godinu procijenjuje se da je stopa ekonomskog rasta na nivou EU27 iznosila svega 1,0%, dok su pojedine zemlje koje predstavljaju glavna izvozna tržišta za bh. proizvode, kao što su Njemačka i Austrija zabilježile negativne stope ekonomskog rasta.² Pregled kretanja ekonomskog rasta po zemljama u 2024. godini prikazan je na grafikonu ispod.

² <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/2-06092024-sept#:~:text=>

Grafikon 3: Ekonomski rast po zemljama u 2024. godini (stopa rasta g/g u %)

Izvor: Eurostat

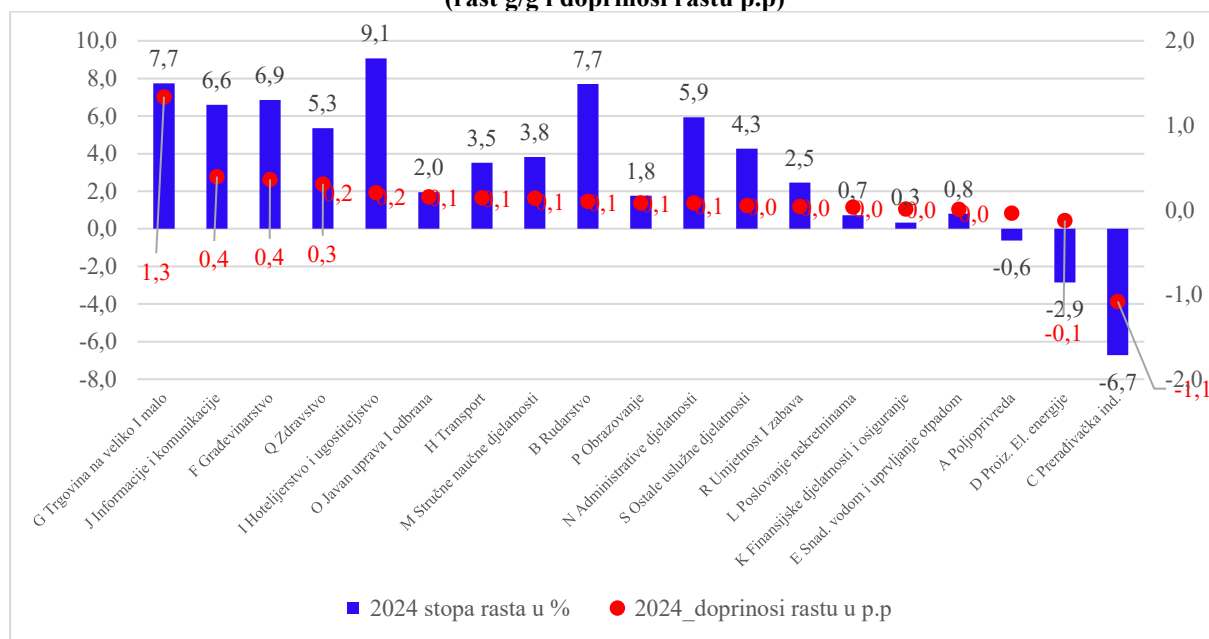
Ovo usporavanje privredne aktivnosti negativno se odrazilo na vanjskotrgovinsku razmjenu u Bosni i Hercegovini u 2024. godini. Naime, Bosna i Hercegovina je nakon dvocifrenog rasta u prethodnih nekoliko godina, u 2024. godini zabilježila znatno slabije rezultate u okviru vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Ovo smanjenje vanjskotrgovinske razmjene posljedica je smanjenja izvoza (naročito izvoza roba), dok je uvoz uvećan usljed jačanja domaće tražnje. Naime, prema podacima BHAS-a za 2024. godinu u Bosni i Hercegovini je registrirano smanjenje realne stope izvoza od 3,1%, dok je realni rast uvoz uvećan za 2,8% u odnosu na isti period prethodne godine.³ Ovakav trend kretanja izvoza i uvoza rezultirao povećanjem trgovinskog deficita, tako da je ukupni doprinos vanjskotrgovinskog bilansa u ekonomskom rastu bio izrazito negativan.

S druge strane, ako se kretanje BDP-a u Bosni i Hercegovini u 2024. godine posmatra po proizvodnom pristupu vidljivo je da su sektori, čija kretanja su determinisana domaćom tražnjom, predstavljali glavni oslonac rasta. Tako se može konstatovati da su povećanja u sektoru usluga (trgovina na veliko i malo, informacije i komunikacije, te hotelijerstvo i ugostiteljstvo) dali najznačajniji doprinos ekonomskom rastu. S druge strane, tokom posmatranog perioda izostao je značajniji doprinos sektora roba, usljed smanjenja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije i energetskog sektora. Prema podacima BHAS-a iz nacionalnih računa za 2024. godinu (proizvodni pristup, kvartalne serije) u strukturi dodatne vrijednosti u Bosni i Hercegovini robe su učestvovala sa 32,4%; (A-Poljoprivreda 5,5%, B-Rudarstvo 1,4%, C-Prerađivačka industrija 14,7%, D-Proizvodnja električne energije 4,1%, E-snaabdjevenije vodom 1,1% i F-građevinarstvo 5,5%). S druge strane sektor usluga činio je 67,6%; (G-Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala 18,2%, H-Prijevoz i skladištenje 4,2%, I - Djelatnosti pružanja smještaja (Hotelijerstvo i ugostiteljstvo), J-Informacije i komunikacije 6,2%, K- Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja 4,2%, L - Poslovanje nekretninama 5,0%, M- Stručne, naučne i tehničke djelatnosti 3,8%, N- Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti 1,5%, O- Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje 8%, P- Obrazovanje 4,9%, Q- Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite 6,0%, R- Umjetnost, zabava i rekreacija 1,8% i S-Ostale uslužne djelatnosti 1,3%.

Detaljniji prikaz strukture ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u 2024. godine po proizvodnom pristupu prikazan je na grafikonu ispod.

³ U ovom dijelu izvještaja su korišteni podaci iz statistike nacionalnih računa BHAS-a za K4 2024, pokazatelji izvoza i uvoza uključuju robe i usluge.

**Grafikon 4: Ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u 2024. godini , proizvodni pristup
(rast g/g i doprinosi rastu p.p)**

Izvor: BHAS

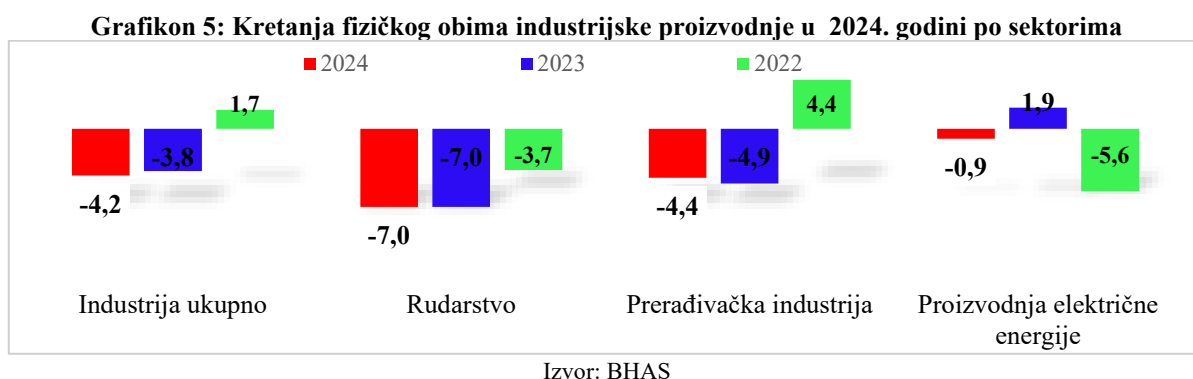
Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini u 2024. godini

- Pad fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini od 4,2%
- Slabljenje u vanjskom okruženju usporilo proizvodne procese u zemlji
- Obim proizvodnje smanjen u okviru sva 3 sektora - prerađivačka industrija, rudarstvo, proizvodnja električne energije
- Smanjenje zaposlenosti u okviru industrije

Historijski posmatrano, trend kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini u velikoj mjeri je ovisio o privrednim kretanjima u glavnim trgovinskim partnerima (zemlje EU i regiona). Ovo se naročito odnosi na prerađivačku industriju koja je pretežno izvozno orijentirana, dok su kretanja u okviru rudarstva i sektora za proizvodnju električne energije determinisana internim dinamikama u zemlji. U skladu s tim, postpandemijski ekonomski oporavak u međunarodnom ekonomskom okruženju rezultirao je i poboljšanjem proizvodnih procesa odnosno povećanjem fizičkog obima industrijske proizvodnje u zemlji. Međutim, usljed destabilizacije ekonomskih prilika u vanjskom okruženju došlo je do postepenog usporavanja privredne aktivnosti, što se na Bosnu i Hercegovinu odrazilo usporavanjem proizvodnih procesa i slabljenjem industrijske proizvodnje. Trend slabljenja industrijske proizvodnje nastavljen je i u 2024. godini obzirom da je registriran pad fizičkog obima proizvodnje u poređenju sa prethodnom godinom. Tako je prema podacima Eurostat-a za 2024. godine u zemljama EU zabilježen ekonomski rast od svega 1%, dok je fizički obim industrijske proizvodnje smanjen za oko 2,5% u odnosu na periodu godinu.⁴ Slični ekonomski trendovi prisutni su i u Bosni i Hercegovini u 2024. godini. Naime, prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima BHAS-a za 2024. godinu u Bosni i Hercegovini je registriran pad fizičkog obim industrijske proizvodnje od 4,2% u odnosu na

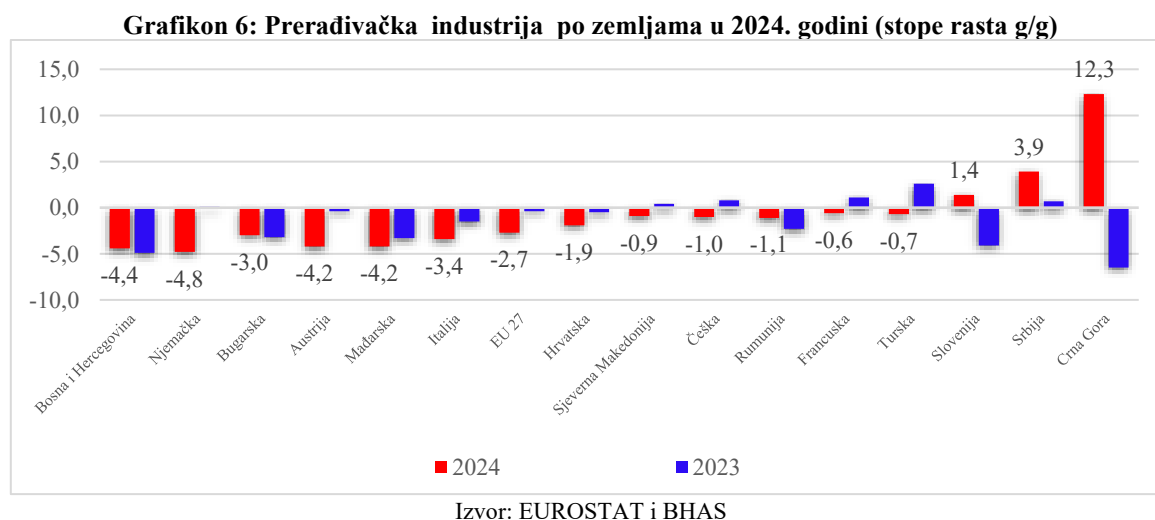
⁴ Eurostat, Euroindicators, „Industrial Production“, 21/2025, 14 February 2025.

prethodnu godinu.⁵ Posmatrano po kvartalima, registrirana stope smanjenja fizičkog obima industrijske proizvodnje u 2024. godine su iznosile K1 4,6%, K2 6,5%, K3 5,2% i K4 0,3%. Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima u 2024. godini prikazan je na grafikonu ispod.

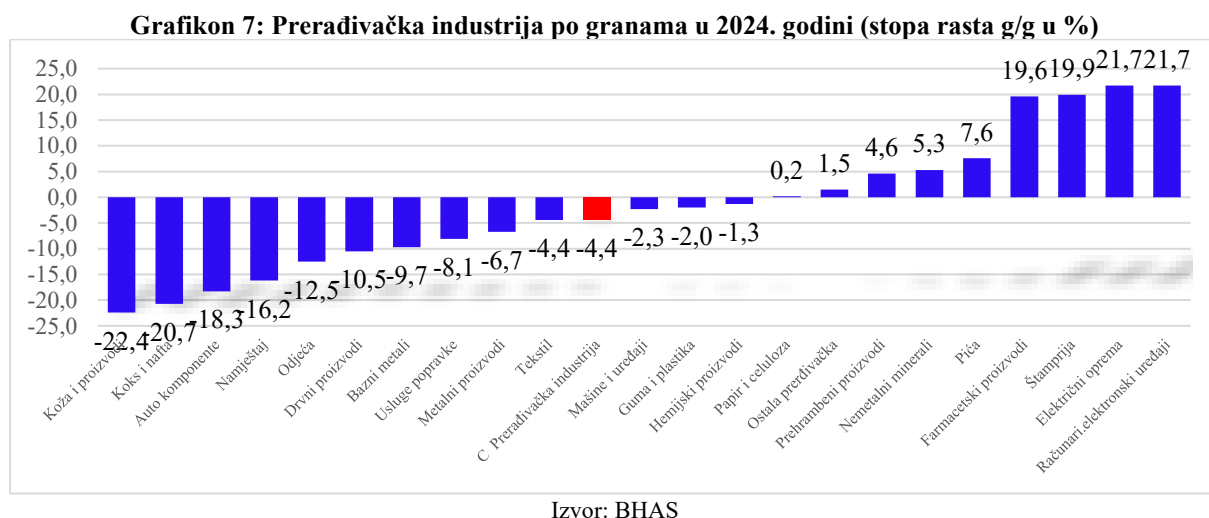
Prerađivačka industrija

Imajući u vidu strukturu proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini može se konstatovati da kretanja u okviru iste skoro u potpunosti zavise od privrednih kretanja u vanjskom okruženju, prije svega zemalja EU27 i regiona. U skladu s tim, u proteklih nekoliko godina visok nivo privredne aktivnosti i relativno snažan ekonomski rast u glavnim trgovinskim partnerima rezultirali su povećanjem obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini. Međutim, trenutno raspoloživi podaci za 2024. godinu ukazuju na to da je ovaj trend rasta zaustavljen. Naime, prema podacima BHAS-a, Bosna i Hercegovina je u 2024. godini zabilježila smanjenje proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 4,4% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po kvartalima, registrirane stope smanjenja obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u 2024. godine su iznosile K1 4,9%, K2 5,1%, K3 7,2% i K4 2,1%. Naime, negativni efekti energetske krize, rast proizvodnih i potrošačkih cijena, kao i destabilizacija lanaca snabdijevanja su primjetni u okviru industrija pojedinih evropskih zemalja. Tako su stope rasta proizvodnje ključnih industrijskih zemalja dosta niže u odnosu na ranije godine. Grafički prikaz kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini za 2024. godinu po glavnim trgovinskim partnerima prikazan je ispod.

⁵Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za decembar 2024. godine-prethodni podaci“, 26.01.2024. godine.

Ako se kretanje prerađivačke industrije u 2024. godini u Bosni i Hercegovini posmatra detaljnije po proizvodima vidljivo je da su najznačajnija smanjenja proizvodnje zabilježena u okviru izvozno orijentiranih grana, kao što su bazni metali, namještaj, koža i proizvodi od kože, drvna i hemijska industrija. S druge strane, povećanja proizvodnje su zabilježena u okviru farmaceutskih proizvoda, električne opreme, pića i dr. Detaljan grafički prikaz kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije po granama u Bosni i Hercegovini u 2024. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Energetski sektor

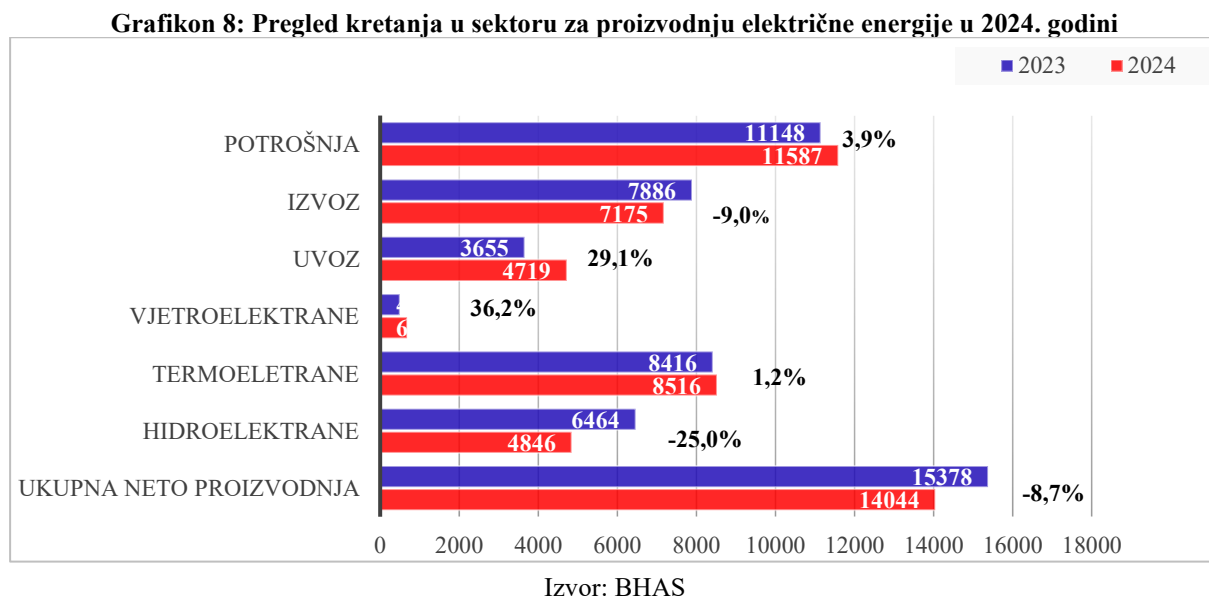
Proizvodnja, potrošnja kao i cjenovna kretanja električne energije u Bosni i Hercegovini skoro u potpunosti zavise od dešavanja u zemlji. Tokom prethodnih godina sektor za proizvodnju električne energije predstavljao je važan oslonac stabilnosti ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini. Ova konstatacija dodatno je potvrđena u 2024. godini, ako se imaju u vidu novonastale okolnosti i globalna energetska kriza koja je zahvatila svijet. Naime, rast svjetskih cijena svih energenata veoma negativno se odrazio na ekonomsku aktivnost, doveo do jačanja inflatornih pritisaka i značajno usporio ekonomski rast širom svijeta. Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za 2024. godinu ukupna neto proizvodnja električne energije u Bosni i Hercegovini iznosila je 14.044 GWh što predstavlja smanjenje od 8,7%⁶ u odnosu na isti period prethodne godine.⁷ Ovaj pad ukupne proizvodnje električne energije u Bosni i Hercegovini posljedica je pada proizvodnje u okviru hidroelektrana od 25%, dok je proizvodnja u okviru termoelektrana rasla sa registriranom stopom rasta od 1,2%.⁸ Ukupna potrošnja električne energije u Bosni i Hercegovini u 2024. godini uvećana je za 3,9% u odnosu na prethodnu godinu što je u skladu nastavkom trenda rasta privredne aktivnosti u zemlji. U 2024. izvoz električne energije (posmatrano u fizičkim jedinicama) iz Bosne i Hercegovine smanjen za 9%, dok je uvoz uvećan za 29,1%. S druge strane, kada su u pitanju kretanja u sektoru rudarstva, trenutno raspoloživi podaci BHAS-a 2024. godinu ukazuju da je došlo do smanjenja proizvodnje od 7,0% u odnosu na prethodnu godinu. Pregled kretanja u okviru sektora za

⁶ U djelu ovog izvještaja o kretanju industrijske proizvodnje korišteni su pokazatelji iz saopštenja industrijske proizvodnje, dok su podaci o proizvodnji električne energije preuzeti iz energetske statistike BHAS-a.

⁷ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „ Statistika Energije- kratkoročni pokazatelji energetske statistike za decembar 2024. godine“ 25.02. 2025. godine

⁸ U 2024. godini hidroelektrane su u ukupnoj proizvodnji električne energije učestvovala sa 42%, termoelektrane 54,7%, dok je učešće vjetroelektrana iznosilo 3,2%.

proizvodnju električne energije u Bosni i Hercegovini u 2024. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Maloprodaja

- Ukupan promet maloprodaje u 2024. godini porastao za 6,4% g/g

Prema zvaničnim podacima BHAS-a ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini, u periodu januar-decembar 2024. godine ostvarila je realni rast prometa od 6,4%⁹. Promet u navedenom periodu je iznosio 17,94 milijardi KM i viši je, u odnosu na isti period prethodne godine, za 1,09 milijardi KM. Posmatrano po kvartalima rast u maloprodaji je iznosio: K1 12,6% g/g, K2 11,1% g/g, K3 2,7% g/g, K4 1,2% g/g.

Tabela 1: Ukupna maloprodaja po entitetima (realne stope rasta u %, g/g)

2024. godina	Republika Srpska	Federacija Bosne i Hercegovine
januar-decembar	9,1 ¹⁰	6,4 ¹¹
decembar	8,2	5,9

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske¹², Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine¹³

Podaci prikazani u tabeli iznad se razlikuju od podataka BHAS-a zbog korištenja različitih modela koji se koriste za desezoniranje podataka.

Glavni nosilac rasta ukupne trgovine u Bosni i Hercegovini, u posmatranom periodu je realno povećanje prometa trgovine na malo, osim trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicama (u daljem tekstu s.p.) gdje je zabilježen rast prometa za 6,6% g/g (registrovan promet od 14,88 milijardi KM i veći je za 916 miliona). Kod trgovine motornim gorivima na malo u s.p. istovremeno je registrovano povećanje prometa za 5,9% g/g (registrovan promet od 3,06 milijardi KM, povećanje prometa za 171 milion u odnosu na isti period prethodne godine).

⁹ Izvor podataka: BHAS, Indeksi prometa trgovine na malo u Bosni i Hercegovini, decembar 2024. godine

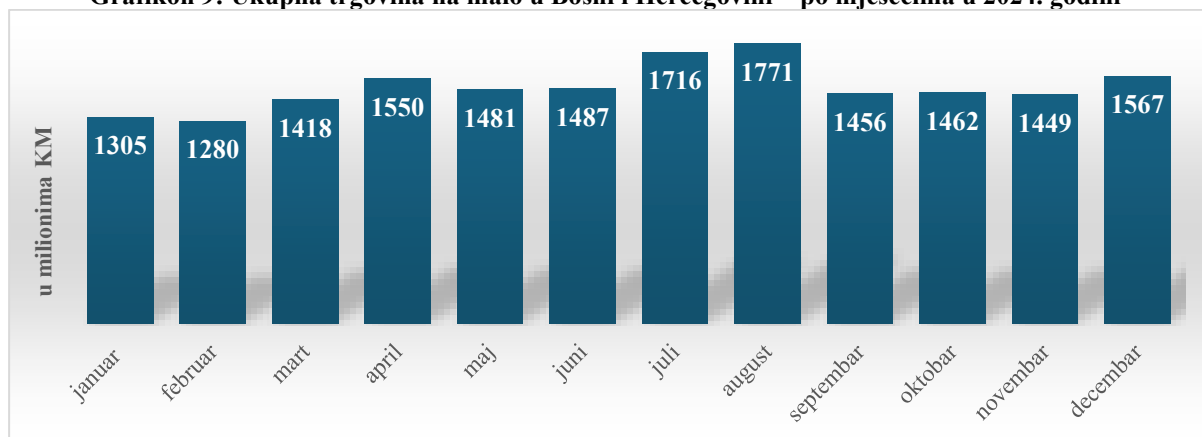
¹⁰ prosjek mjesečnih stopa

¹¹ prosjek mjesečnih stopa

¹² Izvor podataka: Republički zavod za statistiku Republike Srpske Trgovina na malo, decembar 2024.

¹³ Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine, Trgovina na malo prvi rezultati za decembar/prosinac 2024. godine

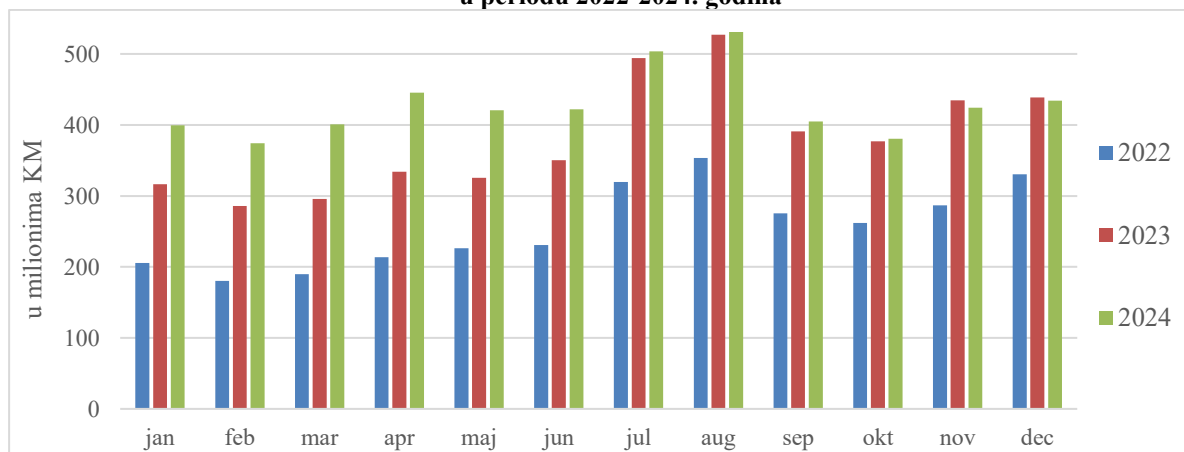
Grafikon 9: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – po mjesecima u 2024. godini¹⁴

Izvor: BHAS

U sklopu trgovine na malo neprehrambenim proizvodima (u ovoj kategoriji je zabilježeno povećanje prometa za 701 milion KM) se primjećuje da je skoro cjelokupan rast ostvaren kod trgovine na malo ostalom robom u s.p. gdje je promet porastao za 659 miliona KM (odnosno za 10,7% g/g). Pored prethodno navedene kategorije do rasta je došlo i kod trgovine na malo informacijsko komunikacijskom opremom gdje je ostvaren rast od 22% g/g (promet u ovoj kategoriji je iznosio 180 miliona KM i uvećan je za 32 miliona KM). Trgovina na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica je zabilježila povećanje prometa za 13,1% g/g (promet je uvećan za 14 miliona KM), dok je sa druge strane trgovina na malo na tržnicama i štandovima u posmatranom periodu prepolovljena (promet je smanjen za 46%, odnosno za 1,5 miliona KM). Trgovina na malo ostalom opremom za domaćinstvo je, u posmatranom periodu, zabilježila nešto slabiju stopu rasta od 0,4% g/g (promet je uvećan za 5,2 miliona) kao i trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju gdje zabilježena stopa rasta iznosila 0,7% g/g (promet je uvećan za 1,6 miliona KM). U okviru trgovine na malo neprehrambenim proizvodima najveće smanjenje prometa je zabilježeno u trgovini na malo u nespecijaliziranim prodavnicama gdje je promet smanjen za 9,8 miliona KM (odnosno 0,7% g/g). U okviru trgovine ostalom robom u s.p., u 2024. godini, najvišu stopu rasta prometa je zabilježila kategorija trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože gdje je ostvareni rast iznosio 12,6% g/g (promet je iznosio 5,1 milijardu KM, uvećan za 574 miliona KM u odnosu na prethodnu godinu).

Grafikon 10: Promet trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u periodu 2022-2024. godina

Izvor: BHAS

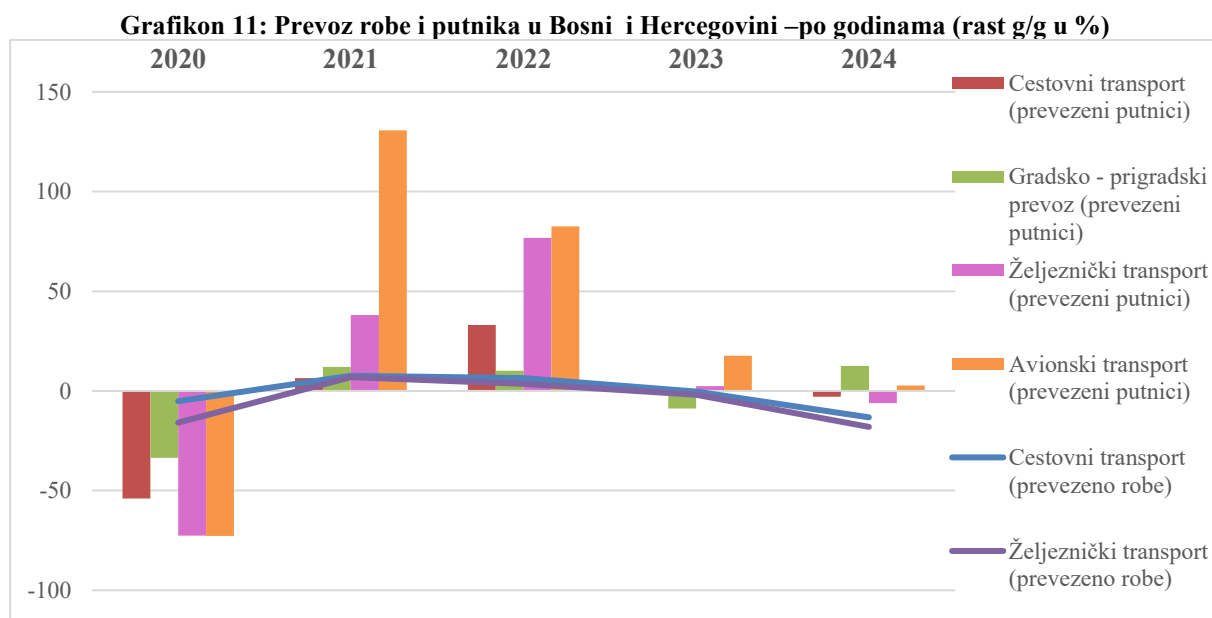
¹⁴ Promet trgovine na malo, realna - kalendarski prilagođena serija, 2006-2024, u milionima KM

Pored gore spomenute kategorije rast prometa je zabilježen i u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima gdje je promet uvećan za 6,8% g/g (promet je iznosio 1,35 milijardi KM, porast prometa za 86 miliona KM) dok je trgovina na malo sportskom opremom, igrama i igračkama zabilježila rast od 6,9% g/g (promet je iznosio 198 miliona KM, promet je uvećan za 13 miliona KM). Sa druge strane, trgovina na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima bilježi negativnu stopu rasta prometa od 23,8% g/g (došlo je do smanjenja prometa za 11,3 miliona KM), dok je trgovina na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo istovremeno niža za 0,9% g/g (promet je smanjen za 4,1 miliona KM u odnosu na prethodnu godinu).

Transport

- *Smanjen promet u cestovnom i željezničkom transportu roba*

Podaci za cestovni transport u Bosni i Hercegovini, za 2024. godinu, ukazuju na smanjenje transporta roba i putnika (izuzev prevoza putnika u gradsko-prigradskom prevozu). Prema zvaničnim podacima BHAS-a u cestovnom prevozu roba zabilježeno je smanjenje u ovom vidu transporta od 13,2% g/g (prevezeno je 1,3 miliona tona robe manje). Broj prevezenih putnika u cestovnom prevozu bilježi smanjenje od 3% g/g (358 hiljada putnika manje) dok je istovremeno prevoz putnika u gradsko-prigradskom prevozu porastao za 12,5% g/g (prevezeno 6,9 miliona putnika više). U željezničkom saobraćaju je također zabilježeno smanjenje prometa roba i putnika, pa je tako opseg prevezena robe manji za 18% g/g (prevezeno je 2,4 miliona tona robe manje u odnosu prethodnu godinu) dok je sa druge strane broj prevezenih putnika u željezničkom saobraćaju niži za 6,1% g/g (27 hiljada putnika manje). Kod avio saobraćaja je, u 2024. godini, zabilježen porast broja prevezenih putnika za 2,7% g/g (broj prevezenih putnika uvećan je za 50 hiljada).

Izvor: BHAS

Tabela 2: Ukupan transport po entitetima u 2024. godini (stopa rasta g/g u %)

2024.godina	Republika Srpska	Federacija Bosne i Hercegovine
Cestovni (prevezeno robe)	-14,8	-5,8
Cestovni (prevezeni putnici)	10,8	-6,0
Gradsko - prigradski prijevoz (prevezeni putnici)	13,0	8,6
Željeznički (prevezeno robe)	-16,9	-6,1
Željeznički (prevezeni putnici)	-11,2	-9,1

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske, Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine

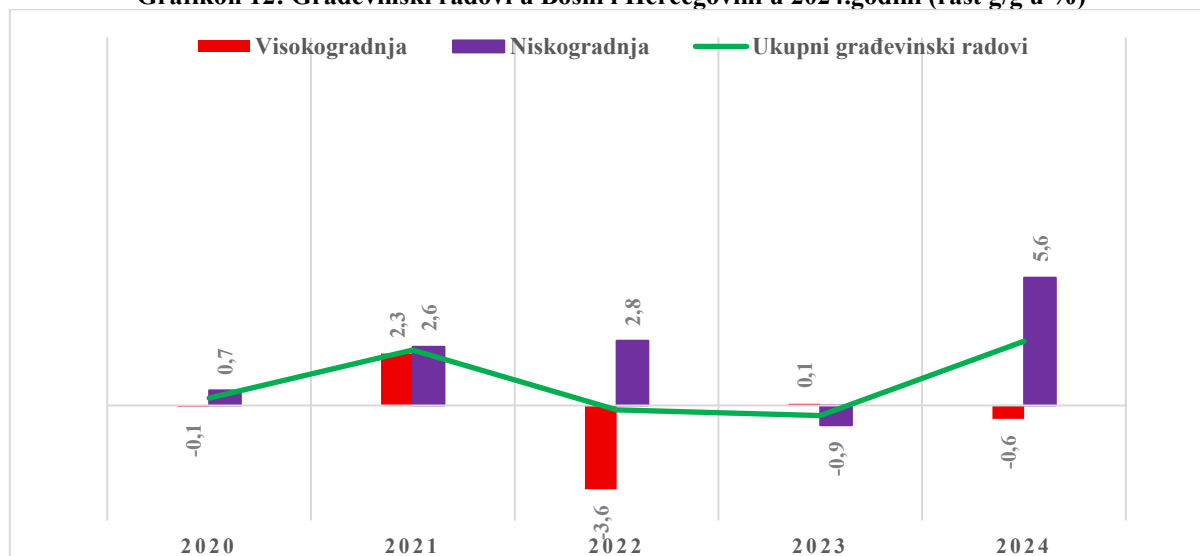
U okviru djelatnosti prometa transporta i skladištenja, u 2024. godini, je zabilježen porast prometa od 4,8% g/g. U oblasti poštanskih i kurirskih djelatnosti u 2024. godini je nastavljeno sa rastom prometa, pa je tako zabilježen rast iznosio 8,9% g/g. Oblast kopnenog prevoza i cjevovodnog transporta, u 2024. godini, je ostvarila rast prometa od 5,5% g/g, dok je nasuprot tome oblast skladištenja i pomoćnih djelatnosti u prevozu ostvarila negativnu stopu rasta prometa za 2,9% g/g.

Građevinarstvo

- *Značajan porast građevinskih radova u niskogradnji*

Prema zvaničnim podacima BHAS-a, za 2024. godinu, ukupni građevinski radovi u Bosni i Hercegovini povećani su za 2,8% g/g (posmatrano po kvartalima: K1 2,4%, K2 2,8%, K3 2,8%, K4 3,1%). Ovaj rast u 2024. godini se ostvario u potpunosti zahvaljujući povećanju radova u sektoru niskogradnje, gdje je zabilježeno povećanje radova od 5,6% g/g (K1 6% g/g, K2 6,1% g/g, K3 5,7%, K4 4,5%). Navedeni rast niskogradnje ukazuje na povećanje ulaganja u cestovnu infrastrukturu (u 2024. godini je ostvarena najveća stopa rasta građevinskih radova u niskogradnji u posljednjih deset godina). Radovi u sektoru visokogradnje istovremeno su u 2024. godini smanjeni za 0,6% g/g (u prva tri kvartala je došlo do negativne stope rasta, pa su tako u K1 radovi su niži za 1,7% g/g, u K2 za 1,1%, u K3 za 1% dok je u K4 zabilježeno povećanje građevinskih radova za 1,4%).

Grafikon 12: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u 2024.godini (rast g/g u %)

Izvor: BHAS

Tabela 3: Građevinski radovi u 2024. godine, po entitetima (stopa rasta u %, g/g)

	Federacija Bosne i Hercegovine	Republika Srpska
januar-decembar ¹⁵	2,4	3,7

Izvor: Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine, Republički zavod za statistiku Republike Srpske

Broj izdatih odobrenja za građenje u 2024. godini¹⁶ u odnosu na 2023. godinu viši je za 14,3%. Sektor niskogradnje je taj koji je najviše uticao na povećanje izdatih odobrenja za građenje sa povećanjem odobrenja za 41% g/g (što ujedno ukazuje da bi se moglo nastaviti sa povećanjem građevinskih radova u narednom periodu). Odobrenja za građenje u visokogradnji zabilježila su porast za 4,1% g/g (izdate dozvole za građenje nestambenih zgrada više su za 11% dok je istovremeno broj izdatih dozvola za stambene zgrade uvećan za 1,8% g/g).

Tržište rada

- *Ukupna radna snaga u Bosni i Hercegovini smanjena. Usporen rast broja zaposlenih uz smanjenje broja registrovanih nezaposlenih lica.*
- *Smanjena anketna stopa nezaposlenosti*
- *Rast prosječne neto plate i penzije u Bosni i Hercegovini.*

Zaposlenost

U 2024. godini u Bosni i Hercegovini je registrovan usporen rast broja zaposlenih lica. Prosječan broj zaposlenih u periodu I-XII 2024. godine je iznosio oko 855,8¹⁷ hiljada i veći je za 0,7% u odnosu na 2023. godinu. Smanjenje obima industrijske proizvodnje imalo je najveći uticaj na stopu rasta zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini (detaljnije u poglavlju o industrijskoj proizvodnji). Posmatrajući podatke entiteta, broj zaposlenih lica u Federaciji Bosne i Hercegovine je uvećan za 1,2% g/g i iznosi 547,7 hiljada. S druge strane, broj zaposlenih lica u Republici Srpskoj u prosjeku perioda mart-septembar iznosio je 289,7 hiljada i manji je za 0,3% g/g.¹⁸ Pregled broja zaposlenih lica po entitetima i mjesecima u 2024. godini predstavljen je u tabeli u dodatku Ekonomskih trendova.

Analiza broja zaposlenih lica prema područjima djelatnosti pokazuje da je usporen rast broja zaposlenih lica posljedica smanjenja broja zaposlenih lica u djelatnosti industrije. U okviru industrijske proizvodnje posebno se ističe djelatnost koja zapošljava najviše lica (oko 19,3%), prerađivačka industrija, gdje je broj zaposlenih lica smanjen za 2,7% g/g uz negativan doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih od 0,5 p.p. Pored toga, u djelatnosti vađenja rude i kamena broj zaposlenih lica je smanjen za 4,3% g/g (negativan doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih 0,1 p.p.). Suprotno, najveći doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini dala je djelatnost trgovine¹⁹ na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (0,4 p.p.) uz stopu rasta od 2,1% g/g. Sve ostale djelatnosti imale su manji doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini. Tako je u djelatnosti građevinarstva rast broja zaposlenih iznosio 3,2% (uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih 0,2 p.p.). Jednak doprinos rastu u 2024. godini bio je u djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite uz stopu od 2,8% g/g.

¹⁵ podaci za posmatrani period predstavljaju prosjek mjesečnih stopa

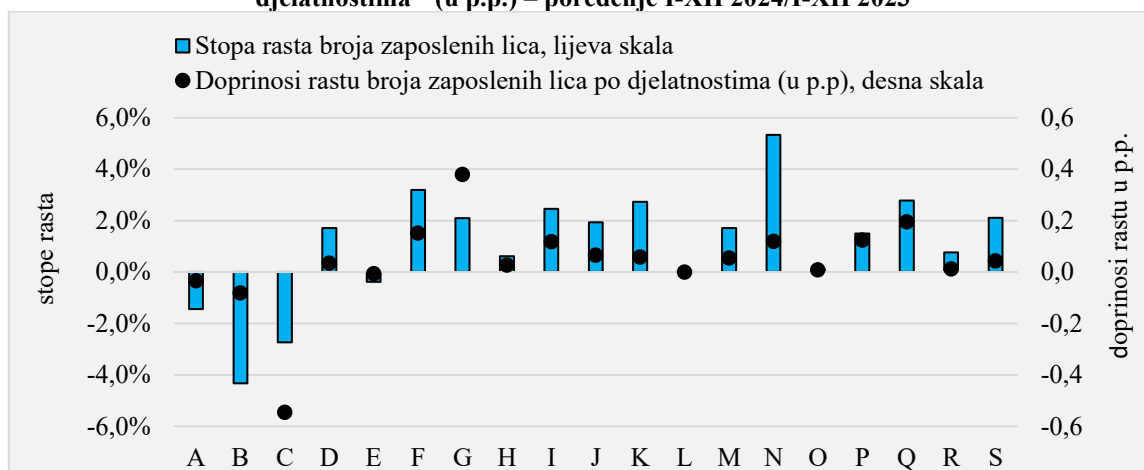
¹⁶ Izvor podataka: BHAS, Izdata odobrenja za građenje u Bosni i Hercegovini, decembar 2024.godine

¹⁷ Izvor: BHAS, Zaposleni po djelatnostima. Privremeni podatak, podaci do septembra 2024. godine su konačni, a za ostale mjesece 2024. godine su privremeni.

¹⁸ Broj zaposlenih lica u Republici Srpskoj se objavljuje samo za mart i septembar. Smanjenju broja zaposlenih lica u Republici Srpskoj u posmatranom mjesecu najviše doprinjelo smanjenje broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji te poljoprivredi, šumarstvu i ribolovu (poređenje g/g). Izvor: Republički zavod za statistiku, Statistika rada.

¹⁹ Ukupan promet distributivne trgovine u Bosni i Hercegovini, kalendarski prilagođen, u 2024. godini (prosjeck četiri kvartala) ostvario je rast u iznosu od 8,8% g/g. Izvor: BHAS, Poslovne statistike, indeksi prometa distributivne trgovine u Bosni i Hercegovini, IV kvartal 2024. godine.

Grafikon 13: Stope rasta i doprinosi rastu ukupnom broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini po djelatnostima²⁰ (u p.p.) – poređenje I-XII 2024/I-XII 2023

Izvor: BHAS

Nezaposlenost

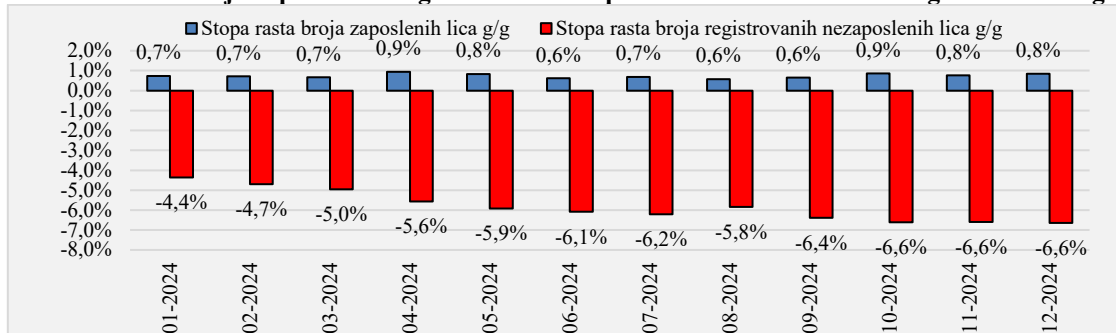
Prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u 2024. godini iznosio je oko 328,6 hiljada, i manji je za 5,8% u odnosu na isti period 2023. godine.²¹ Posmatrajući broj nezaposlenih lica po kvartalima evidentno je da intenzitet smanjenja broja nezaposlenih lica u drugoj polovini godine bio snažniji (K1 4,7% g/g, K2 5,9% g/g, K3 6,1% g/g, K4 6,6% g/g). Smanjenje broja nezaposlenih lica je registrovano u oba entiteta. U Federaciji Bosne i Hercegovine prosječan broj nezaposlenih lica u 2024. godini je iznosio 260,3 hiljada i manji je za 6,1% g/g. Istovremeno, u Republici Srpskoj prosječan broj nezaposlenih lica smanjen je za 7,8% g/g i iznosi 56,3 hiljada.

Uzimajući u obzir kvalifikacionu strukturu, prema podacima BHAS-a prosječan broj registrovanih nezaposlenih lica najviše se smanjio u kategorijama VKV i KV lica, a potom SSS i NK lica u 2024. godini. Na osnovu prezentiranih podataka o broju zaposlenih i nezaposlenih lica može se zaključiti da se stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini smanjuje i u decembru 2024. godine je iznosila 27,2%. Anketna stopa nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u 2024. godini takođe je smanjena i iznosi 12,6%. U Republici Srpskoj anketna stopa nezaposlenosti u 2024. godini je iznosila 8,8%, a u Federaciji Bosne i Hercegovine 14,3%.

²⁰ Klasifikacija djelatnosti: A - Poljoprivreda, lov i šumarstvo, B - Vađenje ruda i kamena, C - Prerađivačka industrija, D - Proizv. i snadbijev. el. energijom, gasom, parom i klimatizacija, E - Snadbijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, F - Građevinarstvo, G - Trgovina na veliko i malo, popravak motor. vozila i motocikala, H - Prevoz i skladištenje, I - Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo), J - Informacije i komunikacije, K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, L - Poslovanje nekretninama, M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti, N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje, P - Obrazovanje, Q - Djelatnost zdravstvene i socijalne zaštite, R - Umjetnost, zabava i rekreacija, S - Ostale uslužne djelatnosti.

²¹ Negativna stopa rasta broja nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini je nešto skromnija u poređenju sa entitetskim stopama (u nastavku teksta) zbog rasta broja nezaposlenih lica u Brčko Distriktu.

Grafikon 14: Rast broja zaposlenih i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u 2024. godini

Izvor: BHAS

Anketa o radnoj snazi

Podaci Ankete o radnoj snazi u 2024. godini ukazuju da je u Bosni i Hercegovini došlo do povećanja ukupne radne snage za 2,6% g/g koja je praćena rastom broja zaposlenih lica od 3,3% g/g i smanjenjem broja nezaposlenih lica od 1,5% g/g. Na taj način smanjena je stopa nezaposlenosti u odnosu na prethodnu godinu (13,2% vs. 12,6%). Istovremeno je porasla stopa aktivnosti u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 49,1%, a stopa zaposlenosti je takođe uvećana i iznosi 42,9% u posmatranoj godini.

U 2024. godini u Bosni i Hercegovini radnu snagu je činilo 1.413 miliona lica od kojih je 1.235 miliona (87,4%) zaposlenih i 179 hiljada (12,6%) nezaposlenih lica. Struktura zaposlenih lica prema djelatnosti pokazuje da je najveće učešće zaposlenih lica u uslužnim djelatnostima 58,7%, zatim u industriji i građevinarstvu 33,7% te u poljoprivredi, šumarstvu i ribolovu 7,7%. Od ukupnog broja nezaposlenih lica u 2024. godini 26,7% je tražilo posao kraće od 12 mjeseci, dok je 13,3% lica tražilo posao od 12 mjeseci do dvije godine. Broj nezaposlenih lica koji su tražili posao dvije godine i duže iznosio je 60%. Obrazovna struktura nezaposlenih lica pokazuje da 69,8% lica ima završenu srednju školu i specijalizaciju, slijede lica sa završenom osnovnom školom ili nižim obrazovanjem 16,7% i lica sa završenom višom školom, fakultetom, magisterijem, doktoratom 13,6%.

Tabela 4: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini (u 000)²²

	2023.	2024.	promjena g/g
Radno sposobno stanovništvo (15-89)	2.878	2.876	-0,1%
Lica izvan radne snage ²³ (15-89)	1.501	1.463	-2,5%
Radna snaga (15-89)	1.377	1.413	2,6%
Zaposlena lica (15-89)	1.196	1.235	3,3%
Nezaposlena lica (15-74)	181	179	-1,5%
Stopa nezaposlenosti ²⁴ (15-74)	13,2%	12,6%	-0,6 p.p.
Stopa aktivnosti ²⁵ (15-89)	47,8%	49,1%	1,3 p.p.
Stopa zaposlenosti ²⁶ (15-89)	41,5%	42,9%	1,4 p.p.

Izvor: Anketa o radnoj snazi u Bosni i Hercegovini

²² Zbog zaokruživanja decimala u nekim slučajevima zbir brojeva nije jednak predstavljenom broju.

²³ Osobe/lica izvan radne snage su osobe starosti od 15 do 89 godina koje nisu svrstane u zaposleno ili nezaposleno stanovništvo, odnosno sve osobe koje u referentnoj sedmici nisu obavljale nijedan plaćeni posao, nisu aktivno tražile posao ili nisu bile u mogućnosti da počnu da rade u roku od dvije sedmice nakon isteka referentne sedmice.

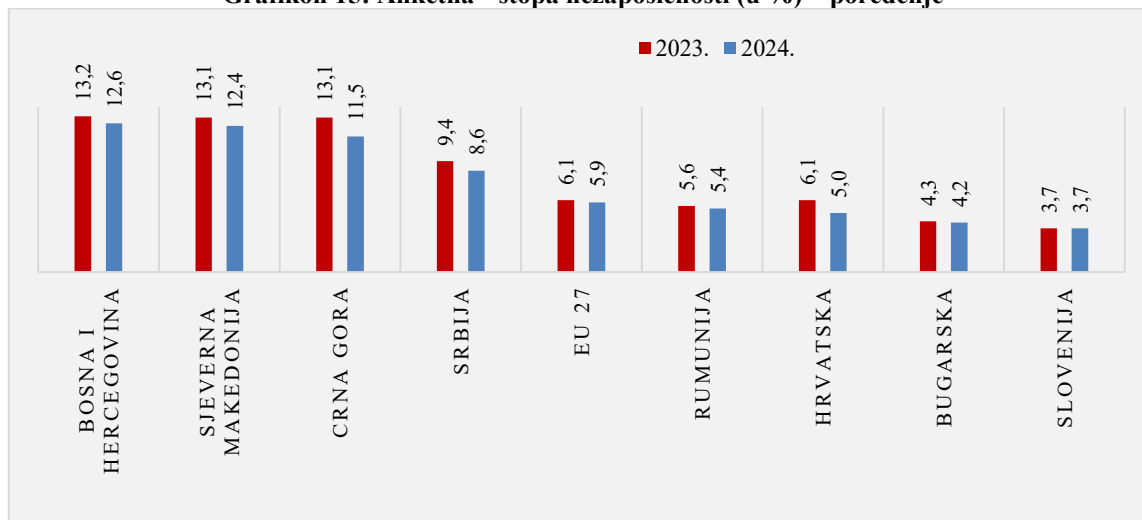
²⁴ Ukupna stopa nezaposlenosti izračunata je kao omjer nezaposlenih starosti 15-74 godine i ukupnog aktivnog stanovništva starosti 15-74 godine.

²⁵ Ukupna stopa aktivnosti izračunata je kao omjer aktivnog stanovništva starosti 15-89 godina i radno sposobnog stanovništva starosti 15-89 godina.

²⁶ Ukupna stopa zaposlenosti izračunata je kao omjer zaposlenih starosti 15-89 godina i ukupnog radno sposobnog stanovništva starosti 15-89 godina.

Poređenjem anketnih podataka u 2024. godini može se zapaziti da je anketna stopa nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini smanjena u poređenju sa 2023. godinom. Međutim, i pored toga, stopa nezaposlenosti je i dalje najveća u poređenju sa prosječnom stopom nezaposlenosti u EU 27 (5,9%) ali i u odnosu na zemlje u regionu. Najveće stope nezaposlenosti u 2024. godini (pored Bosne i Hercegovine) registrovane su u Sjevernoj Makedoniji i Crnoj Gori, dok je najniža stopa nezaposlenosti registrovana u Sloveniji (grafikon ispod).

Grafikon 15: Anketna²⁷ stopa nezaposlenosti (u %) – poređenje

Izvor: Eurostat, agencije za statistiku posmatranih zemalja

Plate

Tokom 2024. godine nastavljen je trend uvećanja plata u Bosni i Hercegovini. Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini u periodu I-XII 2024. godine iznosila je 1.381 KM uz nominalni rast od 9,4% u odnosu na isti period 2023. godine. Realni rast neto plate iznosio je 7,5% i praćen je umjerenim rastom inflacije.

Početkom 2024. godine došlo je do uvećanja najnižih plata u oba entiteta što je doprinijelo pomenutom rastu prosječne neto plate. Od januara 2024. godine najniža plata u Federaciji Bosne i Hercegovine je uvećana i iznosila je 619²⁸ KM, dok je u Republici Srpskoj iznosila 900 KM.²⁹ Time je prosječna neto plata u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2024. godini iznosila 1.373 KM uz nominalni rast od 8,9% g/g. U Republici Srpskoj prosječna neto plata je iznosila 1.404 KM uz nominalni rast od 10,2% g/g.

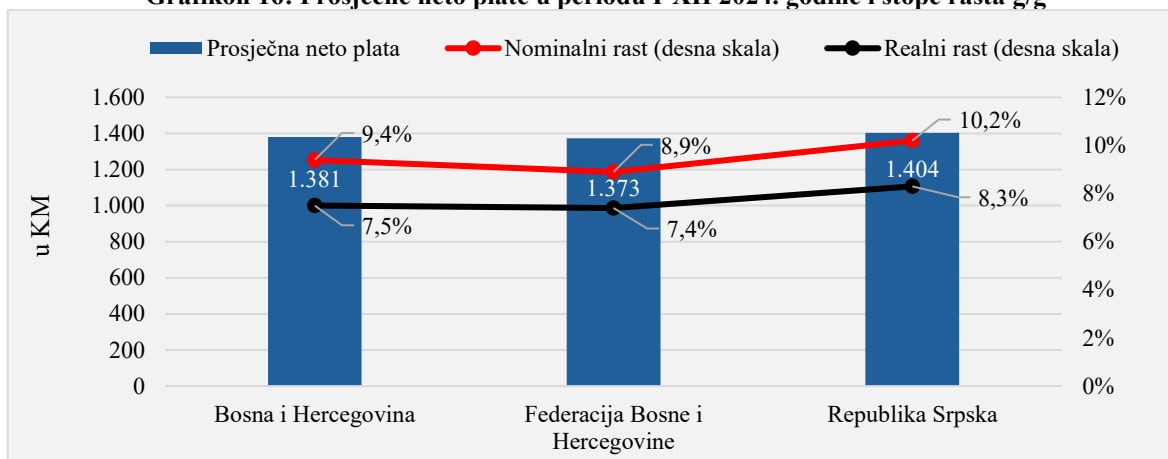
²⁷ Podaci se odnose na prosjek četiri kvartala.

²⁸ U 2023. godini najniža plata u Federaciji Bosne i Hercegovine je iznosila 596 KM. Odluka o iznosu najniže plaće za 2024. godinu, Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine broj 101/23.

<http://www.upfbih.ba/uimages/WEB/Odluka20o20iznosu20najniC5BEe20plaC487e20za202024.20godinu201012023.pdf>

²⁹ U 2023. godini najniža plata u Republici Srpskoj je iznosila 700 KM. Odluka o izmjeni Odluke o najnižoj plati za 2024. godinu, Sl. glasnik Republike Srpske 114/23. <https://poreskaupravar.org/wp-content/uploads/2024/02/Scan05012024.pdf>

Grafikon 16: Prosječne neto plate u periodu I-XII 2024. godine i stope rasta g/g

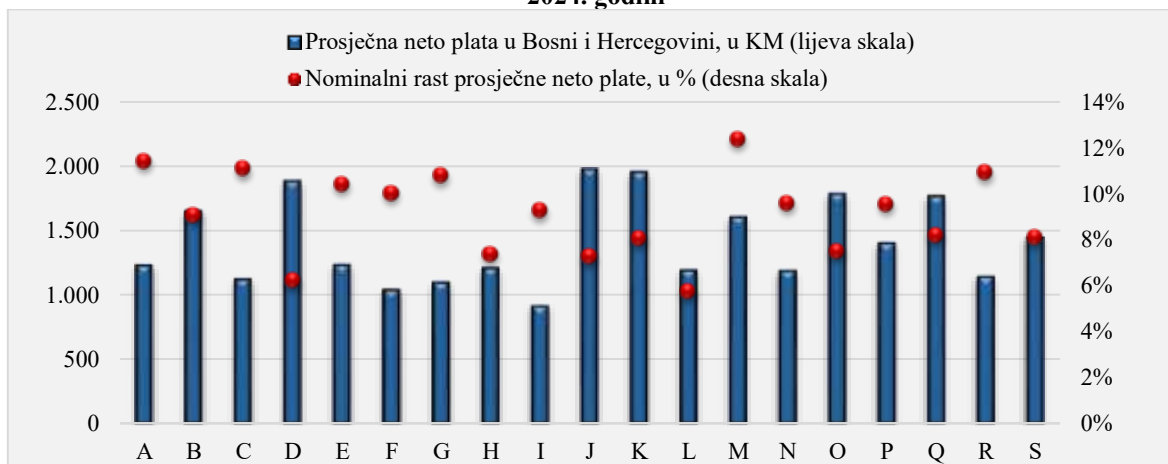

Izvor: BHAS, Republički zavod za statistiku Republike Srpske, Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine

Posmatrajući neto plate u Bosni i Hercegovini primjećuje se da su uvećane u svim područjima djelatnosti. Najveće nominalne stope rasta neto plata bile su u područjima stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (12,4% g/g), poljoprivrede, šumarstva i ribolova (11,4% g/g), umjetnosti, zabave i rekreacije (10,9% g/g). Pored navedenih djelatnosti bitno je pomenuti rast prosječne neto plate u djelatnosti prerađivačke industrije od 11,1% g/g i djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala od 10,8% g/g koje zajedno zapošljavaju najviše lica u Bosni Hercegovini (oko 38%).

Najveća prosječna isplaćena neto plata u Bosni i Hercegovini u 2024. godini bila je u području djelatnosti informacija i komunikacija (1.969 KM), dok je najniža prosječna isplaćena neto plata u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (906 KM).

Grafikon 17: Prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini prema područjima djelatnosti³⁰ i stope rasta u 2024. godini

Izvor: BHAS

U Bosni i Hercegovini, ali i mnogim zemljama u regionu, u 2024. godini registrovan je brži nominalni rast prosječne neto plate (tabela ispod). Kao i prethodnih godina, najveća prosječna neto plata bila je u Sloveniji i Hrvatskoj, dok je najniža neto plata u Sjevernoj Makedoniji. Bosna i Hercegovina i dalje ima znatno nižu prosječnu neto platu u poređenju sa najbližim zemljama EU ali i susjednim zemljama.

³⁰ Opis svake od djelatnosti predstavljen je u poglavlju o zaposlenosti.

Tabela 5: Prosječne neto³¹ plate u 2024. godini, poređenje (g/g)

	Prosječna neto plata (EUR)	Nominalni rast neto plata	Realni rast neto plata
Slovenija	1.526	3,8%	0,6%
Hrvatska	1.318	14,8%	11,5%
Rumunija	1.044	13,4%	7,4%
Crna Gora	876	10,6%	7,1%
Srbija	838	14,1%	9,1%
Bosna i Hercegovina	706	9,4%	7,5%
Sjeverna Makedonija	669	12,6%	8,8%

Izvor: agencije za statistiku posmatranih zemalja

Penzije

U Bosni i Hercegovini u periodu I-XII 2024. godine prosječan broj penzionera koji primaju samostalne penzije iznosio je oko 651,7³² hiljada i u odnosu na isti period prethodne godine uvećan je za 2%. Tokom 2024. godine došlo je do uvećanja penzija u Bosni i Hercegovini. Prosječna samostalna penzija u Bosni i Hercegovini u periodu I-XII 2024. godine iznosila je oko 665³³ KM i u odnosu na isti period 2023. godine nominalno je veća za 9,4%. Realni rast prosječne samostalne penzije bio je nešto sporiji i iznosio je 7,6% uzevši u obzir godišnju inflaciju.

Prosječne penzije su uvećane u oba entiteta u 2024. godini.³⁴ Prosječna samostalna penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je oko 720 KM i nominalno je veća za 9,2% g/g.³⁵ U Republici Srpskoj prosječna samostalna penzija u istom periodu iznosila je oko 593 KM uz nominalni rast od 9,8% g/g. Pored prosječnih penzija došlo je do uvećanja i najnižih penzija u oba entiteta. Najniža penzija u decembru 2024. godine u Federaciji Bosne i Hercegovine je iznosila 573,5 KM, dok je u Republici Srpskoj iznosila 300,6³⁶ KM za penzijski staž do 15. godina.³⁷ Analizirajući strukturu penzija primjetno je da najveći broj penzija pripada starosnim penzijama, a zatim porodičnim i invalidskim penzijama.³⁸

³¹ Prosječne neto plate su konvertovane u EUR u 03.03.2025. godine prema srednjem kursu. Metodologije obračuna neto plata po pojedinim zemljama mogu se razlikovati.

³² Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju samostalne penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine). Uzme li se u obzir i broj korisnika srazmjerne penzije u Federaciji Bosne i Hercegovine prosječan broj penzionera u Bosni i Hercegovini u periodu I-XII 2024. godine iznosi oko 735 hiljada. Podaci o korisnicima srazmjernih penzija u Republici Srpskoj nisu objavljeni u statističkom biltenu.

³³ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih samostalnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera. Uzme li se u obzir i broj korisnika srazmjerne penzije u Federaciji Bosne i Hercegovine prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u periodu I-XII 2024. godine iznosi oko 610 KM. Podaci o srazmjernim penzijama u Republici Srpskoj nisu objavljeni u statističkom biltenu.

³⁴ Upravni odbor Federalnog zavoda MIO/PIO, na sjednici održanoj 15. aprila, donio je odluku o konačnom iznosu redovnog usklađivanja za 2024. godinu. Prema navedenoj odluci, penzije se usklađuju za ukupno 6,55%, s primjenom od 1. januara ove godine. Kako su penzije od januara već usklađene za 5% prema akontacijskom modelu usklađivanja, Upravni je odbor, a na temelju pokazatelja o rastu BDP-a te indeksa potrošačkih cijena, donio odluku o konačnom usklađivanju za dodatnih 1,55%. Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje.

U Republici Srpskoj penzije ostvarene do 31. decembra 2023. godine svim korisnicima prava su usklađene počev od 1. januara 2024. godine i povećane za 9,2 %. Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

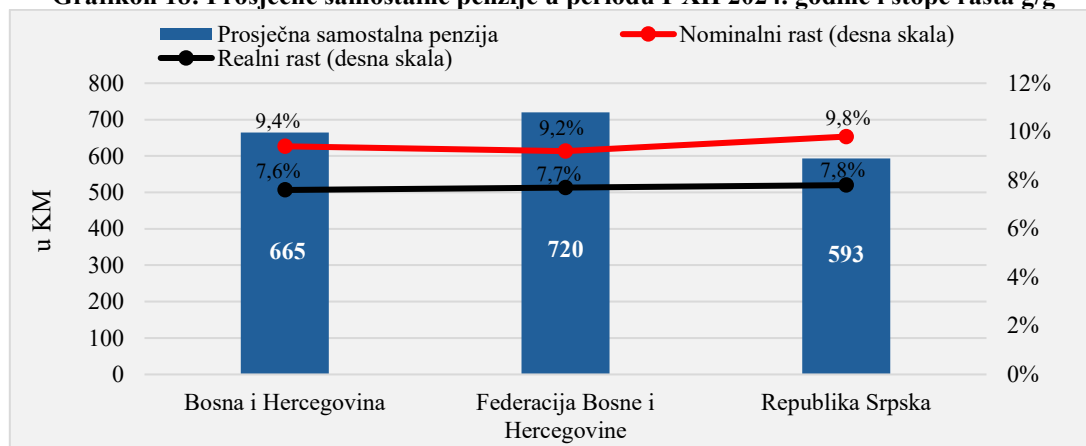
³⁵ Uzme li se u obzir i broj korisnika srazmjerne penzije u Federaciji Bosne i Hercegovine prosječna penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi oko 620 KM.

³⁶ U Republici Srpskoj za penzijski staž 15-20 godina najniža penzija je iznosila 360,76 KM, za penzijski staž 20-30 godina iznosila je 420,9 KM, za penzijski staž 30-40 godina iznosila je 481,08 KM i za penzijski staž 40 i više godina najniža penzija je iznosila 601,35 KM.

³⁷ U decembru 2023. godine najniža penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine je iznosila 538,3 KM a u Republici Srpskoj 275,3 KM za penzijski staž do 15. godine.

³⁸ U Federaciji Bosne i Hercegovine udio starosnih penzija u decembru 2024. godine iznosio je oko 61% a potom porodičnih 26%. U Republici Srpskoj udio starosnih penzija iznosi oko 63% odnosno porodičnih 25%. Oostatak pripada invalidskim penzijama.

Grafikon 18: Prosječne samostalne penzije u periodu I-XII 2024. godine i stope rasta g/g

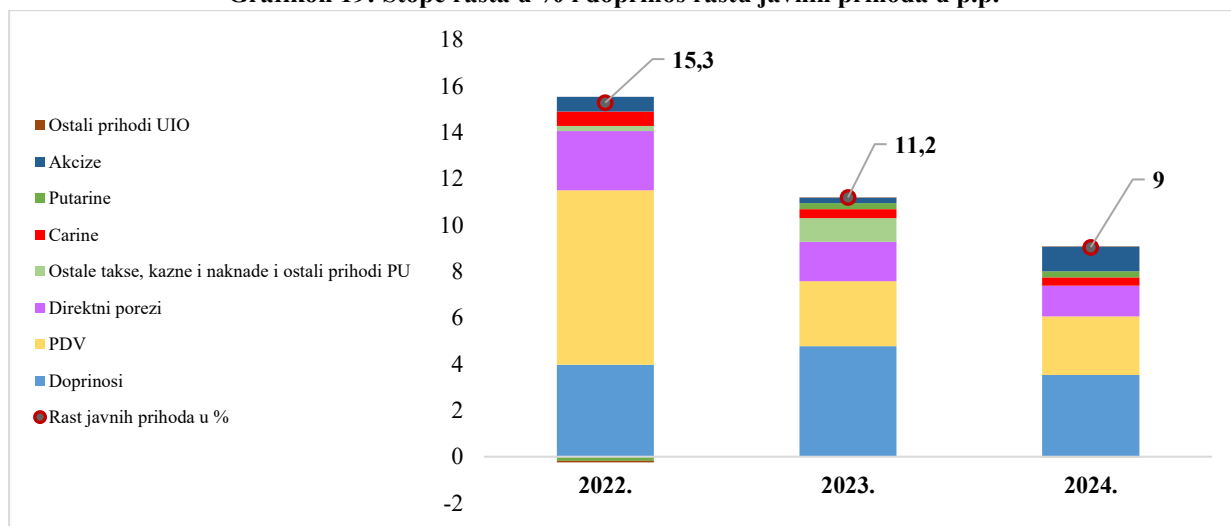
Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije za Bosnu i Hercegovinu

II JAVNE FINANSIJE

- Javni prihodi u 2024. godini zabilježili pozitivnu stopu rasta
- Javni dug u 2024. godini ostvario povećanje

Ono što je obilježilo 2024. godinu u oblasti javnih finansija u Bosni i Hercegovini, jesu nastavak pozitivnih trendova u naplati javnih prihoda, ali i porast javnog duga. Ukupni javni prihodi (porezi i socijalni doprinosi) su zadržali pozitivnu stopu rasta koja je nešto niža od one ostvarene u prethodnoj godini i iznosila je oko 9,0% g/g. Na grafikonu ispod može se vidjeti da javni prihodi, nakon snažnog rasta 2021. i 2022. godine, značajno usporavaju svoj rast. Najveći doprinos rastu javnih prihoda dali su: prihodi po osnovu socijalnih doprinosa od 3,5 p.p. prihodi od poreza na dodatu vrijednost (PDV) od 2,5 p.p., prihodi od direktnih poreza od 1,3 p.p. i prihodi od akciza od oko 1,1 p.p.. Javni dug je ostvario povećanje, kao rezultat povećanja i vanjskog i unutrašnjeg javnog duga. U vrijeme pisanja Ekonomskih trendova nisu bili dostupni konsolidovani podaci o izvršenju budžeta za 2024. godinu. Na osnovu raspoloživih podataka o izvršenju budžeta za prva tri kvartala, uočava se da je konsolidovana centralna vlada Bosne i Hercegovine ostvarila skroman suficit. Posmatran na kvartalnom nivou, navedeni suficit polako usporava svoj rast. S obzirom da se radi samo o nivou centralne vlade, za kraj 2024. godine se može očekivati budžetski deficit.

Grafikon 19: Stope rasta u % i doprinosi rastu javnih prihoda u p.p.

Izvor: entitetske poreske uprave i UIO Bosne i Hercegovine

Poštujući budžetski ciklus i kalendar, Budžet Republike Srpske u iznosu od oko 5,7 milijardi KM (više za oko 4,0% u odnosu na Rebalans za 2023. godinu) i budžet Brčko Distrika u iznosu od oko 399,4 miliona KM (23,5% povećanje), su usvojeni na vrijeme, odnosno u 2023. godini. Budžet Federacije Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 7,5 milijardi KM je kasnio sa usvajanjem, tako da je isti usvojen početkom 2024. godine i veći je u odnosu na rebalans za 2023. godinu za oko 7,7%. Budžet Institucija i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 1,4 milijarde KM (više za oko 3,0%), nakon sprovođenja dvije odluke o privremenom finansiranju, je usvojen u julu mjesecu 2024. godine, dok je na snazi bila treća odluka o privremenom finansiranju. Vlada Republike Srpske je usvojila rebalans budžeta u novembru 2024. godine. Razlog za donošenje rebalansa jeste promjena u strukturi i visini budžetskih sredstava i budžetskih izdataka, ali i u promjeni prioriteta koji se finansiraju iz budžetskih sredstava. Rebalans je planiran na osnovu povećanja prihoda (povećanje prihoda je iznosilo 350 miliona KM u ovoj godini). Planirane su i veće subvencije, kao i transferi Fondu

zdravstvenog osiguranja³⁹. Vlada Republike Srpske je tokom 2024. godine donijela i nekoliko fiskalnih mjera koje su imale značajan uticaj na javne prihode i rashode. Jedna od tih mjera je uvođenje fiskalizacije za dodatne obveznike. Ova mjera je imala za cilj povećanje prihoda kroz bolju kontrolu prometa i smanjenje sive ekonomije. Takođe, donijeta je i uredba o dodjeli podsticaja za povećanje plata radnika, kojom se refundira 70% više plaćenih doprinosa, maksimalno 1.000 KM po radniku. Navedena mjera je povećala rashode budžeta zbog isplate podsticaja, ali je imala pozitivan uticaj na javne prihode kroz povećanje bruto plata i doprinosa. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je takođe najavila rebalans budžeta za kraj novembra 2024. godine, kako bi mogla realizovati Uredbu o isplati jednokratne pomoći penzionerima (po 100 KM penzionerima koji ostvaruju pravo do iznosa zagarantovane penzije i zagarantovanu penziju, a po 50 KM za one sa penzijama do 1.000 KM). Za ovu namjenu bilo je potrebno obezbijediti 34,4 miliona KM iz budžeta. Međutim, dodatnim analizama budžeta i alokacijom sredstava utvrđeno je da za istim nema potrebe. U okviru fiskalne reforme, koju je najavila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, jeste i Prijedlog zakona o dopuni Zakona o porezu na dohodak. Ovaj prijedlog predviđa mogućnost poslodavcima da isplate novčane naknade zaposlenom na ime dijela plate do 200 KM mjesečno. Na ovaj način bi poslodavci mogli povećati platu zaposlenom bez poreznog opterećenja, što bi rezultiralo većim neto prihodima, što bi na kraju dovelo do porasta potrošnje i posljedično većeg ekonomskog rasta. Takođe, da bi se prevazišli potencijalni problemi za preduzetnike i mala preduzeća, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je najavila program subvencionisanja iz budžeta (subvencije čine oko 5% ukupnih rashoda). Tim programom, preduzetnicima i malim preduzećima, Vlada bi uplaćivala subvencije za doprinose, kako bi sačuvali radna mjesta koja su eventualno ugrožena usljed povećanja minimalne plate i primanja. U 2024. godini je Vlada Federacije Bosne i Hercegovine omogućila poslodavcima isplatu neoporezive pomoći do 2.768 KM⁴⁰. Kako u strukturi budžetske potrošnje dominira tekuća potrošnja, najveća učešća u navedenoj potrošnji su socijalna davanja i kompenzacija zaposlenih. Kako su ove kategorije povećane, samim tim povećani su i rashodi.

U oktobru 2024. godine su dio Bosne i Hercegovine zadesile poplave. Prema prvim preliminarnim finansijskim procjenama izazvale su direktne štete na putnoj infrastrukturi, željezničkoj infrastrukturi, magistralnim i regionalnim cestama i privatnoj imovini. Za sanaciju i rekonstrukciju navedenih direktnih šteta biće neophodna dodatna sredstva iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, što će dovesti do rasta potrošnje, te može uticati na dodatno smanjenje fiskalnog prostora i produbljivanje deficita.

Navedene mjere u oba entiteta su bile usmjerene ka povećanju prihoda kroz bolju fiskalnu kontrolu i stimulaciju ekonomije, dok su povećanja rashoda kroz podsticaje za plate imale za cilj unapređenje životnog standarda radnika i povećanje doprinosa za socijalne fondove.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Politika akciza na duvan u 2024. godini utvrđena je Zakonom o akcizama i Odlukom⁴¹ Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (UIO). Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan u primjeni je sa 01.01.2024. godine.

³⁹ https://vladars.rs/sr-SP-Cyrl/Vlada/media/vijesti/Pages/10_posebna_sjednica_2024.aspx

⁴⁰ <https://fbihvlada.gov.ba/bs/donesena-uredba-o-isplati-pomoci-od-poslodavca-17940>

⁴¹ Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2024. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 87/23), a koja se primjenjuje od 01.01.2024. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2024. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to:

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 3,46 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:
 - proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14, 91/17 i 50/22) i
 - specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,65 KM za pakovanje od 20 komada
2. akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini 80% minimalne akcize i iznosi od 138,40 KM po kilogramu.

Naplaćeni prihodi. U 2024. godini nastavljeni su pozitivni trendovi u naplati indirektnih poreza iz 2023. godine. Velike oscilacije u naplati prihoda tokom pojedinih mjeseci u značajnoj mjeri su se odrazile na stopu rasta prihoda u kumulativu. Kao rezultat navedenog, bruto prihodi od indirektnih poreza su ostvarili stopu rasta od oko 8,5% u poređenju sa 2023. godinom. Takođe, za analizu naplate prihoda tokom 2024. godine, treba naglasiti da je osnovica za poređenje bila znatno niža u prvih pet mjeseci nego u ostatku 2023. godine zbog: visokih isplata povrata PDV-a (koje su se stabilizovale i počele smanjivati tek u drugom polugodištu 2023. godine) i smanjenja naplate akciza na duvanske prerađevine zbog prelaska na novi režim plaćanja. Glavni faktor spomenutog rasta prihoda po ovom osnovu je zadržavanje opšteg nivoa cijena na visokom nivou, povećanje plata i zaposlenosti kroz privatnu potrošnju, ali i povećanja cijena usluga vezanih za sektor turizma. Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (UIO) ukupno je naplatila oko 11,5 milijardi KM bruto prihoda od indirektnih poreza. Tokom posmatranog perioda, nastavljeno je smanjenje isplata povrata sa jedinstvenog računa (JR UIO), što se pozitivno odrazilo na neto efekat naplate prihoda od indirektnih poreza. Neto prihodi od indirektnih poreza, u posmatranom periodu, su iznosili oko 9,4 milijarde KM čime su zadržali dvocifrenu stopu rasta od oko 12,1% g/g.

Pozitivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza dale su sve kategorije prihoda: porez na dodatu vrijednost od 7,6 p.p. (u daljem tekstu PDV), prihodi od akciza 2,9 p.p., prihodi od carina 0,9 p.p. i prihodi od putarina 0,6 p.p..

Tabela 6: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2024	jan-dec 2023	jan-dec 2024	K1 2024	K2 2024	K3 2024	K4 2024
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	7,2	8,5	8,3	6,3	7,3	9,8
Povrati	19,2	5,1	-5,1	-6,9	-0,7	-4,9	-3,7
Neto prihodi - prikupljeno	80,8	7,8	12,0	12,9	8,1	10,0	13,4
PDV	53,8	9,1	11,5	13,6	10,1	14,7	9,8
Carine	5,1	17,3	14,5	15,1	19,5	11,7	11,5
Akcize	15,0	1,5	15,6	9,5	18,2	7,0	28,0
Putarine	6,2	8,1	7,8	12,9	8,2	2,4	9,2
Ostali prihodi	0,3	14,2	11,5	24,9	27,0	8,1	-0,7
Neusklađeni prihodi	0,5	-21,2	-8,5	3,0	-59,8	4,7	-1,0
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	7,2	8,5	9,7	6,7	7,3	9,9
Minimalne rezerve	19,7	5,1	-4,9	-6,0	-0,3	-4,8	-3,5
Budžeti	80,3	7,8	12,1	14,6	8,5	10,0	13,6
Servisiranje vanjskog duga	14,4	57,6	4,4	-1,2	64,9	-1,4	-8,8
Federacija Bosne i Hercegovine	9,5	55,9	4,2	-1,4	66,8	-0,9	-10,1
Republika Srpska	4,7	61,6	4,2	-1,9	56,4	-2,2	-6,8
Brčko Distrikt	0,2	48,5	26,7	29,7	806,9	-4,4	28,9
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	65,9	2,1	13,5	18,1	1,3	12,1	17,6
Institucije Bosne i Hercegovine	9,4	17,9	0,0	16,5	-12,2	1,3	0,2
Federacija Bosne i Hercegovine	34,4	-0,5	15,2	17,5	1,3	13,9	21,0
Republika Srpska	19,8	0,0	16,9	20,7	8,6	13,5	19,9
Brčko Distrikt	2,3	5,2	13,3	12,4	4,5	12,5	15,3

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. U toku 2024. godine, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 8,3 milijarde KM, što je za oko 7,1% više nego u 2023. godini. Analizirajući strukturu bruto prihoda od PDV-a tokom posmatranog perioda može se zaključiti da su na kretanje naplate bruto prihoda od PDV-a u jednakoj mjeri doprinijeli i prihodi od PDV na uvoz, kao i domaći promet roba i usluga. Prihodi od PDV-a po osnovu uvoza roba veći su za oko 5,9% g/g, dok su prihodi naplaćeni iz prometa domaćih roba i usluga rasli stopom od oko 8,7% g/g. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom ovog perioda, su iznosili oko 6,2 milijarde KM, čime su zadržali dvocifrenu stopu rasta od oko 11,5% g/g, što proizilazi iz rasta prihoda i smanjenja povrata sa JR UIO.

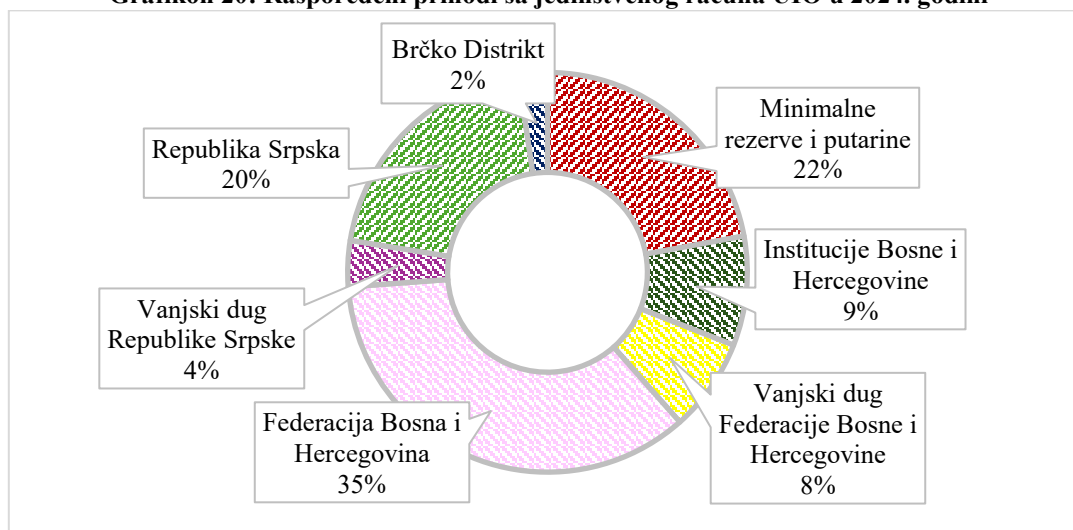
Akcize. U 2024. godini, naplaćeno je oko 1,8 milijardi KM neto prihoda od akciza. Time su prihodi od akciza ostvarili snažan rast od oko 15,6% g/g, koji uglavnom dolazi od akciza na duvan. Prihodi po ovom osnovu su zabilježili značajan rast, naročito zbog povećanja potrošnje i rasta cijena proizvoda koji podliježu navedenim akcizama. Prihodi od uvoza akciza su rasli stopom od 13,7% g/g, dok su prihodi od domaćih akciza rasli za oko 8,2% g/g. Ukupni prihodi od akciza na naftu i derivate nafte veći su za oko 7,9% g/g, duvan i duvanske preradevine za 17,8% g/g, dok su prihodi od ostalih akciza veći za oko 6,1% g/g.

Putarine. Ukupno naplaćeni prihodi od putarina u 2024. godini iznosili su oko 733 miliona KM, čime su ostvarili rast od oko 7,8% g/g. Rast prihoda od putarina bi se mogao povezati sa većim brojem putovanja.

Carine. Neto prihodi od carinskih dažbina u 2024. godini su iznosili oko 580 miliona KM, i veći su za oko 14,5% g/g. Kao i u ranije posmatranim periodima, visoka stopa rasta prihoda od carina se može povezati i sa svjetskim cijenama proizvoda na inostranim tržištima koji se uvoze u Bosnu i Hercegovinu, ali i sa pozitivnom stopom rasta uvoza u Bosnu i Hercegovinu.

Raspoređeni prihodi. U 2024. godini, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 11,5 milijardi KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 455 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 2,1 milijardi KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od oko 1 milijarde KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 8 milijardi KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima⁴². Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 4,9 milijardi KM (od čega za servis vanjskog duga oko 869 miliona KM), Republici Srpskoj oko 2,7 milijardi KM (od čega za servis vanjskog duga oko 428 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 283 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 14 miliona KM). U poređenju sa istim periodom prethodne godine, raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su veća za 4,4% g/g, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga uvećana za 13,5% g/g.

Grafikon 20: Raspoređeni prihodi sa jedinstvenog računa UIO u 2024. godini

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

⁴² Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-02-15-3-1/23 od 04.09.2023. godine, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinstvenog računa za period jul-septembar 2023. godine, i isti iznose: FBiH 62,01%, RS 34,44%, Brčko Distrikt BiH 3,55%.

Direktni porezi, doprinosi i neporeski prihodi

Od januara 2024. godine, obje entitetske vlade su počele sa primjenom zakonskih akata i određenih mjera, koje su svakako dale efekte na prihode entitetskih poreskih uprava, a o čemu je ranije detaljnije pisano.

Entitetske poreske uprave su u toku 2024. godine, ukupno prikupile oko 12,0 milijardi KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Navedeni prihodi su time ostvarili rast od oko 9,5% g/g čime su nastavili stabilan pozitivan trend rasta. Detalji slijede u tabeli ispod.

Tabela 7: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar-decembar

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2023	2024		2023	2024		2023	2024	
Direktni porezi	1.464,0	1.584,7	8,2	759,6	923,8	21,6	2.223,7	2.508,4	12,8
Porez na dohodak	687,7	769,7	11,9	340,3	412,5	21,2	1.027,9	1.182,3	15,0
Porez na dobit	635,7	668,3	5,1	366,1	455,0	24,3	1.001,8	1.123,2	12,1
Porezi građana	140,2	146,3	4,3	53,3	56,3	5,6	193,4	202,5	4,7
Ostali porezi	0,5	0,4	-6,3	0,0	0,0	-	0,5	0,4	-6,3
Takse, kazne i naknade	834,8	856,5	2,6	603,8	575,1	-4,8	1.438,5	1.431,6	-0,5
Doprinosi	5.045,0	5.508,0	9,2	2.247,0	2.543,8	13,2	7.292,0	8.051,8	10,4
PIO	2.821,0	3.066,9	8,7	1.352,9	1.535,9	13,5	4.173,9	4.602,8	10,3
Zdravstvo	1.991,6	2.188,6	9,9	731,3	823,9	12,7	2.722,9	3.012,5	10,6
Nezaposleni	232,4	252,5	8,7	41,9	47,3	12,8	274,3	299,8	9,3
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	113,4	127,5	12,5	113,4	127,5	12,5
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	7,6	9,1	20,4	7,6	9,1	20,4
Ostali prihodi	2,0	0,5	-77,3	0,1	0,3	133,3	2,1	0,8	-63,3
UKUPNO	7.345,8	7.949,6	8,2	3.610,5	4.042,9	12,0	10.956,3	11.992,6	9,5

Izvor: entitetske poreske uprave

Doprinosi. U toku posmatrane godine, ukupno je prikupljeno oko 8,1 milijardu KM javnih prihoda po ovom osnovu. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi su ostvarili povećanje od oko 10,4%. Sve pojedinačne kategorije prihoda od doprinosa bilježe pozitivne stope rasta, što se može vidjeti iz tabele iznad. Kao i u ranijim periodima, dominantna kategorija u strukturi prihoda po osnovu doprinosa su prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO). Rast navedene kategorije prihoda, posmatran samo u decembru mjesecu je iznosio oko 15,2% g/g.

Direktni porezi. Prihodi po osnovu direktnih poreza na nivou Bosne i Hercegovine, tokom posmatrane godine, su iznosili oko 2,5 milijardi KM, čime su ostvarili povećanje od oko 12,8% g/g. U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dohodak. Prihodi od poreza na dohodak bilježe stopu od oko 15,0% g/g i rezultat je mjera entitetskih vlada koje su u primjeni sa početkom godine. Prihodi od poreza na dobit ostvarili su stopu rasta od oko 12,1% g/g. Na pomenuti rast uticali su ostvareni prihodi od poreza na dobit banaka i društava iz oblasti osiguranja i reosiguranja imovine i lica.

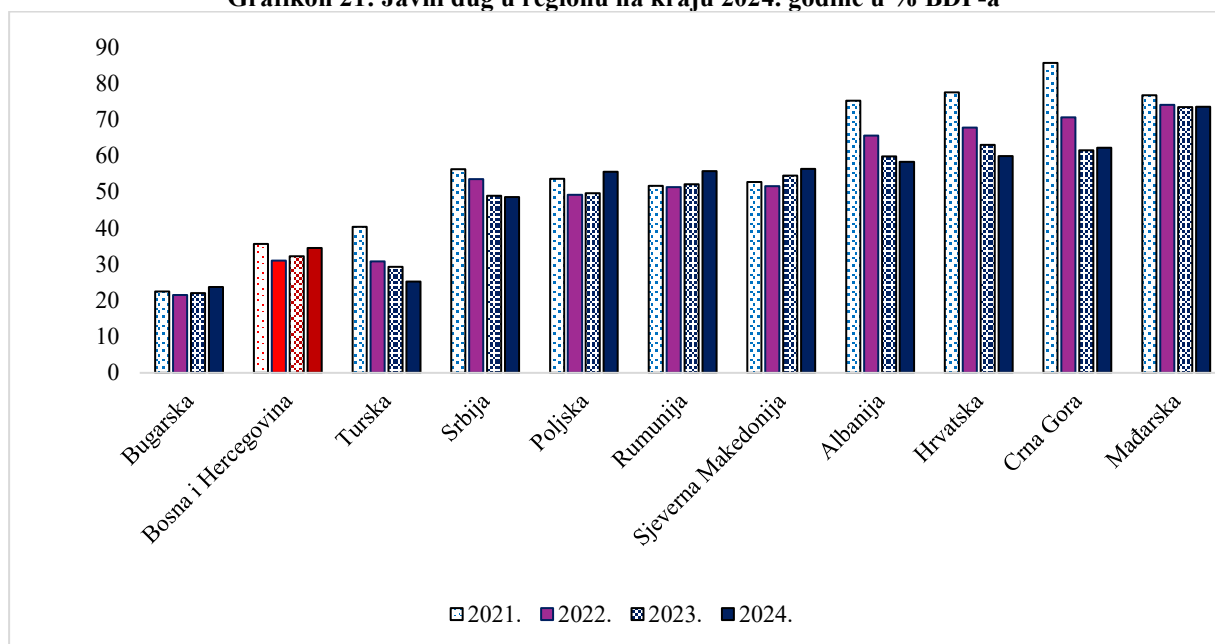
Takse, kazne i naknade. Po osnovu različitih taksi, naknada i kazni tokom 2024. godine, ukupno je naplaćeno oko 1,4 milijarde KM, što je oko 0,5% manje nego u prethodnoj godini. Kod navedene kategorije prihoda jedino su naknade za priređivanje igara na sreću zabilježile pozitivnu stopu rasta, dok su prihodi po osnovu raznih taksi, kazni i naknada ostvarili smanjenje koje se odrazilo na kretanje ove kategorije javnih prihoda.

Stanje javnog duga

Prema dostupnim podacima Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu MFT), ukupan javni dug (sa javnim dugom entiteta i Brčko Distrikta i vanjskim dugom jedinica lokalne samouprave) na kraju 2024. godine je dostigao iznos od oko 13,7 milijardi KM. U poređenju sa istim periodom 2023. godine, stanje javnog duga je zabilježilo povećanje. Ovim je javni dug Bosne i Hercegovine mjeran udjelom prema BDP-u neznatno uvećan za 0,3 p.p. i iznosio je oko 25,7% BDP-a⁴³.

Na kraju posmatranog perioda, stanje vanjskog javnog duga je povećano za oko 3,5%, g/g, dok je unutrašnji dug povećan za 11,7% g/g.

Grafikon 21: Javni dug u regionu na kraju 2024. godine u % BDP-a

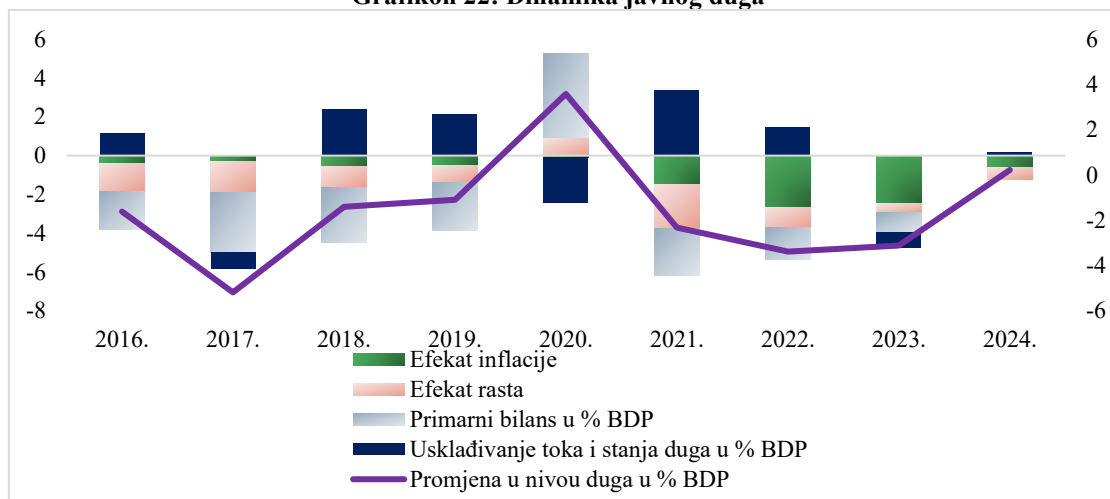
Izvor: MFT, IMF, i ministarstva finansija

Dinamika javnog duga. Relativno nizak nivo duga mjeran udjelom prema BDP-u, ukazuje da postoji fiskalni prostor za jačanje investicija i rasta. Nakon rasta ovog odnosa, u 2020. i 2021. godini, usljed povećanja zaduživanja zbog saniranja posljedica pandemije, u narednim godinama uslijedila je stabilizacija, odnosno poboljšanje.

U 2024. godini, ovaj odnos je iznosio oko 25,7% BDP-a i veći je za neznatna 0,3 p.p. u poređenju sa 2023. godinom. Spomenuti rast je vođen kretanjem primarnog bilansa. Takođe, troškovi kamata u 2024. godini su uticali na rast duga. Sa druge strane, faktori smanjenja duga u posmatranoj godini su svakako snažni nominalni rast BDP-a, koji je neutralizovao uticaj očekivanog budžetskog deficita, kao i usporeni rast inflacije.

⁴³ BDP za 2024. godinu prema prvim rezultatima BHAS-a, za IV tromjesečje, objavljenim mart 2025. godine.

Grafikon 22: Dinamika javnog duga⁴⁴

Izvor: MFT, BHAS i kalkulacije DEP-a

Javni vanjski dug. Prema podacima MFT Bosne i Hercegovine, stanje javnog vanjskog duga na kraju 2024. godine, je iznosilo oko 9,2 milijarde KM, čime je vanjski dug, u poređenju sa istim periodom prethodne godine, veći za oko 3,5%. Vanjski dug mjeran udjelom prema BDP-u, bilježi smanjenje od 0,3 p.p., čime je na kraju posmatrane godine iznosio 17,3% BDP.

Najveći udio u vanjskom dugu se odnosi na dug Federacije Bosne i Hercegovine (55,0%), zatim slijede Republika Srpska sa učešćem od 44,0%, Institucije Bosne i Hercegovine sa 0,5% i Brčko Distrikt sa 0,5%. Direktni vanjski dug entiteta u 2024. godini je značajno uvećan (58,7%) i sada iznosi oko 15,6% ukupnog vanjskog duga Bosne i Hercegovine⁴⁵.

U strukturi ukupnog vanjskog duga, prema kreditorima, najveći udio (27,5%) se odnosi na kredite uzete kod Evropske investicione banke (EIB) i Svjetske banke (25,5%) učešća u ukupnim kreditima.

U strukturi vanjskog duga prema valutama dominira dug izražen u evrima sa 77,5%. Zatim slijedi dug od 13,1% u SDR. Oko 61,8% vanjskog duga (kredita) je ugovoreno po fiksnoj kamatnoj stopi.

U toku 2024. godine, ukupno je servisirano oko 1,4 milijarde KM obaveza po osnovu vanjskog duga, što je za 15,8% manje nego u prethodnoj godini. Od tog iznosa 78% se odnosi na servis glavnice vanjskog duga.

U toku posmatranog perioda, a prema podacima MFT Bosne i Hercegovine, ukupno je povučeno oko 799 miliona KM novih kreditnih sredstava, što je za oko 44,1% više nego u prethodnoj godini.

Po osnovu odobrenih, a neangažovanih kreditnih sredstava, u toku 2024. godine, ukupno je plaćeno oko 5,1 miliona KM taksi, a rast po ovom osnovu je značajno veći u poređenju sa prethodnom godinom (114,7%). Najveći iznos je plaćen Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD) (66,4%) od ukupno plaćenih penala, za projekat Koridor 5C. Najveći dio plaćene takse za nepovučena kreditna sredstva se odnosi na Federaciju Bosne i Hercegovine (55,2%) od ukupno plaćenih sredstava.

⁴⁴ „Efekat snježne kugle” („Snowball“ efekat obuhvata uticaj rashoda za kamate na akumulirani dug, kao i uticaj realnog rasta BDP-a i inflacije na omjer duga (kroz nazivnik).

⁴⁵ U toku K3 dogodilo se prvo dugoročno zaduženje Republike Srpske, koje nije bilo uključeno u Kvartalni izvještaj o vanjskom dugu za K3 2024. Godine, jer je MFT Bosne i Hercegovine ove podatke dobilo nakon objavljivanja izvještaja u oktobru 2024. godine. U K4 2024. godine, dogodilo se drugo dugoročno zaduženje Republike Srpske. MFT Bosne i Hercegovine ne raspolaže sa detaljnim informacijama o prvom dugoročnom zaduženju Republike Srpske u 2024. godini, strukturu duga pripremili su sa pretpostavkom da su kreditni uslovi (namjena, kamata, originalna valuta, rok dospeljeća) kod prvog dugoročnog zaduženja Republike Srpske u 2024. godini istovjetni kreditnim uslovima kod drugog dugoročnog zaduženja Republike Srpske u 2024. godini.

Tabela 8: Stanje vanjskog javnog duga prema nosiocima u milionima KM

Period/Nosilac duga	Vanjski državni dug	Vanjski dug entiteta	Vanjski dug jedinica lokalne samouprave	Dug javnih preduzeća
2023.	7.993,2	907,3	24,1	0,0
2024.	7.772,5	1.440,0	22,1	0,0

Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

Javni unutrašnji dug. Unutrašnji dug, prema podacima MFT Bosne i Hercegovine na kraju 2024. godine, je dostigao iznos od oko 4,5 milijardi KM, i u poređenju sa prethodnom godinom veći je za 11,7%. Unutrašnji dug Bosne i Hercegovine mjeran udjelom prema BDP-u u poređenju sa prethodnom godinom, je povećan za 0,5 p.p. i na kraju posmatranog perioda je iznosio oko 8,4% BDP-a.

Ukupan unutrašnji dug Federacije Bosne i Hercegovine je iznosio oko 1,8 milijardi KM, Republike Srpske oko 2,7 milijardi KM, dok je unutrašnji dug javnih preduzeća čiji osnivač su Institucije Bosne i Hercegovine je iznosio oko 8,9 miliona KM.

Ako se posmatra unutrašnji dug prema nosiocima, dug kantona i javnih preduzeća bilježe smanjenje, dok je kod ostalih ostvareno povećanje. Detalji se mogu vidjeti iz tabele ispod.

Tabela 9: Stanje unutrašnjeg duga prema nosiocima u milionima KM

Nosilac obaveza	2023.	2024.	rast u %
<i>Dug vlada entiteta/ Distrikta</i>	2.983,00	3.465,28	16,2
<i>Dug kantona</i>	290,69	250,29	-13,9
<i>Dug gradova</i>	246,14	277,45	11,8
<i>Dug opština</i>	186,29	202,03	7,1
<i>Dug fondova socijalne sigurnosti</i>	175,27	225,76	28,8
<i>Dug javnih preduzeća</i>	131,32	74,10	-43,6
<i>Unutrašnji dug javnih preduzeća koje osnivaju Institucije Bosne i Hercegovine⁴⁶</i>	13,73	8,91	-35,1
UKUPNO UNUTRAŠNJI DUG	4.030,64	4.504,08	11,7

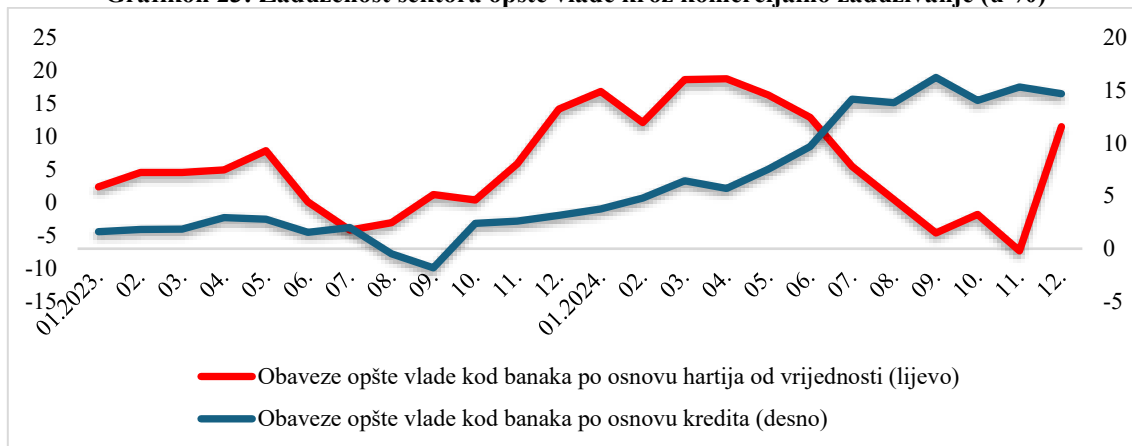
Izvor: MFT Bosne i Hercegovine

Potraživanja od sektora opšte vlade⁴⁷. Ukupna komercijalna zaduženost sektora opšte vlade Bosne i Hercegovine na kraju 2024. godine, a prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu CBBiH), je dostigla iznos od oko 3,8 milijardi KM. Time je zaduživanje opšte vlade, kroz kredite uzete kod komercijalnih banaka i emisije hartija od vrijednosti na kraju 2024. godine poraslo za oko 13,1% u poređenju sa prethodnom godinom. Uprkos prisustvu nešto višeg rasta privredne aktivnosti i postojeće naplate javnih prihoda, za realizaciju vladinih mjera, potrebe za dodatnim izvorima finansiranja, u 2024. godini, bili su prisutne. Rezultat toga jeste navedeni rast komercijalnog zaduživanja: rast obaveza po osnovu uzetih kredita 16,4% g/g i emitovanim hartijama od vrijednosti od 11,5% g/g.

⁴⁶ Unutrašnji dug javnih preduzeća evidentiranih u Registru pravnih lica koje osnivaju Institucije Bosne i Hercegovine, a koji se vodi u Ministarstvu pravde Bosne i Hercegovine. Ugovaranje i servisiranje ovih kredita vrši se direktno između preduzeća i kreditora. Ugovaranje i servisiranje ovih kredita vrši se direktno između preduzeća i kreditora.

⁴⁷ U skladu sa GFS Priručnikom, sektor opšte vlade definiše se tako da obuhvata sve entitete koji obavljaju funkcije vlade kao njihove osnovne djelatnosti. On ne obuhvata poslovna poduzeća u vlasništvu vlade koja proizvode robe i/ili usluge te ostvaruju profit prodajom istih po ekonomskim cijenama. U opštu vladu uključeni su i fondovi socijalne zaštite, tj. fondovi za penzijsko-invalidsko osiguranje, zapošljavanje, zdravstvo, dječiju zaštitu i za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom, te vanbudžetski fondovi za izgradnju puteva odnosno JP direkcije za izgradnju i održavanje cesta svih nivoa vlasti kao i JP autoputevi u oba entiteta.

Grafikon 23: Zaduženost sektora opšte vlade kroz komercijalno zaduživanje (u %)

Izvor: CBBiH

Tokom 2024. godine, a u skladu sa planom zaduživanja za 2024. godinu, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je emitovala 7 emisija trezorskih zapisa i 12 emisija dugoročnih obveznica. U istom periodu, prema indikativnom kalendaru zaduživanja za 2024. godine, Vlada Republike Srpske se zadužila sa 10 emisija trezorskih zapisa i 8 emisija dugoročnih obveznica. U posmatranom periodu Vlada Republike Srpske je emitovala 11. seriju obveznica Republike Srpske za izmirenje obaveza po osnovu računa stare devizne štednje (za štediše koji su verifikovali račune stare devizne štednje u periodu od 01.02.2023. godine do 29.02.2024. godine) u iznosu 6,78 miliona KM, uz kamatnu stopu 2,5% i rok dospelja 5 godina. Takođe, u posmatranom periodu Vlada Republike Srpske je emitovala i 18. emisiju obveznica Republike Srpske za izmirenje obaveza po osnovu materijalne i nematerijalne štete nastale u periodu ratnih dejstava od 20. maja 1992. godine do 19. juna 1996. godine, u iznosu 0,6 miliona KM, s rokom dospelja 13 godine i grejs periodom od 3 godine, uz kamatnu stopu 1,5%.

U isto vrijeme Vlada Federacije je na ime obaveza po osnovu dugoročnih obveznica (glavnica + kamata) isplatila 89,05 miliona KM i 157 miliona KM na ime obaveza po trezorskim zapisima.

Vlada Republike Srpske je na ime obaveza po osnovu dugoročnih obveznica isplatila 284,41 miliona KM, i 274,47 miliona KM na ime obaveza po trezorskim zapisima.

Detalji o vrstama hartija od vrijednosti i uslovima zaduživanja mogu se naći u dodatku Ekonomskih trendova (tabele od 7 do 10).

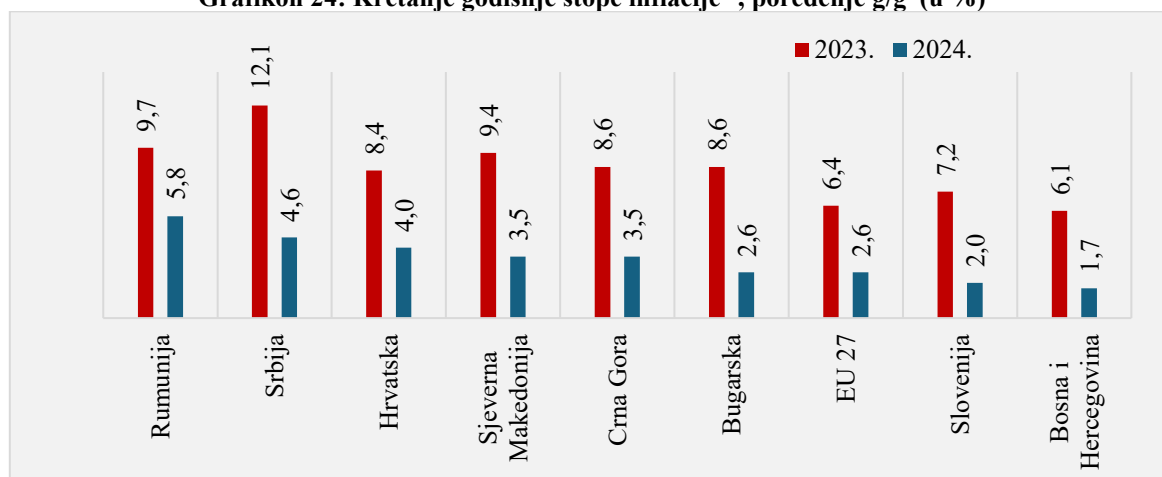
III CIJENE, MONETARNI I FINANSIJSKI SEKTOR

Cijene

- *Usporen rast inflacije u 2024. godini u poređenju sa prethodnom godinom*
- *Rast inflacije od 1,7% najviše potpomognut rastom cijena u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, ostalih dobara i usluga, a zatim alkoholnih pića i duvana, restorana i hotela.*
- *Stabilizacija cijena energenata na svjetskom tržištu.*

Nakon izrazito visokih stopa inflacije u 2023. godini u Bosni i Hercegovini je registrovan usporen rast cijena u 2024. godini. Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena je iznosila 1,7% g/g. Slabljenje inflatornih pritisaka kroz stabilizaciju cijena energenata, ali i cijena u odjeljcima hrane (sporiji rast u odnosu na 2023. godinu) i režijskih troškova imali su bitan uticaj na ukupni nivo inflacije. U 2024. godini inflacija u Federaciji Bosne i Hercegovine je iznosila 1,4% g/g, a u Republici Srpskoj 1,8% g/g. Cijene energenata na svjetskom tržištu takođe su doprinijele usporavanju inflacije i u zemljama EU. Prema podacima Eurostata⁴⁸ inflacija u EU 27 u 2024. godini je iznosila 2,6% g/g (grafikon ispod).

Grafikon 24: Kretanje godišnje stope inflacije⁴⁹, poređenje g/g (u %)

Izvor: Eurostat i agencije za statistiku posmatranih zemalja

Posmatrano po mjesecima, inflacija u Bosni i Hercegovini od početka 2024. godine je slabila, ali je na kraju godine primjetan porast cijena (grafikon ispod). Najznačajniji doprinos inflaciji u 2024. godini bio je u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, a zatim u odjeljku ostalih⁵⁰ dobara i usluga (rast od 5,3% g/g), alkoholnih pića i duvana⁵¹ (4,2% g/g), restorana i hotela (7,2% g/g), zdravstva (3,6% g/g).

⁴⁸ Statistički ured Evropske unije.

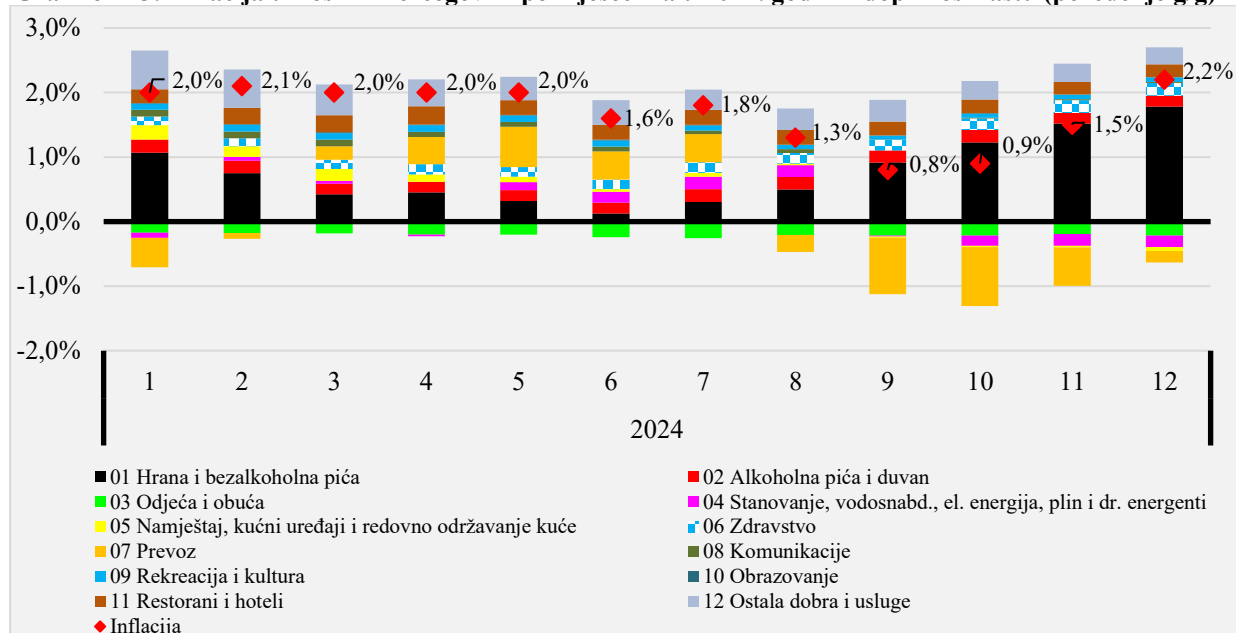
⁴⁹ Inflacija za EU 27, Bugarsku, Rumuniju, Sloveniju i Hrvatsku je mjerena harmonizovanim indeksom potrošačkih cijena (HICP). HICP je je osnova za komparativna mjerenja inflacije u Evropskoj uniji. Za razliku od Indeksa potrošačkih cijena (CPI) koristi drugačiji metodološki koncept koji se primjenjuje od strane svih članica EU. Izvor: Eurostat. Za Bosnu i Hercegovinu, Sjevernu Makedoniju, Crnu Goru i Srbiju inflacija je predstavljena CPI indeksom.

⁵⁰ Odnosi se na ličnu njegu, lične predmete, ostale aparate i predmete za ličnu njegu, osiguranje, finansijske usluge i ostale usluge.

⁵¹ Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2024. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,46 KM (u 2023. godini je iznosila 3,35 KM), a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada (ostala je ista u odnosu na 2023. godinu). Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 138,4 KM po kilogramu (u 2023. godini je iznosila 134 KM po kilogramu). Izvor: Odluka

Cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića u periodu I-XII 2024. godine su uvećane za 2,1% g/g. Iako su cijene hrane imale sporiji rast u poređenju sa 2023. godinom njihov doprinos ukupnoj inflaciji u posmatranoj godini je bio najveći (naročito u drugoj polovini godine) što se može vidjeti na grafikonu ispod. Indeks cijena hrane na svjetskom tržištu u periodu I-XII 2024. godine bio je manji za 7,6% g/g.⁵²

Grafikon 25: Inflacija u Bosni i Hercegovini po mjesecima u 2024. godini i doprinosi rastu (poređenje g/g)

Izvor: kalkulacija doprinosa na osnovu BHAS podataka

U odjeljku alkoholnih pića i duvana u 2024. godini cijene su uvećane za 4,2% g/g uz poskupljenja cigareta od strane pojedinih proizvođača tokom marta i jula. Pored toga, od 1. januara 2024. godine stupila je na snagu Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize⁵³ na cigarete i duvan za 2024. godinu.

Kada su u pitanju režijski troškovi, u odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata cijene se nisu značajno mijenjale u periodu I-XII 2024. godine (0,1% g/g) i na taj način nisu imale doprinosa rastu ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini.⁵⁴

U tabeli ispod je predstavljeno kretanje indeksa potrošačkih cijena po odjeljcima prema namjeni potrošnje.

o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2024. godinu. Pored toga, evidentirano je poskupljenja cigareta od strane pojedinih proizvođača tokom marta i jula posmatrane godine.

⁵² Izvor: Svjetska banka.

⁵³ Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2024. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,46 KM (u 2023. godini je iznosila 3,35 KM), a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada (ostala je ista u odnosu na 2023. godinu). Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 138,4 KM po kilogramu (u 2023. godini je iznosila 134 KM po kilogramu). Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2024. godinu.

⁵⁴ Iako je od avgusta 2024. godine došlo je do poskupljenja el. energije u Federaciji Bosne i Hercegovine ukupni rast cijena u ovom odjeljku je ostao minoran. Istovremeno cijene plina, čvrstih i tečnih goriva u okviru odjeljka stanovanja su u međugodišnjem poređenju smanjene.

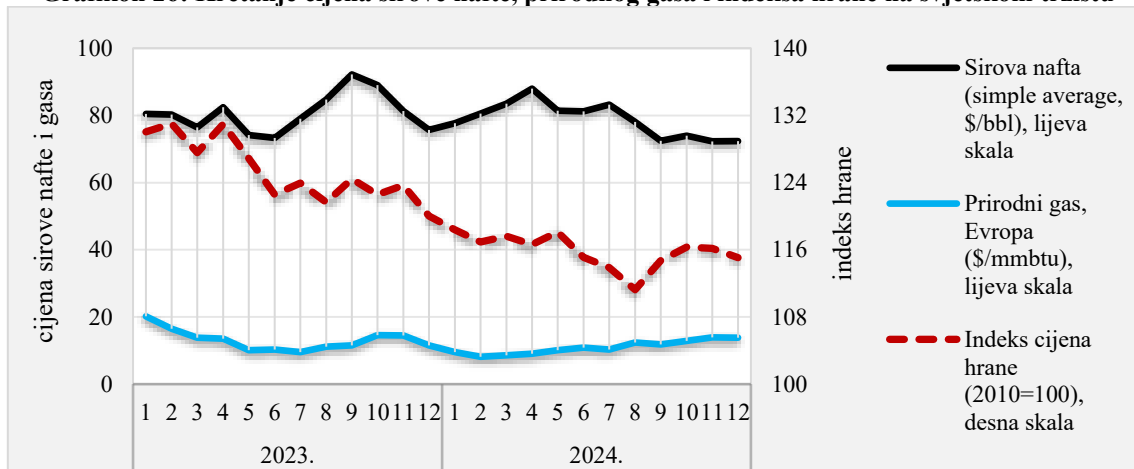
Tabela 10: Indeks potrošačkih cijena po odjeljcima prema namjeni potrošnje, poređenje g/g

Odjeljak	I-XII 2024 I-XII 2023
00 Ukupan indeks	101,7
01 Hrana i bezalkoholna pića	102,1
02 Alkoholna pića i duvan	104,2
03 Odjeća i obuća	92,5
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	100,1
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	101,2
06 Zdravstvo	103,6
07 Prevoz	99,2
08 Komunikacije	101,3
09 Rekreacija i kultura	103,6
10 Obrazovanje	101,4
11 Restorani i hoteli	107,2
12 Ostala dobra i usluge	105,3

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Inflacija u Bosni i Hercegovini u 2024. godini je djelimično usporena kroz niže cijene u odjeljku odjeće i obuće (-7,5% g/g), kao i odjeljku prevoza (-0,8% g/g). Podaci koje je objavila Svjetska banka pokazuju da je cijena sirove nafte u decembru 2024. godine iznosila 72,3 \$/barelu. Prosječna cijena sirove nafte u periodu I-XII 2024. godine iznosila 78,7 \$/barelu i bila je niža za 2,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Pored ovog energenta cijena prirodnog gasa na svjetskom tržištu u posmatranom periodu takođe je bila niža za 16,4% g/g.⁵⁵

Grafikon 26: Kretanje cijena sirove nafte, prirodnog gasa i indeksa hrane na svjetskom tržištu

Izvor: Svjetska banka

Monetarni sektor

- Na kraju 2024. godine ukupna novčana masa uvećana je 9,3% u odnosu na 2023. godinu. Transakcijski novac i kvazi novac doprinijeli rastu novčane mase.
- Stopa obavezne rezerve ostala nepromijenjena i iznosi 10%.
- Rast bruto deviznih rezervi - najveći doprinos rastu bio je kroz investicije u vrijednosne papire.

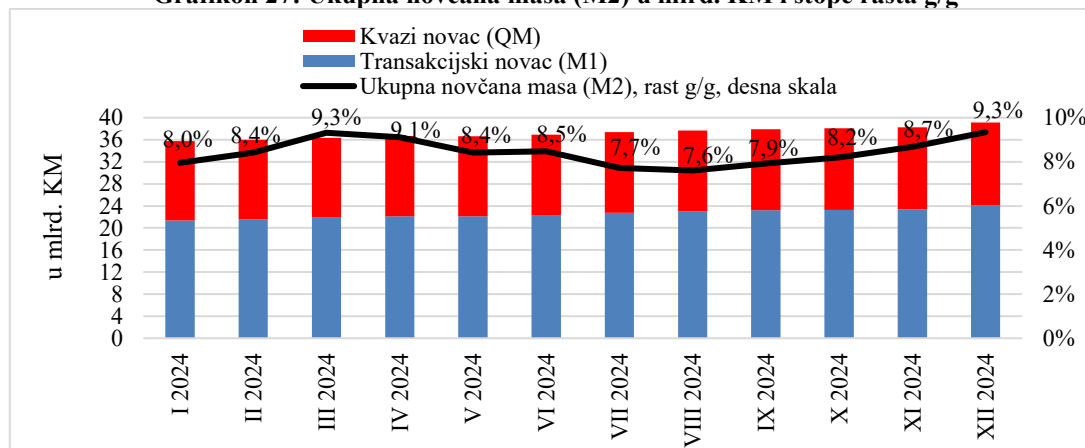
Na kraju decembra 2024. godine ukupna novčana masa (M2) prema podacima Centralne banke Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu CBBiH) uvećana je za 9,3% u odnosu na decembar 2023.

⁵⁵ Izvor: Svjetska banka, baza podataka, prirodni gas (Evropa).

godine i iznosila je 39,1 mlrd. KM. Rast M2 ostvaren je zahvaljujući rastu obje komponente odnosno kvazi novca i transakcijskog novca. Na kraju 2024. godine transakcijski novac (M1) zabilježio je povećanje od 11,5% g/g, a kvazi novac (QM) povećanje od 6% g/g.

Najveći doprinos rastu M2 u okviru M1 dali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti (6,1 p.p.) uz stopu rasta 14,4% g/g i ujedno imaju najveće učešće u M2 (44%). Gotovina izvan banaka imala je skromniji doprinos rastu M2 (0,9 p.p.) sa stopom rasta od 4,9% g/g. U okviru QM najveći doprinos rastu M2 u posmatranom mjesecu su dali ostali depoziti u stranoj valuti (1,3 p.p.) a zatim ostali depoziti u domaćoj valuti (0,8 p.p.).

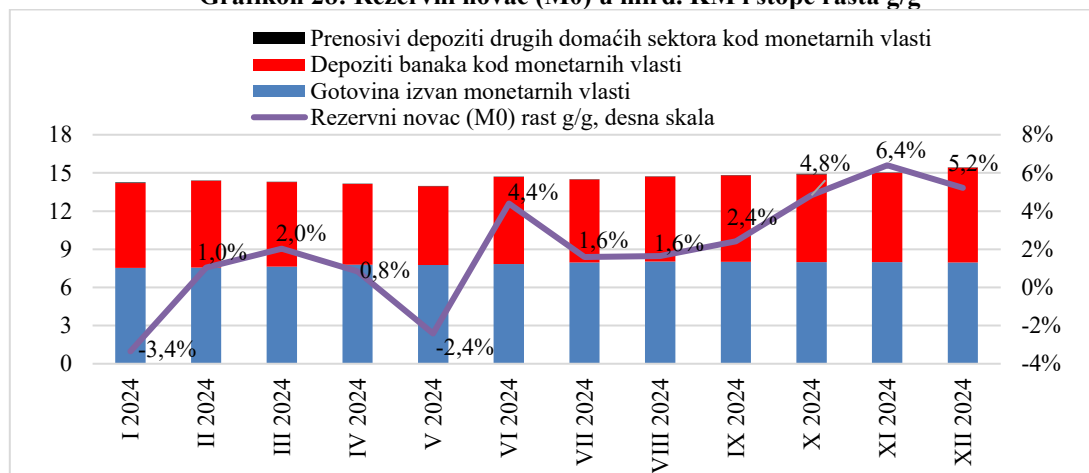
Grafikon 27: Ukupna novčana masa (M2) u mlrd. KM i stope rasta g/g

Izvor: CBBiH

Rezervni novac (M0) na kraju decembra 2024. godine iznosio 15,4 mlrd. KM i veći je za 5,2% u odnosu na isti mjesec prošle godine. Pokrivenost rezervnog novca bruto deviznim rezervama iznosila je 114,3% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora. Najznačajniji doprinos rastu M0 dala je gotovina izvan monetarnih vlasti (2,7 p.p.) sa stopom rasta od 5,2% g/g, a zatim depoziti banaka kod monetarnih vlasti (2,5 p.p.) sa stopom rasta od 5,3% g/g. U analizi strukture M0 najveće učešće je imala gotovina izvan monetarnih vlasti (51,6%), a zatim depoziti banaka kod monetarnih vlasti (48,3%).

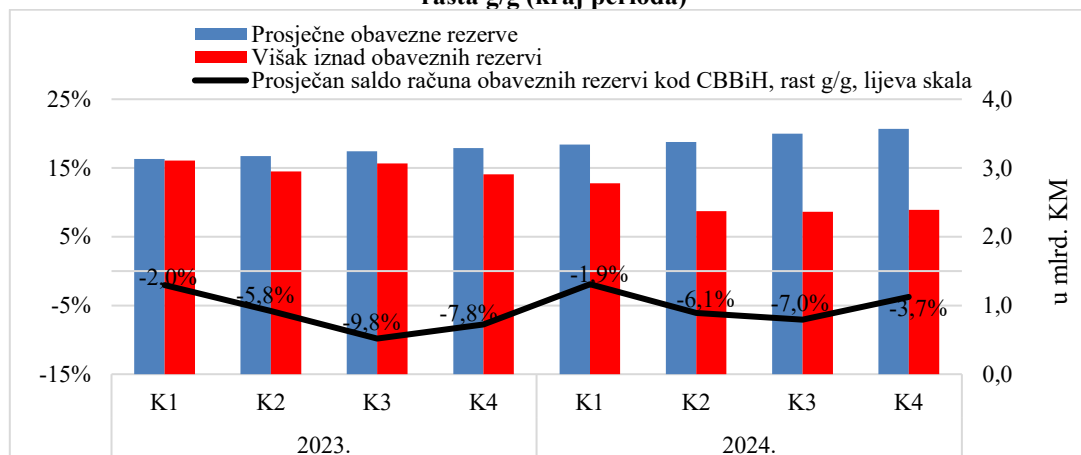
Grafikon 28: Rezervni novac (M0) u mlrd. KM i stope rasta g/g

Izvor: CBBiH

Prosječna stopa obavezne⁵⁶ rezerve na kraju decembra 2024. godine nije se mijenjala i iznosila je 10%, a implicitna⁵⁷ stopa obavezne rezerve je iznosila 16,7%. Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH na kraju decembra 2024. godine manji je za 3,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosio je oko 6 mlrd. KM. Na smanjenje prosječnog salda računa obaveznih rezervi kod CBBiH uticalo je smanjenje viška iznad obaveznih rezervi (-17,7% g/g) jer su prosječne obavezne rezerve uvećane za 8,6% g/g i iznose 3,6 mlrd. KM. U strukturi prosječnog salda računa obaveznih rezervi kod CBBiH udio prosječnih obaveznih rezervi iznosi 59,9%, dok se udio viška iznad obavezne rezerve smanjuje i iznosi 40,1%.

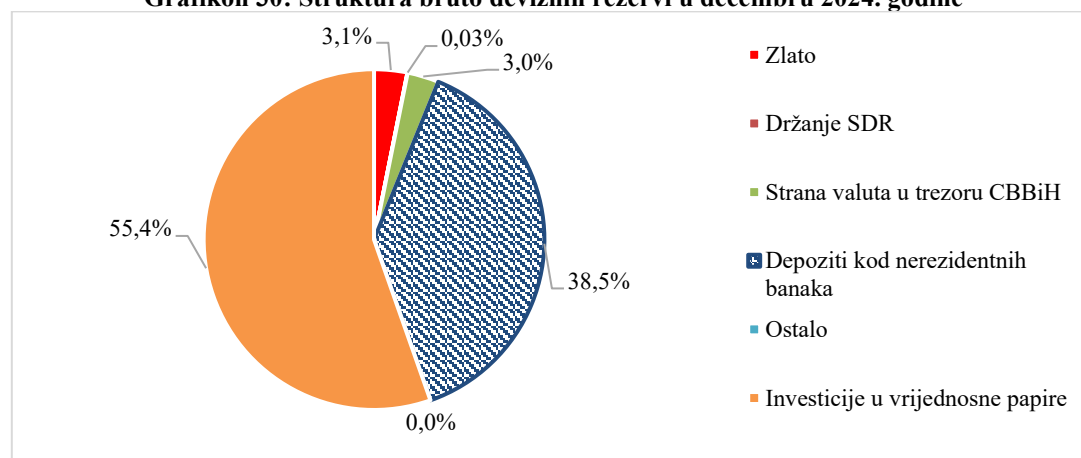
Grafikon 29: Komponente prosječnog salda računa obaveznih rezervi kod CBBiH (u mlrd. KM) i stope rasta g/g (kraj perioda)

Izvor: CBBiH

Na kraju decembra 2024. godine bruto devizne rezerve iznosile su 17,6 mlrd. KM i veće su za 8,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrajući strukturu bruto deviznih rezervi i dalje dominiraju investicije u vrijednosne papire 55,4%, a zatim depoziti kod nerezidentnih banaka sa 38,5%, strana valuta u trezoru 3% dok je zlato imalo udio od 3,1%. Najznačajniji doprinos rastu bruto deviznih rezervi dale su investicije u vrijednosne papire (15 p.p.) sa stopom rasta od 33,3% g/g. S druge strane, depoziti kod nerezidentnih banaka sa stopom od -18,5% g/g imali su negativan doprinos na kretanje bruto deviznih rezervi (-9,4 p.p.).

Grafikon 30: Struktura bruto deviznih rezervi u decembru 2024. godine

Izvor: CBBiH

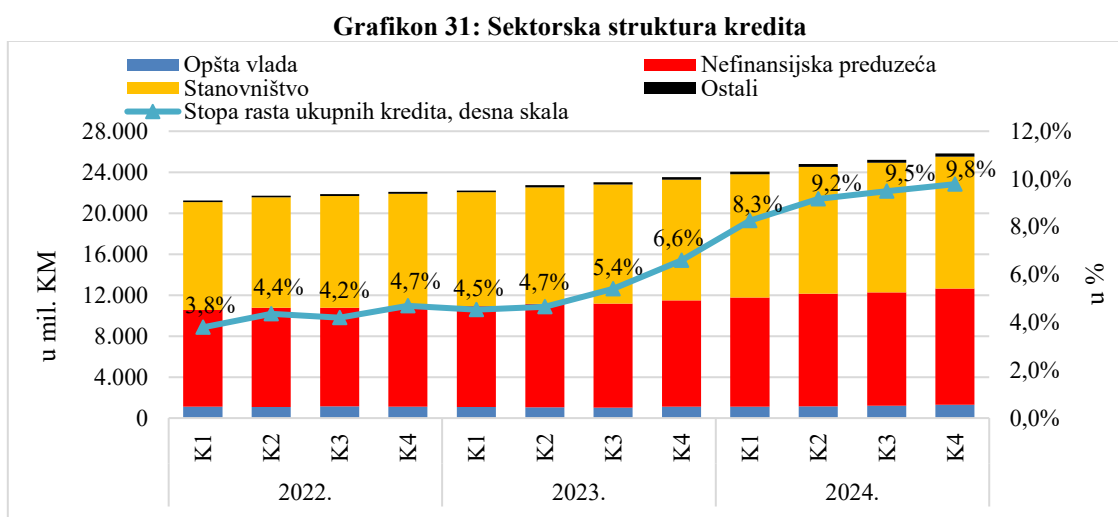
⁵⁶ Prosječna stopa obavezne rezerve = Prosječne obavezne rezerve/osnovica za obračun obavezne rezerve.

⁵⁷ Implicitna stopa obavezne rezerve = Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH/osnovica za obračun obaveznih rezervi.

Bankarski sektor

- Ukupno plasirani krediti na kraju 2024. godine su dostigli iznos od 25,8 mlrd. KM uz stopu rasta 9,8% g/g. U istom periodu ukupni depoziti su dostigli 33,9 mlrd. KM uz stopu rasta 8,8% g/g.
- Na kraju 2024. godine ukupna neto štednja je dostigla oko 8 mlrd. KM uz stopu rasta 5,8% g/g.

Ukupni plasirani krediti na kraju decembra 2024. godine su uz stopu rasta od 9,8% g/g dostigli 25,8 mlrd. KM. Posmatrajući strukturu kredita i dalje najveći udio zauzimaju krediti stanovništvu (49,9%), a zatim krediti nefinansijskim preduzećima (43,9%). Krediti plasirani stanovništvu su uz stopu rasta 9,3% g/g dostigli 12,9 mlrd. KM i imali su najveći doprinos rastu ukupnih kredita (4,6 p.p.). Na drugom mjestu su krediti nefinansijskim⁵⁸ preduzećima sa dostignutom vrijednosti od 11,3 mlrd. KM i stopom rasta 9,2% g/g. Krediti opštoj vladi su uvećani za 16,4% g/g i iznosili su 1,3 mlrd. KM uz zanemarljiv uticaj na kretanje ukupnih kredita (0,8 p.p.) zbog malog udjela.

Izvor: CBBiH

Tokom 2024. godine nastavljen je trend smanjenja nekvalitetnih kredita (tabela ispod). Prema posljednjim raspoloživim podacima CBBiH (indikator finansijskog zdravlja bankarskog sektora) učešće nekvalitetnih kredita u ukupno plasiranim kreditima je na kraju K4 2024. godine iznosilo 3,2%, što je manje za 0,6 p.p. u odnosu na kraj 2023. godine.

Tabela 11: Nekvalitetni krediti prema ukupnim kreditima

Period	Ukupni krediti ⁵⁹	Nekvalitetni krediti	Nekvalitetni krediti prema ukupnim kreditima (u%)
K4 2022.	22.305.916	1.012.346	4,5
K4 2023.	23.532.589	898.306	3,8
K4 2024.	25.795.691	813.144	3,2

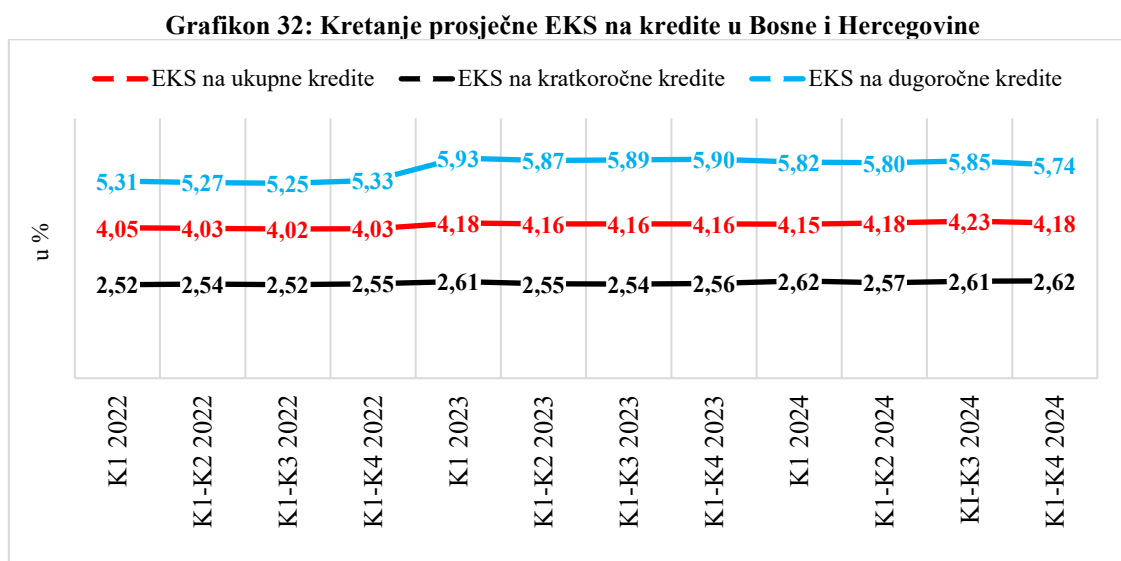
Izvor: CBBiH

⁵⁸ Sektor nefinansijskih preduzeća čine nefinansijska javna i nefinansijska privatna preduzeća. Sektor opšte vlade čine svi nivoi vlade u Bosni i Hercegovini. Za potrebe izrade ovog izvještaja u ostali sektor su uvršteni sektor ostalih finansijskih (nebankarskih) institucija te ostali sektori (prema sektorskoj strukturi koju je uradila CBBiH).

⁵⁹ Prema metodologiji CBBiH za kompilaciju finansijskog zdravlja. Ukupni krediti su na bruto osnovi.

Prosječna efektivna kamatna stopa (u daljem tekstu EKS) na ukupne⁶⁰ plasirane kredite u 2024. godini je zabilježila je rast od 0,02 p.p. u odnosu na prethodnu godinu i iznosila je 4,18%. U posmatranoj godini došlo je do rasta vrijednosti EKS na plasirane kredite i prema privredi i prema stanovništvu. Prosječna EKS na kredite koji se plasiraju za sektor privrede zabilježila rast od 0,04 p.p. i iznosila je 3,07%, dok je prosječna EKS na kredite stanovništvu ostvarila rast od 0,10 p.p. i iznosila je 6,96%.

Posmatrajući kretanje kamatnih stopa prema ročnosti kreditnih plasmana došlo je do promjene vrijednosti prosječnih EKS kratkoročnih i dugoročnih kredita. Prosječna EKS na dugoročne kredite je niža za 0,16 p.p. u odnosu na isti period prošle godine i iznosila je 5,74%, dok je prosječna EKS na kratkoročne kredite uvećana u odnosu na isti period prošle godine i iznosila je 2,62%. Kretanje kamatnih stopa predstavljeno je na grafikonu ispod.

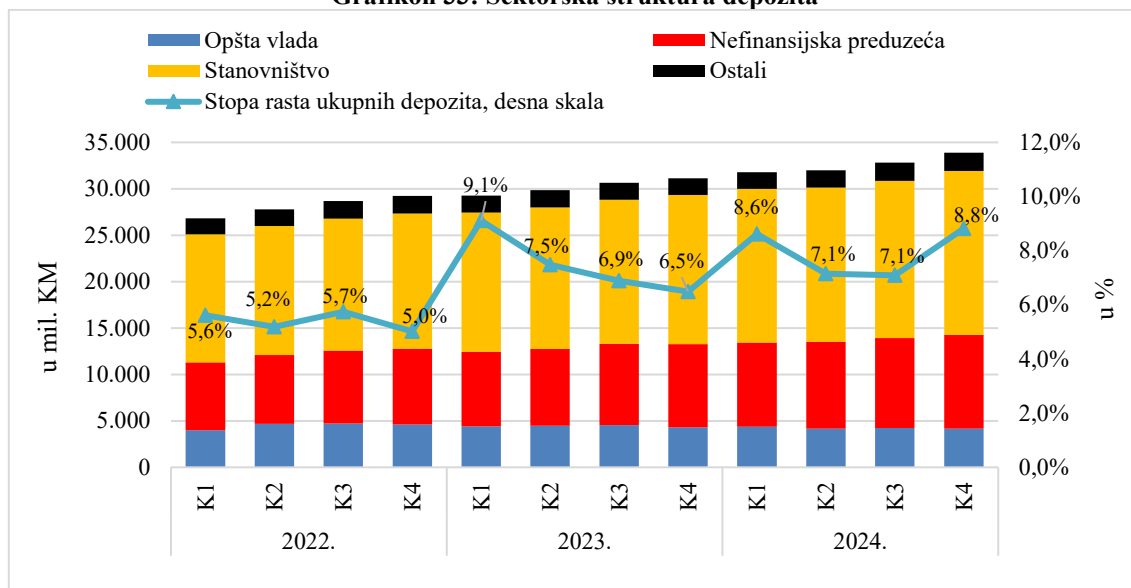
Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Ukupni depoziti su uz stopu rasta od 8,8% g/g na kraju 2024. godine dostigli 33,9 mlrd. KM. Depoziti stanovništvu su uz stopu rasta od 9,9% g/g dostigli 17,7 mlrd. KM i imali su najveći doprinos rastu ukupnih depozita (5,1 p.p.). Na drugom mjestu su depoziti nefinansijskih⁶¹ preduzeća sa dostignutom vrijednosti oko 10,1 mlrd. KM i stopom rasta 12,4% g/g. Rast depozita je djelimično usporen zbog smanjenja depozita opšte vlade za 3,3% g/g i iznosili su 4,2 mlrd. KM (negativan doprinos kretanju ukupnih depozita od 0,5 p.p.).

⁶⁰ Ponderisana prosječna efektivna kamatna stopa na ukupne kredite/depozite za cijelu Bosnu i Hercegovinu dobivena je ponderisanim prosjekom ukupne efektivne kamatne stope na kredite/depozite za Republiku Srpsku i ukupne efektivne kamatne stope na kredite/depozite u Federaciji Bosne i Hercegovine. Podaci o iznosu kredita/depozita i kamatnih stopa po entitetima dobiveni su od entitetskih agencija za bankarstvo. Podaci o kamatnim stopama koje objavljuje CBBiH nalaze se u dodatku.

⁶¹ Sektor nefinansijskih preduzeća čine nefinansijska javna i nefinansijska privatna preduzeća. Sektor opšte vlade čine svi nivoi vlade u Bosni i Hercegovini. Za potrebe izrade ovog izvještaja u ostali sektor su uvršteni sektor ostalih finansijskih (nebankarskih) institucija te ostali sektori (prema sektorskoj strukturi koju je uradila CBBiH).

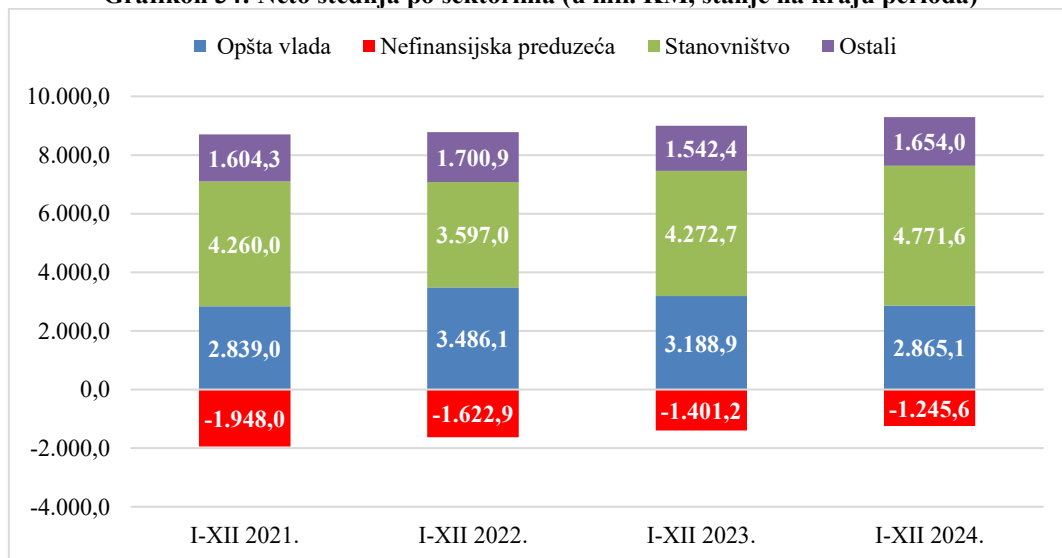
Grafikon 33: Sektorska struktura depozita

Izvor: CBBiH

Na kraju 2024. godine razlika između ukupnih deponovanih depozita i ukupno plasiranih kredita (neto štednja) nastavila je trend rasta sa stopom od 5,8% g/g te je dostigla 8 mlrd. KM. U svim sektorima (osim u sektoru nefinansijskih preduzeća) ostvarena je pozitivna razlika između ukupnih depozita i plasiranih kredita. Najveća neto štednja od 4,8 mlrd. KM registrovana je u sektoru stanovništva, a potom u sektoru opšte vlade 2,9 mlrd. KM. S druge strane, sektor nefinansijskih preduzeća ostvario je negativnu štednju od 1,2 mlrd. KM.

Grafikon 34: Neto štednja po sektorima (u mil. KM, stanje na kraju perioda)

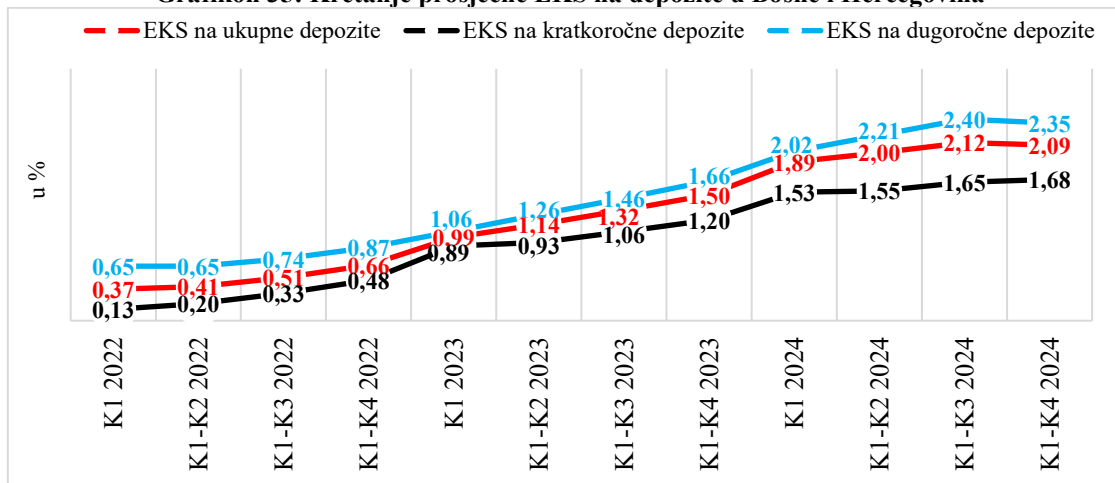

Izvor: CBBiH

Prosječna EKS na ukupne depozite deponovane u 2024. godini je uvećana za 0,59 p.p. u odnosu na isti period prošle godine i iznosila je 2,09%. U posmatranoj godini došlo je do rasta prosječne EKS na depozite za privredu (0,87 p.p.) i iznosila je 2,22%, kao i prosječne EKS za depozite stanovništvu (0,39 p.p.) i iznosila 1,92%.

Prema ročnosti, prosječna EKS na kratkoročne depozite u 2024. godini je ostvarila rast od 0,48 p.p. u odnosu na isti period prošle godine i iznosila je 1,68%. U istom periodu došlo je do rasta prosječne EKS na dugoročne depozite (0,69 p.p.) u odnosu na vrijednost u istom periodu prošle godine i iznosila je 2,35%.

Grafikon 35: Kretanje prosječne EKS na depozite u Bosne i Hercegovina

Izvor: entitetske agencije za bankarstvo

Tržište kapitala

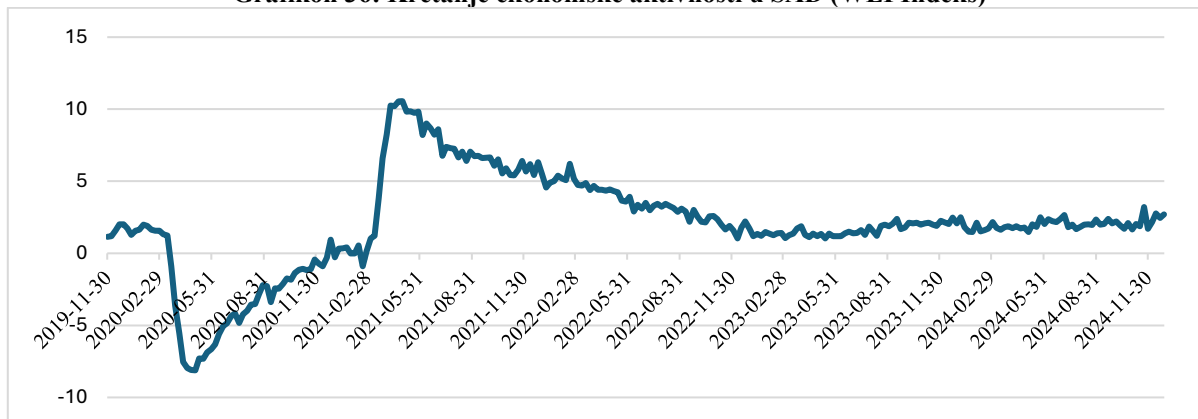
- Ukupan promet u 2024. god. u Bosni i Hercegovini (SASE i BLSE) je dostigao 1,52 mlrd. KM uz stopu rasta stopu rasta 3,1 % g/g.
- Ukupan promet na SASE u 2024. godini je dostigao 785,7 mil. KM uz stopu rasta od 86,2 % g/g
- Ukupan promet na BLSE u 2024. godini dostigao 736,1 mil. KM uz negativnu stopu rasta od 30,2% g/g.
- Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) na kraju ovog perioda je dostigla 12,7 mlrd. KM uz stopu rasta od 9,3% g/g.

Indeksi

Izborom nove administracije u USA, izgledi za prekid ratnih dejstava u Ukrajini te nastavak ratnih sukoba na Bliskom istoku su glavni faktori koji su uticali na globalne ekonomske tokove u 2024. god. Tako je WEI (engl. Weekly Economic Index)⁶² indeks koji prati ekonomsku aktivnost u USA zabilježio rast od 29,3% na kraju 2024. godine u odnosu na vrijednost na kraju 2023. god.

⁶² Sedmični ekonomski indeks (WEI) je indeks od deset dnevnih i sedmičnih indikatora realne ekonomske aktivnosti u SAD.

Grafikon 36: Kretanje ekonomske aktivnosti u SAD (WEI Indeks)

Izvor: Federal Reserve Bank of New York

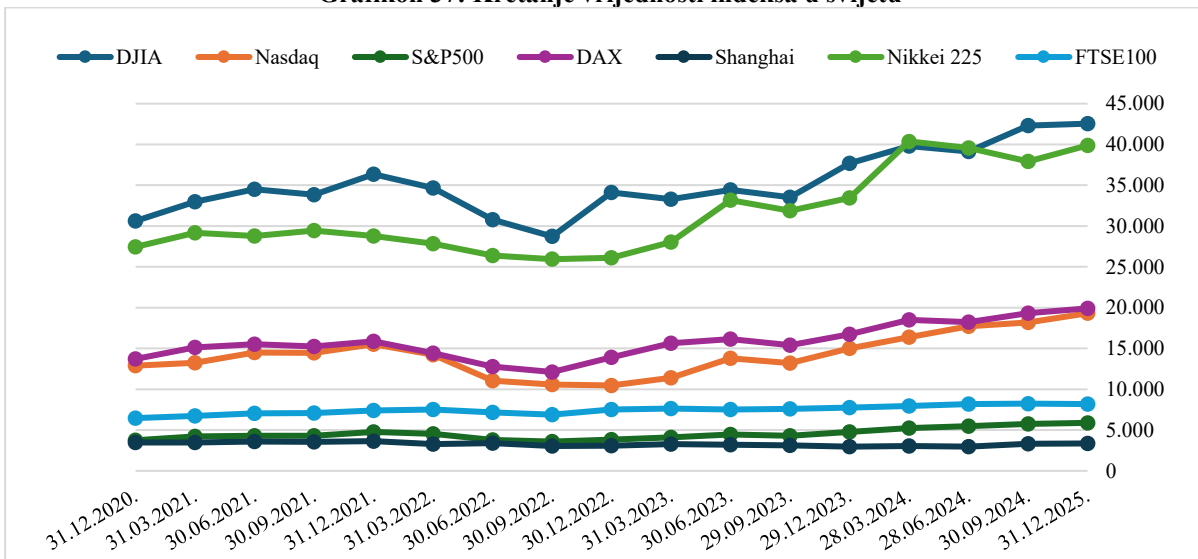
Uglavnom svi vodeći svjetski berzanskih indeksi su na kraju 2024. god. u odnosu na kraj 2023. god. ostvarili dvocifrene stope rasta dok su stope izražene u odnosu na vrijednosti indeksa na kraju polugodišta 2024. god. primjetno manje. Tako Dow Jones Indeks (DJIA) na kraju dvanaestog mjeseca u odnosu na kraj 2023. god. bilježi stopu rasta od 12,9%, S&P500 stopu rasta od 23,3% a tehnološki indeks Nasdaq stopu rasta od čak 28,6% g/g. U Aziji, japanski Nikkei je također ostvario rast od 19,2% g/g a kineski Shanghai composite index je ostvario rast od 12,7% g/g. Na grafikonu ispod su prikazane stope rasta na godišnjem nivou i u odnosu kraj šestog mjeseca 2024. godine.

Tabela 12: Promjena vrijednosti vodećih berzanskih indeksa u svijetu

Period	DJIA	S&P	Nasdaq	FTSE 100	DAX	Shanghai Composite	Nikkei 225
31.12.2024. /29.12.2023.	12,9%	23,3%	28,6%	5,7%	18,8%	12,7%	19,2%
31.12.2024. /28.06.2024.	8,8%	7,7%	8,9%	0,1%	9,2%	13,0%	-1,2%

Izvor: WSJ, Bloomberg

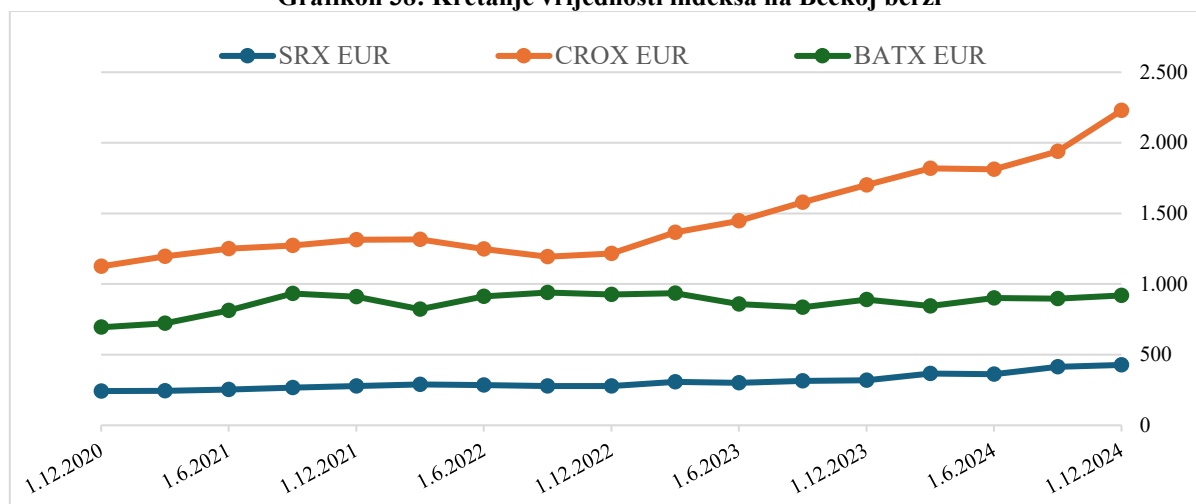
Grafikon 37: Kretanje vrijednosti indeksa u svijetu

Izvor: WSJ, Bloomberg

Hrvatski index CROX listiran na Bečkoj berzi je na godišnjem nivou ostvario rast od 31,0% Vrijednost srbijanskog SRX indexa je na godišnjem nivou ostvario rast od 33,8% dok je Bosanski BATX indeks je zabilježio skromnih 3,5% g/g.

Grafikon 38: Kretanje vrijednosti indeksa na Bečkoj berzi

Izvor: Wiener Boerse

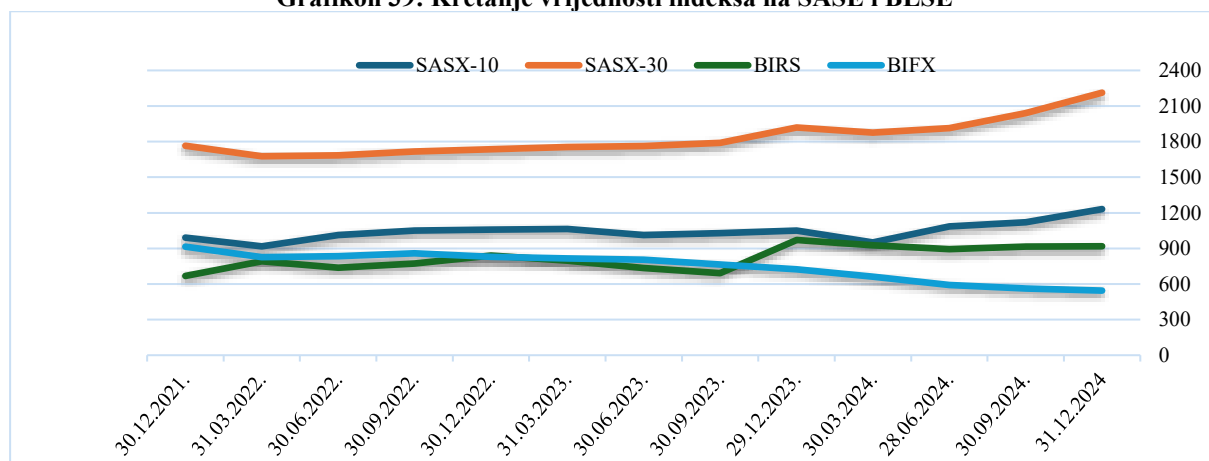
U Bosni i Hercegovini vrijednosti indeksa na SASE i BLSE su se različito ponašale. Tako je indeks investicionih fondova BIFX na godišnjem nivou zabilježio negativan rast od 24,8% dok je u istom periodu berzanski indeks BIRS u Republici Srpskoj je zabilježio negativan rast od 5,3%. Vrijednost indeksa obveznica Republike Srpske ORS je na godišnjem nivou ostvario rast od samo 4,4%. Vrijednosti indeksa SASX-10 (koji prati vrijednost dionica prvih 10 kompanija na tržištu u Federaciji Bosne i Hercegovine) je zabilježio pozitivan rast po stopi 17,4% g/g dok je SASX-30 u istom periodu ostvario pozitivan rast po stopi 15,2% g/g.

Tabela 13: Promjena vrijednosti (u % g/g) indeksa na SASE i BLSE

Period	BIFX	SASX-10	SASX-30	BIRS	ORS
31.12.2024. /29.12.2023.	-24,8%	17,4%	15,2%	-5,3%	4,4%
31.12.2024. /28.06.2024.	-7,9%	13,4%	15,7%	2,7%	3,2%

Izvor: SASE i BLSE

Grafikon 39: Kretanje vrijednosti indeksa na SASE i BLSE

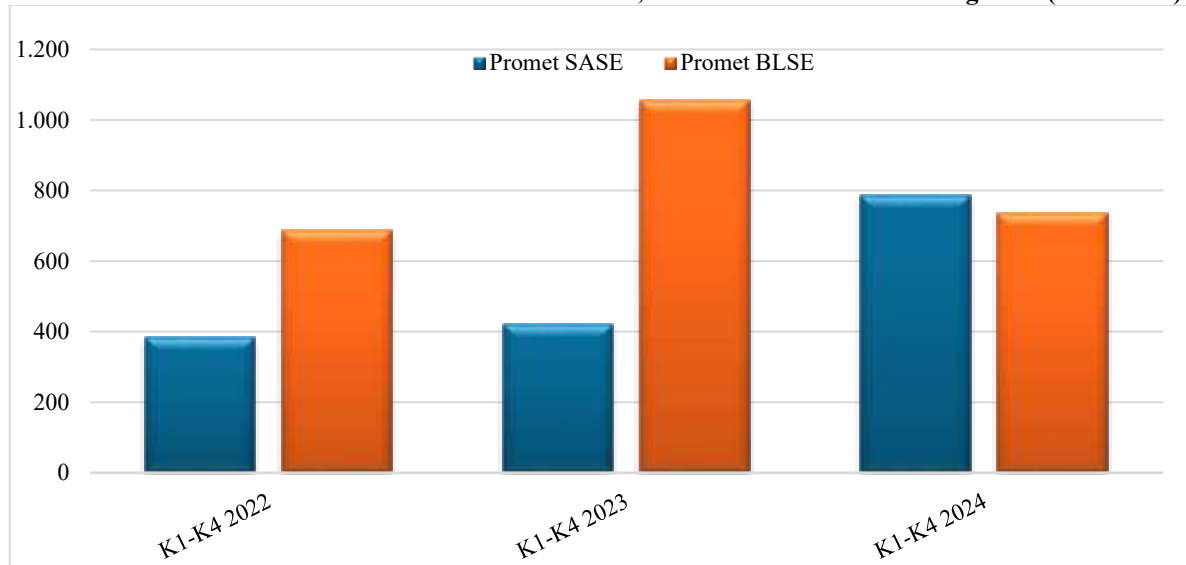

Izvor: SASE i BLSE

Ukupni promet i kapitalizacija

Ukupan promet u Bosni i Hercegovini na sarajevskoj i banjalučkoj berzi (SASE+BLSE) je dostigao 1,52 mlrd. KM uz stopu rasta od 3,1% g/g. Ukupno je u Bosni i Hercegovini putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa prikupljeno 1,31 mlrd. KM što je više za 2,4% u odnosu na isti period u prošloj godini. Ovaj ostvareni iznos putem javne ponude predstavlja 85,8% ukupnog ostvarenog prometa u Bosni i Hercegovini. Od ovoga iznosa putem javne ponude obveznica i trezorskih zapisa na SASE je prikupljeno oko 736,6 mil. KM a na BLSE 569,9 mil. KM.

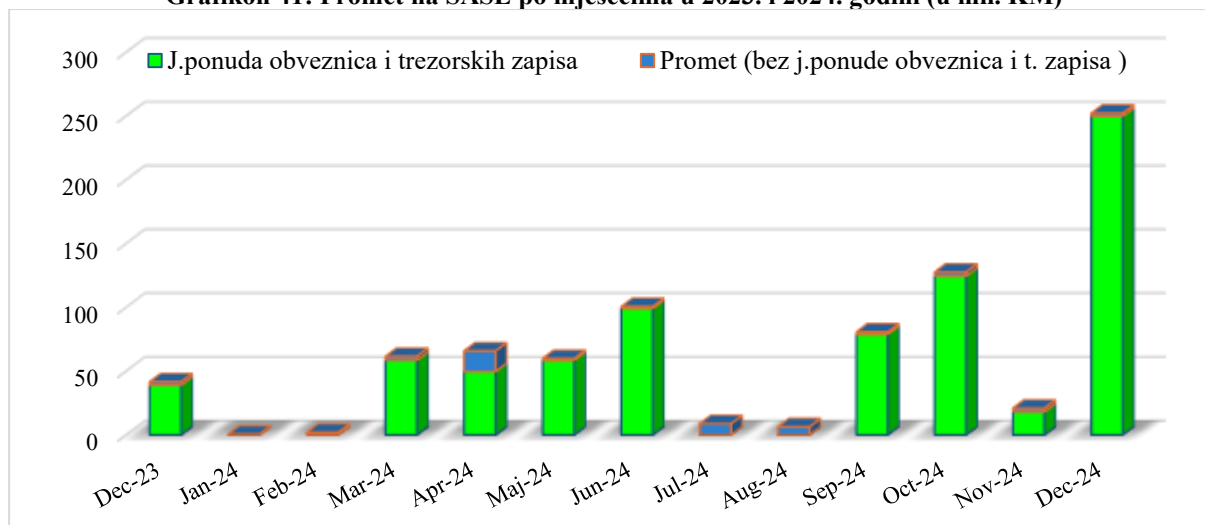
Grafikon 40: Promet na SASE i BLSE u K1-K4 2022., K1-K4 2023. i K1-K4 2024. godine (u mil. KM)

Izvor :SASE i BLSE

Ukupan promet na SASE na kraju 2024. god. je dostigao 785,7 mil. KM uz stopu rasta od 86,2% g/g. Putem javne emisije obveznica i trezorskih zapisa za emitente je prikupljeno 736,5 mil. KM. Najveći redovan promet u 2024. godini je ostvaren dionicama Pretis d.d. Vogošća 17,1 mil. KM, BH, ASA Banka d.d. Sarajevo 6,3 mil. KM i FBiH obveznice budžetski rashodi ser. 49 u iznosu od 4,4 mil. KM.

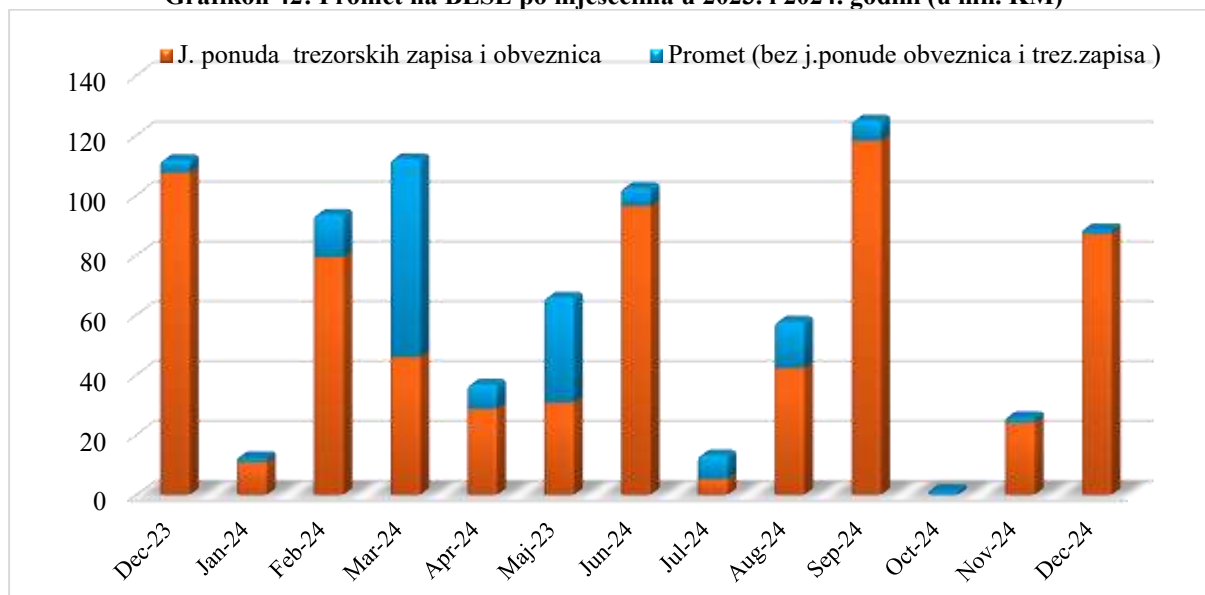
Grafikon 41: Promet na SASE po mjesecima u 2023. i 2024. godini (u mil. KM)

Izvor: SASE

Ukupan promet na BLSE na kraju 2024. god. je dostigao 736,1 mil. KM uz negativnu stopu rasta od 30,2% g/g. Putem javne emisije obveznica i trezorskih zapisa za emitente prikupljeno 569,9 mil. KM što predstavlja 77,4% od ukupnog prometa. Najveći ukupni redovni promet u ovom periodu je ostvaren dionicama ZTC Banja Vrućica a.d. Teslić 10,5 mil. KM, Republika Srpska 2% 16/04/25 13,4 mil. KM te Republika Srpska 5% 23/12/27 u iznosu od 12,1 mil. KM.

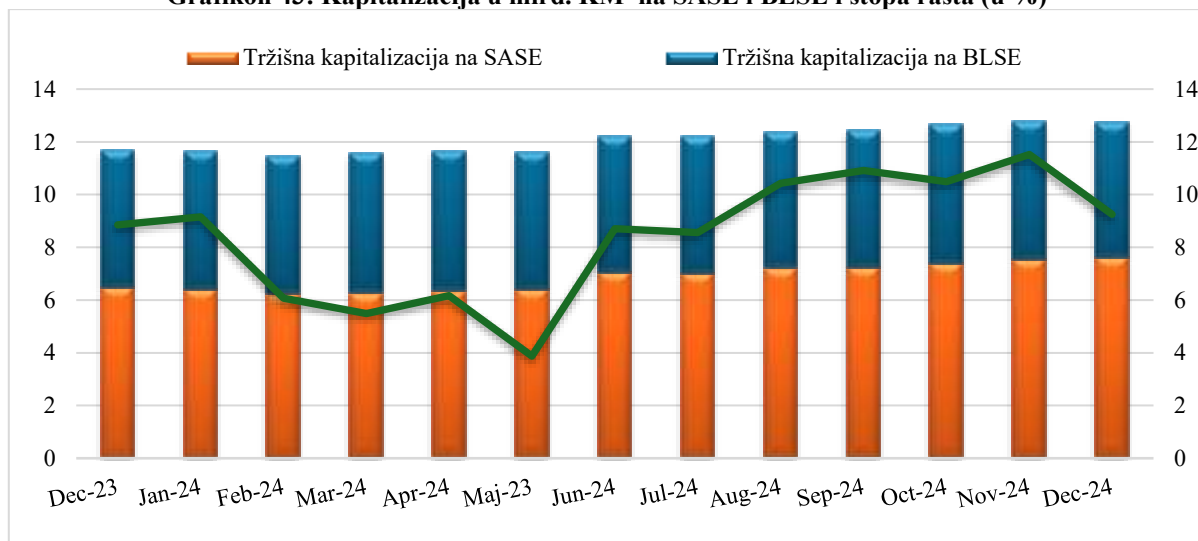
Grafikon 42: Promet na BLSE po mjesecima u 2023. i 2024. godini (u mil. KM)

Izvor: BLSE

Kapitalizacija na SASE na kraju mjeseca decembra je dostigla 7,6 mlrd. KM uz stopu rasta od 17,5% g/g. dok je kapitalizacija na BLSE na kraju istog mjeseca 2024. godine dostigla 5,1 mlrd. KM uz negativnu stopu rasta od 1,0% g/g. Ukupna kapitalizacija na (SASE+BLSE) na kraju istog perioda je dostigla 12,7 mlrd. KM uz stopu rasta od 9,3% g/g. Odnos kapitalizacije na SASE prema BLSE na kraju ovog perioda je bio 59,6% prema 40,4%.

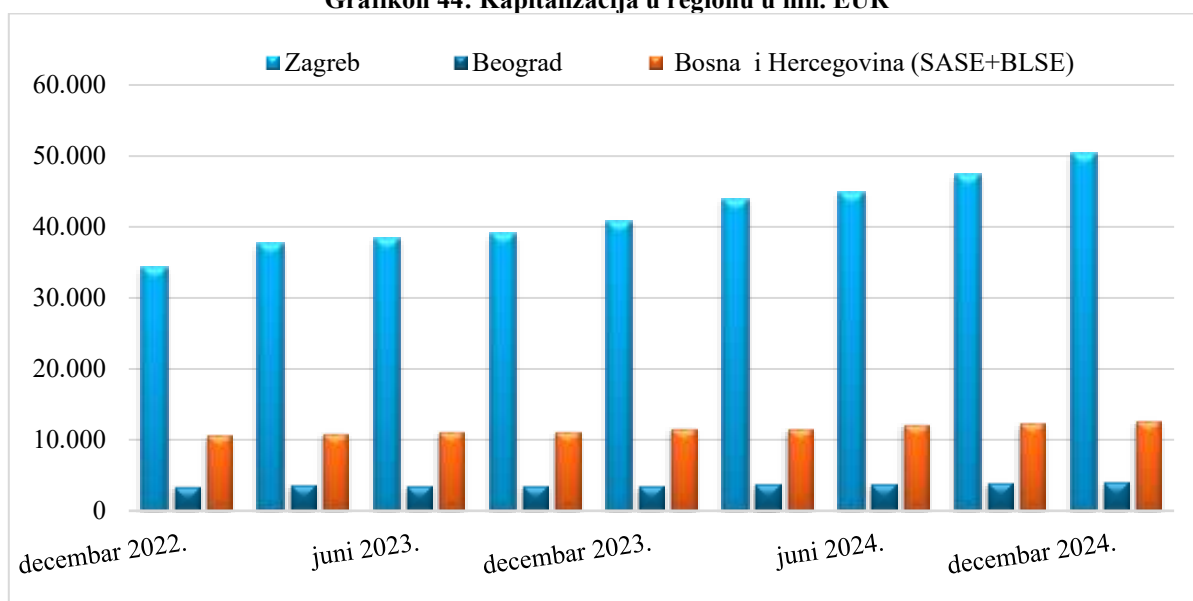
Grafikon 43: Kapitalizacija u mlrd. KM na SASE i BLSE i stopa rasta (u %)

Izvor: SASE i BLSE

Ukupna kapitalizacija na Zagrebačkoj burzi na kraju mjeseca decembra 2024. godine je zabilježila stopu rasta od 23,3% g/g dok kapitalizacija na Beogradskoj berzi zabilježila stopu rasta od 13,3% g/g. Na grafikonu ispod su prikazane njihove vrijednosti (izražene u EUR).

Grafikon 44: Kapitalizacija u regionu u mil. EUR

Izvor: SASE, BLSE, BELEX, CROBEX

IV VANJSKI SEKTOR

Platni bilans Bosne i Hercegovine

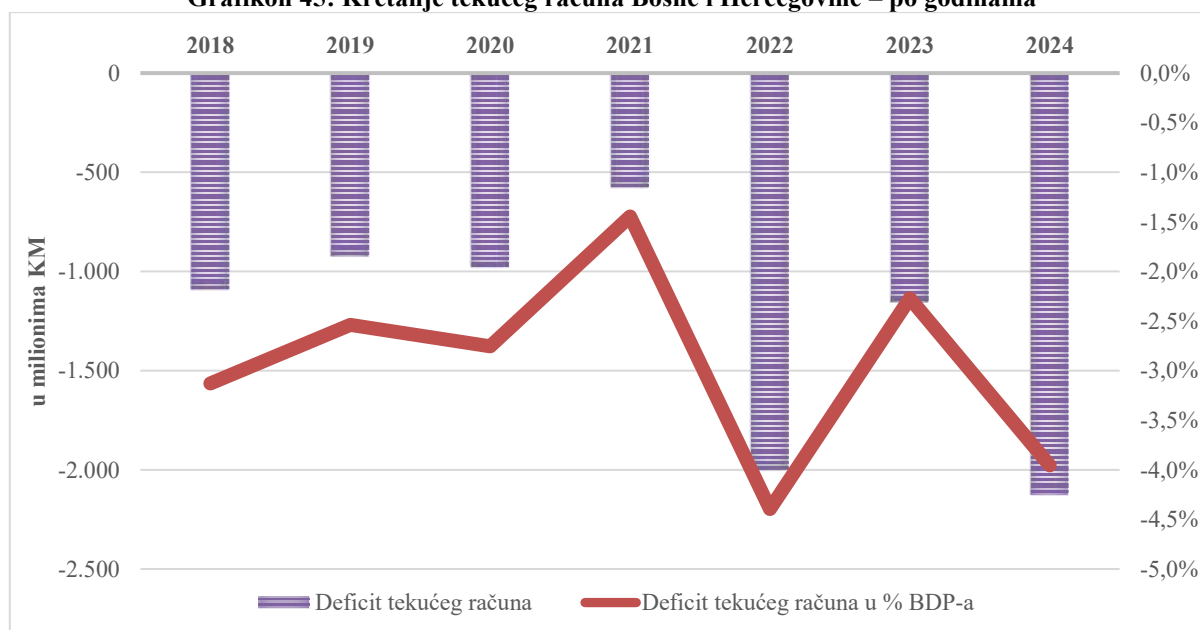
- Deficit tekućeg računa skoro udvostručen
- Rast priliva novca kod domaćinstava za 587 miliona KM

Podaci koji se navode u odjeljku „Platni bilans“ su iskazani u nominalnom iznosu i razlikuju se od podataka koji su analizirani u realnom iznosu u odjeljku „Ekonomski rast“.

Prema zvaničnim podacima CBBiH u 2024. godini je zabilježeno povećanje deficita tekućeg računa za 84% g/g. Deficit je sa 1,16 milijardi KM u 2023. godini porastao na 2,13 milijardi KM u 2024. godini⁶³. Posmatrano kao udio u BDP-u, deficit tekućeg računa je iznosio 4% BDP-a (K1 8,4%, K2 3,6%, K3 0,9%, K4 3,8%).

Kao mogući razlog ovog povećanja deficita tekućeg računa mogao bi se navesti značajan rast deficita vanjske trgovine koji je u 2024. godini iznosio 7,34 milijarde KM (povećan za 1,48 milijardi KM, odnosno za 25,1% g/g). Ovaj rast se desio zahvaljujući rastu uvoza roba i usluga od 5,3% g/g i iznosi 29,3 milijardi KM (nominalni uvoz robe uvećan za 1,17 milijardi KM, dok je uvoz usluga veći je za 314 miliona KM). Izvoza roba i usluga u nominalnom smislu je u 2024. godini stagnirao i iznosio je 21,9 milijardi KM (izvoz usluga je sa povećanjem za 5,1 % odnosno 337 miliona KM u potpunosti amortizovao pad izvoza roba koji je u 2024. godini manji za 2,1 % odnosno 320 miliona KM).

Grafikon 45: Kretanje tekućeg računa Bosne i Hercegovine – po godinama

Izvor: CBBiH

Tekući neto prilivi iz inostranstva su u 2024. godini porasli za 9,8% g/g, odnosno za 456 miliona KM (ukupni neto prilivi iznosili su oko 5,11 milijardi KM). U okviru tekućih priliva novca (koji su u posmatranoj godini iznosili 8,35 milijardi KM, porast za 11,1% g/g) najveći dio od navedenog iznosa otpada na prilive novca kod domaćinstava koji su iznosili 7,17 milijardi KM

⁶³ Izvor podataka: CBBiH, Statistika platnog bilansa, mart 2025. godine

(zabilježeni porast ovih doznaka iznosio je 587 miliona KM, odnosno 8,9% g/g). Ovom povećanju priliva kod domaćinstava najviše je doprinio rast doznaka građana iz inostranstva koje su u 2024. godini iznosile 4,17 milijardi KM i više su za 380 miliona KM, odnosno za 10% g/g. Pored ove navedene i ostale kategorije u okviru priliva novca kod domaćinstava zabilježile su povećanje, pa su tako kompenzacije zaposlenim rezidentima Bosne i Hercegovine u inostranstvu više za 161 milion KM (što predstavlja rast od 12,2% g/g), prilivi socijalnih beneficija iz inostranstva su veći 29 miliona KM (rast od 2,1% g/g). Pored pobrojanih i ostali tekući transferi iz inostranstva su porasli za 13,9% g/g (odnosno za 17 miliona KM).

Odlivi prema inostranstvu su u 2024. godini iznosili su 3,2 milijardi KM, te zabilježili povećanje i to po stopi rasta od 13,1% g/g (povećanje odliva za 376 miliona KM). Ovaj porast se desio pod uticajem povećanih odliva kod nefinansijskih preduzeća koji su u 2024. godini uvećani za 148 miliona KM (po osnovu odliva na dohodak za vlasnički kapital i udjele u investicionim fondovima 78 miliona KM i kamata za direktne i ostale investicije 70 miliona KM). Pored nefinansijskog i u finansijskom sektoru je zabilježen porast odliva za 112 miliona KM (najvećim dijelom po osnovu reinvestirane dobiti od direktnih investicija). I u sektoru domaćinstava registrovano je povećanje odliva za 61 milion KM (po osnovu doznaka građana prema inostranstvu i ostalih tekućih transfera građana prema inostranstvu). U sektoru opšte vlade su, u 2024. godini, također porasli odlivi za 56 miliona KM (podjednako za socijalne beneficije prema inostranstvu i za kamate na vanjski dug).

Finansiranje deficita tekućeg računa⁶⁴ u 2024. godini se odvijalo kroz porast ulaganja u aktivu Bosne i Hercegovine u inostranstvu od 1,22 milijarde KM (najvećim dijelom iz finansijskog sektora 875 miliona KM - za ulaganja i depozite na kratki rok, iz nefinansijskog sektora 325 miliona KM, te porast ulaganja sektora opšte vlade za ulaganja i depozite na kratki rok za 19 miliona KM), promjenu stanja inostranih obaveza za 3,84 milijarde KM (u koje ulaze strana ulaganja u vlasnički kapital od 1,7 milijardi KM, sredstva trgovinskih kredita 921 miliona KM, vanjskog zaduživanja - u koji ulazi otplata duga od 1,25 milijardi KM te smanjenja ostalih obaveza prema nerezidentima u iznosu od 33 miliona KM), sredstvima rezervne aktive od 1,09 milijardi KM⁶⁵, sredstvima sa kapitalnog računa 359 miliona KM uz neto greške i propuste u iznosu od 238 miliona KM.

Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini 2023. godini

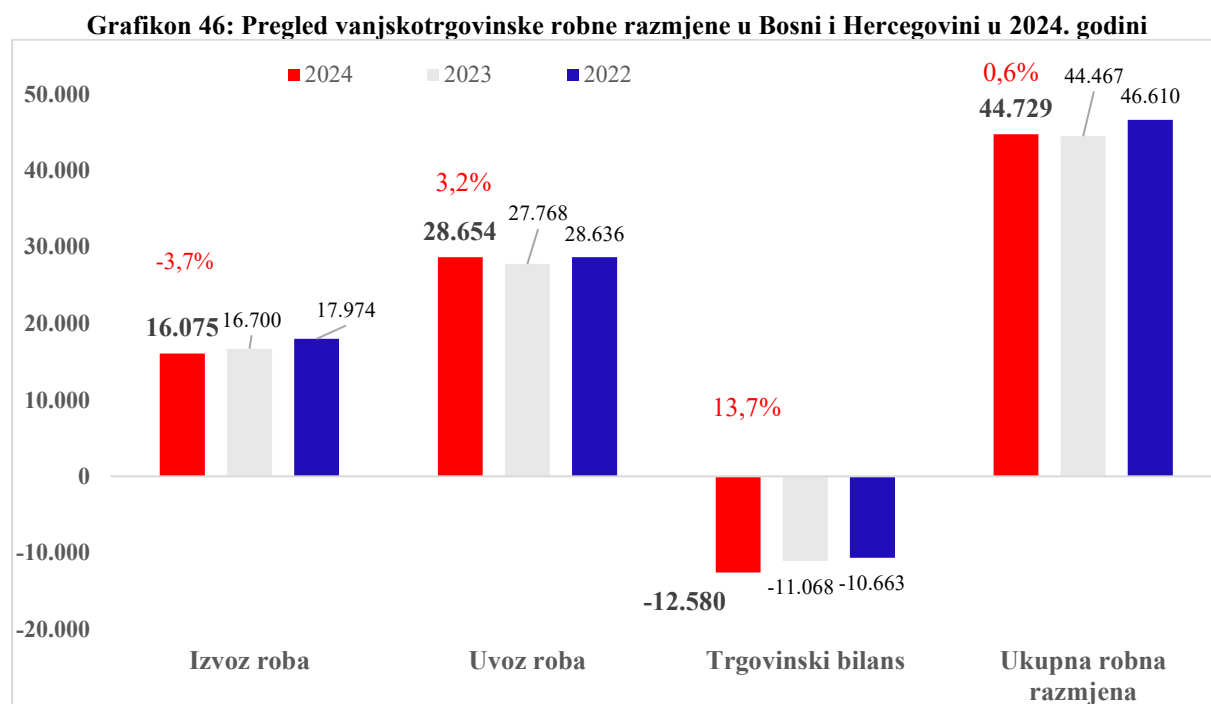
- *Stagnacija obima vanjskotrgovinske robne razmjene*
- *Slabljenje izvozne tražnje dovelo do pada robnog izvoza*
- *Rast uvoza usljed povećanja potrošnje i investicija*
- *Povećanje vanjskotrgovinskog robnog deficita*

Bosna i Hercegovina je u posljednjih nekoliko godine bilježila relativno dobre rezultate kada je u pitanju vanjskotrgovinska robna razmjena. Stabilizacija ekonomskih prilika u glavnim vanjskotrgovinskim partnerima, post-pandemijski ekonomski oporavak i rast izvoznih i uvoznih cijena omogućili su kontinuiran rast vanjskotrgovinske robne razmjene. Međutim, trenutno raspoloživi statistički podaci o vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni za 2024. godinu ukazuju da je došlo do zaustavljanja trenda pada, obzirom da je ukupni obim vanjske trgovine uvećan za 262 miliona KM odnosno 0,6%. Ovo povećanje vanjskotrgovinske robne razmjene posljedica je pada nominalne stope izvoza 3,7%, dok je nominalna stopa uvoza uvećana za 3,2%, što je dovelo do dvocifrenog rasta vanjskotrgovinskog deficita od 13,7% i slabije

⁶⁴ Finansiranje deficita tekućeg računa se izračunava na sljedeći način: promjena stanja ulaganja Bosne i Hercegovine u inostranstvu + promjena stanja inostranih obaveza Bosne i Hercegovine + sredstva kapitalnog računa + neto greške i propusti - sredstva rezervne aktive

⁶⁵ Za razliku od monetarnog sektora gdje se analizira stanje deviznih rezervi na kraju perioda ovdje se prate tokovi novca

pokrivenosti uvoza izvozom koja iznosi 56,1%. Ključni razlozi stagnacije vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini su niži nivo izvozne tražnje (usporen ekonomski rast u EU) i pad fizičkog obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini. Pregled kretanja vanjskotrgovinskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini u 2024. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Izvor: BHAS

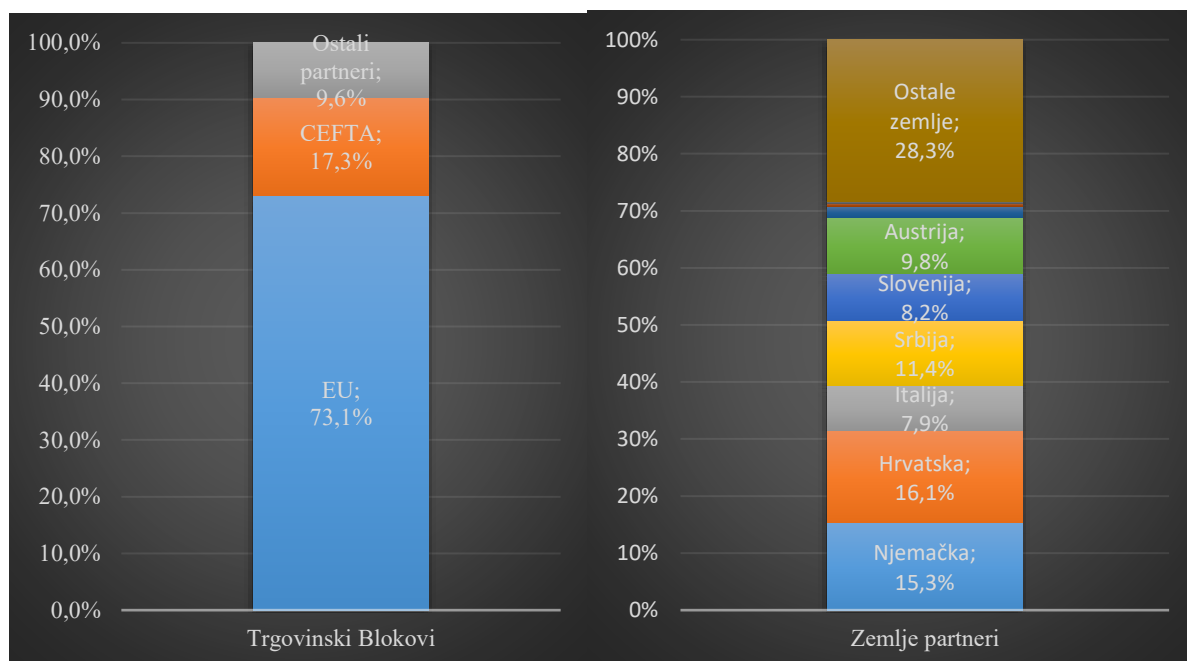
Izvoz roba

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za 2024. godinu izvoz roba iz Bosne i Hercegovine iznosio je preko 16 milijardi KM, što predstavlja nominalno smanjenje od 625 miliona KM odnosno 3,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po kvartalima, registrirane stope su iznosile K1 -12,4%, K2 -4,0%, K3 -1,3% i K4 3,6% što ukazuje na postepenu stabilizaciju na kraju godine. Faktori koji su doveli do smanjenja izvoza su sljedeći: nizak nivo privredne aktivnosti u glavnim trgovinskim partnerima (EU i zemlje regiona), slabljenje proizvodnje u okviru prerađivačke industrije, te pad izvoznih cijena u 2024. godini. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u 2024. godine posmatra detaljnije po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija smanjenja izvoza roba registrirana u okviru izvoza električne energije 36,6% (-2,3 p.p), koksa i rafiniranih naftnih proizvoda 44,6% (0,8 p.p), obuće 15,8% (-0,8 p.p), baznih metala 25,2% (-0,7 p.p), namještaja 10,2% (-0,7 p.p), hemijskih proizvoda 9,9% (-0,5 p.p), metalnih proizvoda 8,2% (-0,4 p.p) i dr. S druge strane tokom posmatranog perioda povećanja izvoza roba su zabilježena u okviru izvoza proizvoda namjenske industrije, autokomponenti, sekundarnih sirovina, električne opreme i određenih prehrambenih proizvoda.

Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u 2024. godini posmatra po glavnim trgovinskim partnerima, vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od skoro 11,8 milijardi KM, što predstavlja smanjenje od 3,6% u odnosu na prethodnu godinu, te je i dalje 73,1% ukupnog izvoza. S druge strane, izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e iznosio je skoro 2,8 milijardi KM što predstavlja smanjenje od 10,8%, te se smanjio udio u ukupnom izvozu za 1 p.p. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine u 2024. godini

posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija smanjenja zabilježena prilikom izvoza u Srbiju 11,9% (-1,5 p.p), Njemačku 8,3% (-1,3 p.p), Italiju 12,5% (-1,1 p.p), Austriju 8,2% (-0,8 p.p), Crnu Goru 13,6% (-0,6 p.p), Sloveniju 2,3% (-0,2 p.p), dok je izvoz u Hrvatsku povećan za 1,8% (0,3 p.p). Pregled strukture robnog izvoza iz Bosne i Hercegovine u 2024. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 47: Struktura robnog izvoza po glavnim trgovinskim partnerima u 2024. godini

Izvor: BHAS

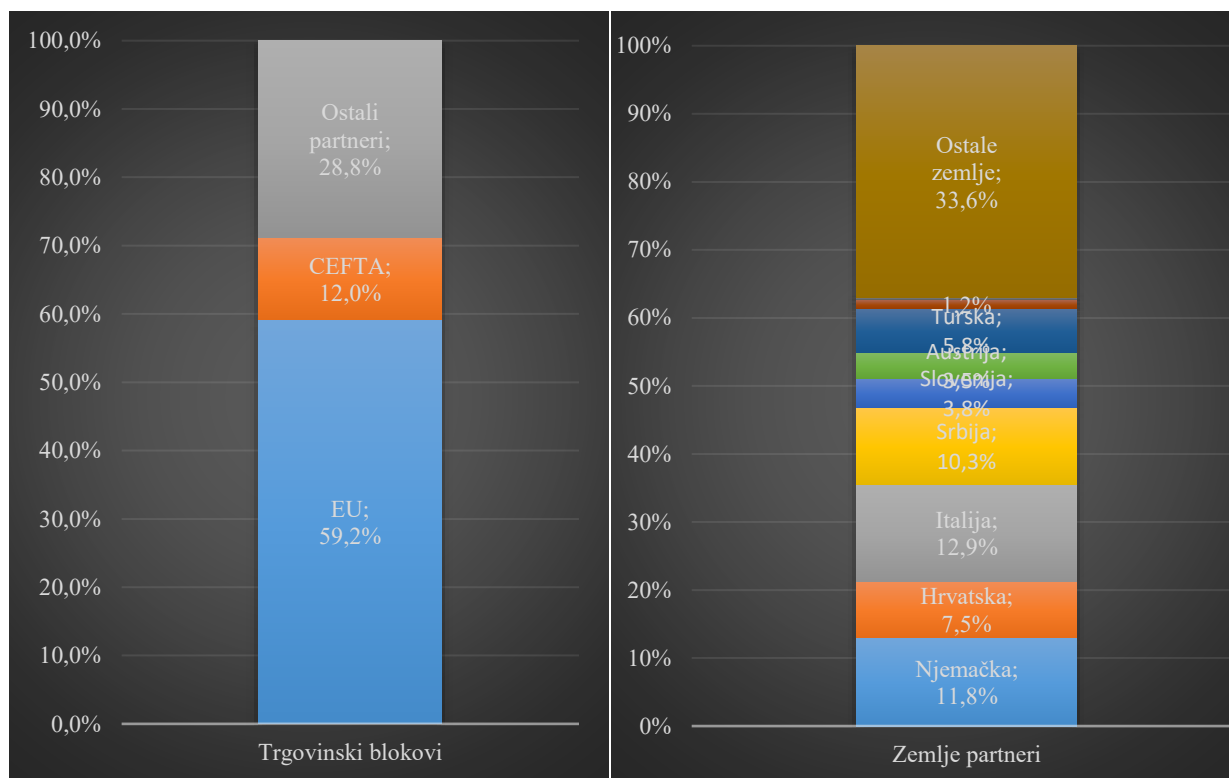
Uvoz roba

Prema podacima BHAS-a za 2024. godinu uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu iznosio je 28,7 milijardi KM što predstavlja nominalni rast od 887 miliona KM odnosno 3,2% u odnosu na prethodnu godinu. Posmatrano po kvartalima registrirane stope rasta uvoza u 2024. godini su iznosile K1: 4,1%, K2: 2,3%, K3: 1,6% i K4: 4,9% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovaj nastavak trenda rasta uvoza je veoma značajan u kontekstu kretanja privatne potrošnje i investicija odnosno domaće tražnja, koja predstavlja glavno uporište ekonomskog rasta u zemlji. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja uvoza su registrirana u okviru uvoza motornih vozila 8,3% (0,5 p.p), prehrambenih proizvoda 11,5% (0,4 p.p), farmaceutskih preparata 10,7% (0,3 p.p), odjeće 9,6% (0,3 p.p) i dr. S druge strane, najznačajnija smanjenja uvoza su zabilježena u okviru uvoza kamenog uglja 37,2% (-0,8 p.p), baznih metala 2,5% (-0,3 p.p), tekstila 7,3% (-0,2 p.p) i kože i srodnih proizvoda 6,2% (-0,1 p.p) i dr.

Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u 2024. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od skoro 17 milijardi KM što predstavlja povećanje od 3,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je skoro 3,5 milijardi KM što predstavlja povećanje od 6,5% u odnosu na prethodnu godinu. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu u 2024. godini posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Bugarske koji je višestruko uvećan i pozitivno je doprinosa rastu uvoza sa (0,7 p.p), zatim Kine 5,0% (0,5 p.p), Srbije 4,4% (0,4 p.p), Turske 8,0% (0,4 p.p), Hrvatske 2,1% (0,2 p.p), Njemačke 1,3% (0,2 p.p), i Austrije 1,6% (0,1 p.p). S druge strane smanjenja uvoza registrirana su prilikom uvoza iz Italije 4,3% (-0,6 p.p) i Rusije 28% (-0,5 p.p).

Pregled strukture robnog uvoza po glavnim trgovinskim partnerima u 2024. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 48: Struktura robnog uvoza u Bosni i Hercegovini po glavnim trgovinskim partnerima u 2024. g

Izvor: BHAS

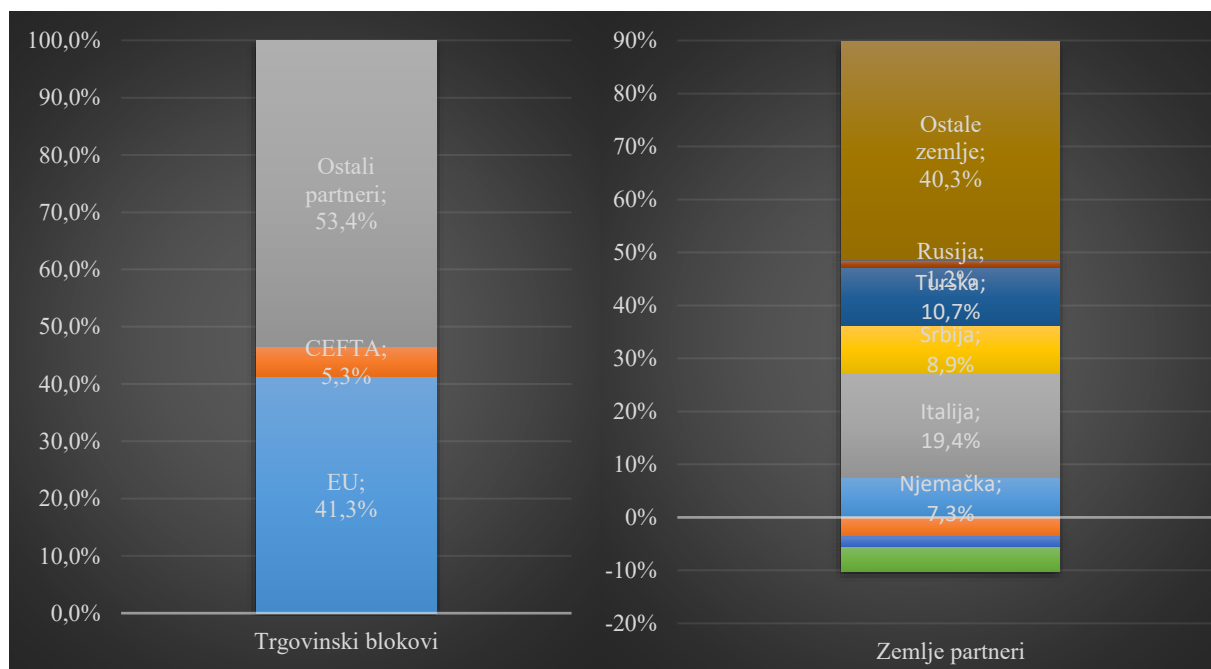
Vanjskotrgovinski bilans

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a u 2024. godini u Bosni i Hercegovini je registriran vanjskotrgovinski robni deficit od 12,6 milijardi KM što predstavlja povećanje za 1,5 milijardi KM odnosno 13,7% u odnosu na prethodnu godinu. Ovako visoko povećanje robnog deficita posljedica je pada robnog izvoza od 3,7%, dok je istovremeno došlo do povećanja uvoza roba od 3,2%.

Posmatrano po proizvodima najznačajnije kategorije koje su dovele do povećanja robnog deficita u 2024. godini su naftni derivati, motorna vozila, prehrambeni proizvodi i farmaceutski preparati.

S druge strane, Bosna i Hercegovina je nastavila da bilježi suficit u okviru kategorija kao što su namještaj, određeni metalni proizvodi, obuća, električna energija i dr. Pregled strukture vanjskotrgovinskog robnog deficita po glavnim trgovinskim partnerima u 2024. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 49. Struktura vanjskotrgovinskog robnog deficita u Bosni i Hercegovini po trgovinskim partnerima u 2024. godini

Izvor: BHAS

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini u 2024. godine iznosila je 56,1%, pri čemu je pokrivenost sa zemljama EU iznosila 69,3% (smanjenje 5 p.p.), a sa zemljama CEFTA-e 80,7% (smanjenje 16 p.p.). Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u 2024. godini po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod.

Tabela 14: Vanjskotrgovinska robna razmjena u 2024. godini po HS klasifikaciji

Izvoz i uvoz dobara	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
	Jan - Dec 2023	Jan - Dec 2024	2024/2023 promjena %		Jan - Dec 2023	Jan - Dec 2024	2024/2023		Jan - Dec 2023	Jan - Dec 2024	2023 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	
UKUPNO	16700	16075	-3.7	-3.7	27768	28654	3.2	3.2	-11068	-12579	13.7	13.7	56.1%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI	226	232	2.8	0.0	908	1017	12.0	0.39	158	185	17.1	-0.24	22.9%
2 ŽIVOTINJSKOG PROIZVODI BILNOG	197	235	19.1	0.23	1022	1083	6.0	0.22	277	277	-0.1	0.00	21.7%
3 PORJEKLA MASTI I ULJA	133	140	5.0	0.04	169	207	22.5	0.14	50	36	-27.4	0.12	67.4%
4 ŽIVOTINJSKOG PREHRAMBENE	492	538	9.3	0.28	2505	2759	10.1	0.91	456	541	18.6	-0.77	19.5%
5 PRERAĐEVINE PROIZVODI	1837	1371	-25.4	-2.79	3839	3674	-4.3	-0.59	912	985	8.0	-0.66	37.3%
6 MINERALNOG PROIZVODI HEMIJSKE	1263	1328	5.1	0.39	2328	2526	8.5	0.71	537	591	10.1	-0.49	52.6%
7 INDUSTRIJE ILI PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	800	790	-1.3	-0.06	1762	1861	5.6	0.36	455	426	-6.4	0.26	42.5%
8 KOŽA I KRZNO	98	77	-21.4	-0.13	308	265	-14.0	-0.15	88	81	-8.0	0.06	29.1%
9 DRVO I PROIZVODI OD	985	924	-6.2	-0.37	444	401	-9.7	-0.15	119	113	-5.0	0.05	230.4%
10 DRVETA CELULOZA, PAPIR I	409	430	5.1	0.13	565	593	5.0	0.10	141	145	3.0	-0.04	72.5%
11 KARTON I NJIHOVI TEKSTILI I TEKSTILNI	862	821	-4.8	-0.25	1625	1640	0.9	0.05	363	401	10.5	-0.34	50.1%
12 PROIZVODI OBUČA, SESIRI, KAPE I	861	726	-15.7	-0.81	411	398	-3.2	-0.05	98	115	17.3	-0.15	182.4%
13 SLIČNI PROIZVODI PROIZVODI OD	237	220	-7.2	-0.10	551	579	5.1	0.10	118	126	7.1	-0.08	38.0%
14 KAMENA, GIPSA, BISERI, PLEMENTI	35	44	25.7	0.05	59	69	16.9	0.04	16	12	-26.4	0.04	63.8%
15 METALI I NJIHOVI BAZNI METALI I	3081	2886	-6.3	-1.17	3777	3732	-1.2	-0.16	1141	868	-23.9	2.46	77.3%
16 PROIZVODI OD BAZNIH MASINE, APARATI, MEHANIČKI I TRANSPORTNA	2740	2752	0.4	0.07	4321	4378	1.3	0.21	778	963	23.8	-1.67	62.9%
17 SREDSTVA I NJIHOVI SATOVI, MJERNI,	609	683	12.2	0.44	2109	2301	9.1	0.69	341	428	25.5	-0.79	29.7%
18 MUŽIČKI I MEDICINSKI ORUŽJE I MUNICIJA,	77	120	55.8	0.26	382	419	9.7	0.13	90	86	-4.0	0.03	28.6%
19 NJIHOVI DIJELOVI I	320	407	27.2	0.52	26	37	42.3	0.04	4	5	14.0	-0.01	1100.0%
20 RAZNI PROIZVODI	1434	1342	-6.4	-0.55	643	0	-100.0	-2.32	144	146	1.2	-0.02	68.7%
21 UMJETNICKA DJELA, KOLEKCIONARSKI	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	0	0	0	0.00	0.0%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	0.0%

Izvor: BHAS

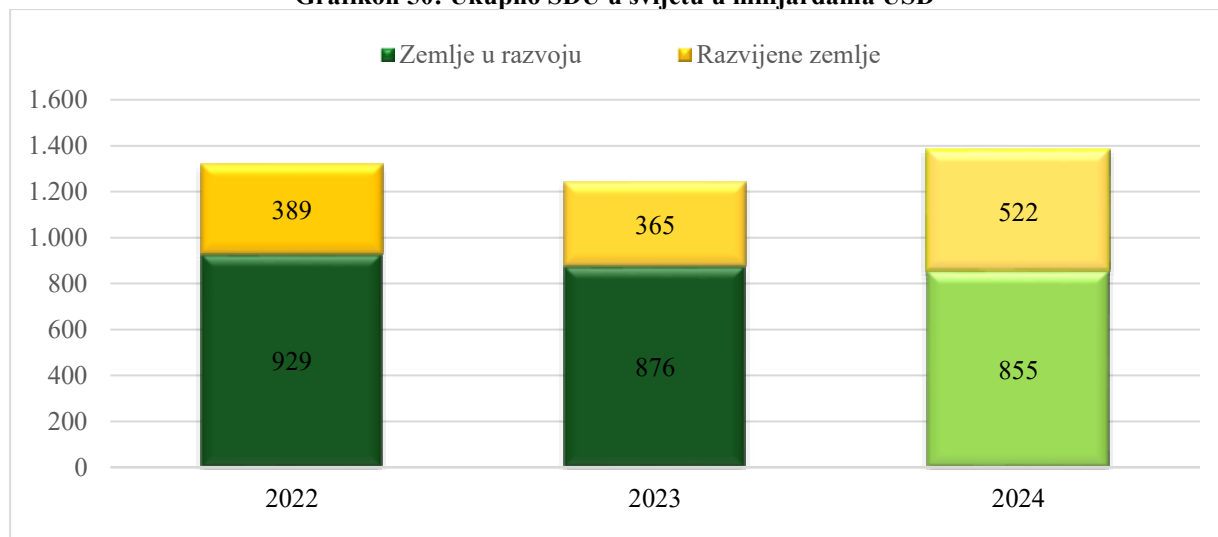
V STRANA DIREKTNA ULAGANJA

- *Direktna strana ulaganja u 2024. godini u Bosni i Hercegovini su veća za 8,8% u odnosu na ulaganja u 2023. godini.*
- *Dana 2. avgusta 2024. agencije za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's i Moody's Investors Service potvrdile su Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B+ sa stabilnim izgledima“ i „B3 sa stabilnim izgledima“.*

Ulaganja u svijetu i regionu

Globalni tokovi direktnih stranih ulaganja prema preliminarnim rezultatima UNTAD (Investment trend monitor) dostigao procijenjenih 1.400 mlrd. USD u 2024. god. Što predstavlja rast od 11% g/g. Međutim u izvještaju se upozorava da bi ovaj rast ustvari bio negativan 8% g/g ako bi se mjerila stvarna ulaganja tj. ako bi se isključili novčani tokovi kroz pojedine evropske zemlje, takozvane finansijske posrednike (European conduit economies⁶⁶). U isto vrijeme zemlje u razvoju bilježe pad direktnih stranih ulaganja od 2% g/g.

Grafikon 50: Ukupno SDU u svijetu u milijardama USD

Izvor: OECD database

Ulaganja u Bosni i Hercegovini

Ukupna SDU u Bosni i Hercegovini u 2024. godini su prema posljednjim dostupnim podacima od strane CBBiH⁶⁷ sa dostignutih dostigla 2.036,8 mil. KM. bila veća za 8,8% g/g. U okviru toga reinvestirane zarade su dostigle 1.251,7 mil. KM uz stopu rasta 24,6% na godišnjem nivou.

Time su ostvarile učešće u ukupnim SDU u 2024. god. od 61,5% što predstavlja povećanje za 7,8 procentnih poena u poređenju sa ostvarenim učešćem u istom periodu prošle godine.

⁶⁶ Luksemburg, Švajcarska, Holandija;

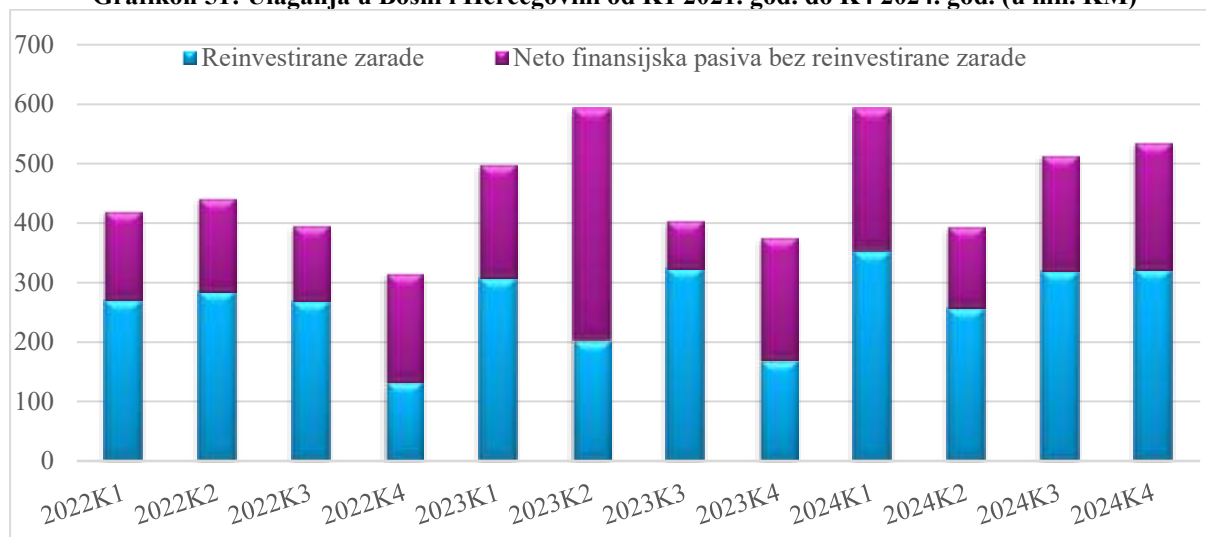
⁶⁷ Copy of BPM6_for_users_Q1_2015_Q4_2024_detailed, neto finansijska pasiva;

Tabela 15: Strana direktna ulaganja⁶⁸ po kvartalima i ukupno u milionima KM

Godina	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2021.	457,4	530,1	373,3	-112,8	1.248,1
2022.	420,6	442,2	396,7	316,0	1.575,4
2023.	499,2	592,9	404,6	375,3	1.872,0
2024.	592,7	394,9	513,9	535,4	2.036,8

Izvor: CBBiH

Grafikon 51: Ulaganja u Bosni i Hercegovini od K1 2021. god. do K4 2024. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Ulaganje prema djelatnostima i zemlji porijekla

Prema dostupnim podacima od strane CBBH⁶⁹ (koja se prikupljaju prema drugoj metodologiji) ukupna strana ulaganja u prva tri kvartala 2024. godine su dostigla 1.477 mil. KM. U okviru ovog iznosa najveće su bile zadržane zarade 929,6 mil. KM, po veličini zatim slijede vlasnički kapitali sa 343,0 mil. KM i ostali kapitali sa 204,9 mil. KM (prema NACE Rev-2 klasifikaciji). Ako posmatramo navedena ulaganja klasifikovana prema vrsti djelatnosti⁷⁰ najviše je uloženo u finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja 400,7 mil. KM (u okviru ove kategorije najviše je uloženo u finansijske uslužne djelatnosti 388,7 mil. KM). Gledajući prema veličini ulaganja značajno je još i ulaganje u trgovinu na veliko i malo 374,7 mil. KM (u oblast trgovine na veliko 132,6 mil. KM i trgovine na malo 218,9 mil. KM).

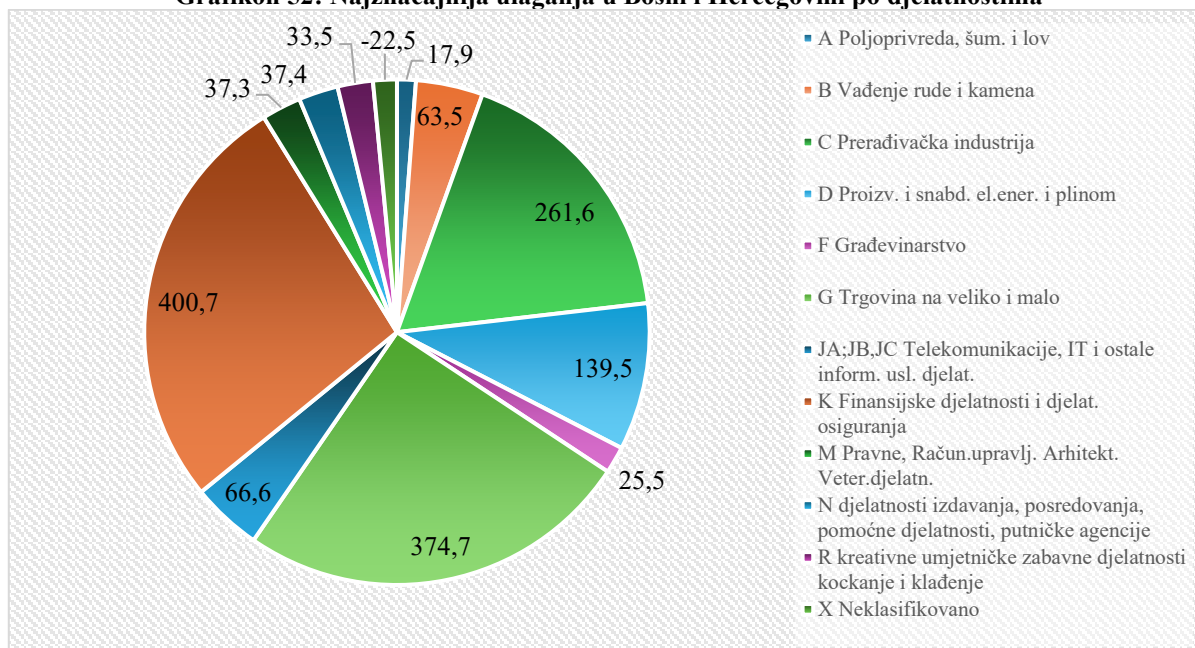
U prerađivačku industriju je u ovom periodu uloženo 261,6 mil. KM (u okviru te djelatnosti u proizvodnja hemijskih proizvoda 92,2 mil. KM te proizvodnju koksa i rafiniranih naftnih proizvoda 49,7 mil. KM). Značajno ulaganje je i u proizvodnju prehrambenih proizvoda u iznosu od 59,4 mil. KM. Potrebno je spomenuti i povlačenje kapitala od 44,3 mil. KM u oblasti proizvodnje baznih metala). Značajno je još i ulaganje u oblast proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom u iznosu od 139,5 mil. KM te oblast telekomunikacija sa 50,0 mil. KM. Na grafikonu ispod su prikazana najznačajnija ulaganja klasifikovana po vrsti djelatnosti.

⁶⁸ Neto finansijska pasiva.

⁶⁹ Tokovi direktnih investicija po zemlji investitora NACE Rev 2.

⁷⁰ Ovi podaci se u CBBiH prikupljaju po drugoj metodologiji za razliku od podataka u platnom bilansu. Izvor: Tokovi direktnih investicija u Bosni i Hercegovini klasifikovani po vrsti djelatnosti NACE Rev 2.

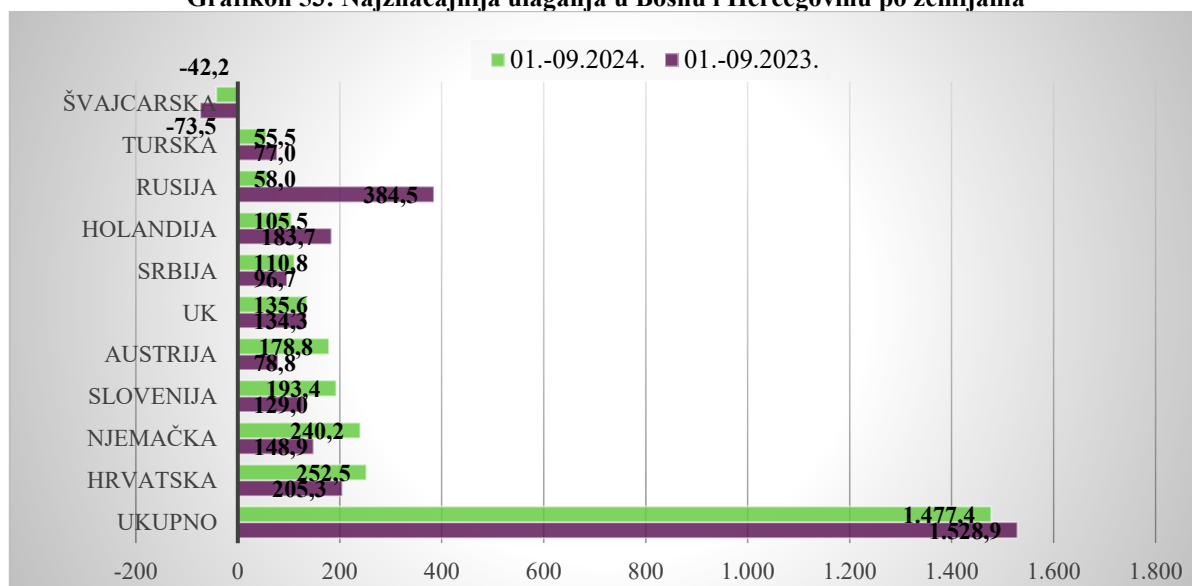
Grafikon 52: Najznačajnija ulaganja u Bosni i Hercegovini po djelatnostima

Izvor: CBBiH

Posmatrajući prema zemlji porijekla najvažnija SDU u 2024. godini su bila iz Hrvatske 252,5 mil. KM, Njemačke 240,2 i Slovenije 193,4 mil. KM. Najveće povlačenje kapitala je bilo prema Švajcarskoj 42,2 mil. KM.

Grafikon 53: Najznačajnija ulaganja u Bosnu i Hercegovinu po zemljama

Izvor: CBBiH

Kreditni rejting Bosne i Hercegovine

Dana 2. avgusta 2024. agencije za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's i Moody's Investors Service potvrdile su Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B+ sa stabilnim izgledima“ i „B3 sa stabilnim izgledima“.

VI POSLOVNO OKRUŽENJE

- *Međunarodne organizacije i Evropska unija nastavljaju sa finansiranjem i provođenjem projekata s ciljem poboljšanja uslova poslovanja i podsticaja razvoju malih i srednjih preduzeća (SME).*
- *Poslovno okruženje u Bosni i Hercegovini je prema izvještajima međunarodnih organizacija među najslabije rangiranim u regionu.*
- *U skladu sa dobijenim kandidatskim statusom i preuzetim obavezama nastavljen rad na usaglašavanju zakonske regulative prema standardima EU*
- *Nastavljena je institucionalna i finansijska podrška firmama u 2024. godini u prevazilaženju posljedica globalne krize izazvane ratnim dešavanjima u Ukrajini i na Bliskom istoku.*

Bosna i Hercegovina je zvanično dobila status kandidata za članstvo u Evropskoj uniji. Nakon što je Komisija u svom izvještaju od 12. marta 2024. godine o napretku Bosne i Hercegovine dala preporuku, Evropsko vijeće je 21. marta 2024. godine odlučilo da otvori pristupne pregovore sa Bosnom i Hercegovinom⁷¹.

Da bi ispunila obaveze preuzete iz dobijenog statusa potrebno je da Bosna i Hercegovina uskladi svoje zakonodavstvo, ekonomiju i društvo sa standardima zemalja EU (standardima EU, poznati kao „acquis communautaire“). Potrebno je nastaviti rad na uspostavi vladavine prava, funkcionisanju demokratskih institucija uz potrebnu temeljnu reformu pravosuđa i javne uprave i borbe protiv korupcije i organiziranog kriminala. U skladu sa proklamovanim ciljem dobijanja punopravnog članstva u Evropskoj Uniji, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine kao i entitetske vlade su i u 2024. godini preduzele više mjera za stvaranje odgovarajućeg zakonskog okvira i povoljnijeg poslovnog ambijenta.

Međunarodni izvještaji o poslovnom okruženju i konkurentnosti Bosne i Hercegovine u svijetu

Izvještaj Evropske komisije o Bosni i Hercegovini za 2024. godinu⁷² navodi da Bosna i Hercegovina postiže određeni nivo usklađenosti s kriterijima za članstvo u EU. Međutim, i dalje postoje značajni izazovi koje zemlja treba prevazići kako bi napredovala u pristupnom procesu⁷³.

U izvještaju se dalje navodi da je došlo do zastoja u provedbi reformi u kontekstu političkih previranja i političke kampanje za oktobarske lokalne izbore. Bosna i Hercegovina mora nastaviti odlučno djelovati u pravcu potpune provedbe reformi u skladu sa acquisem EU i evropskim standardima. Kao najznačajnije navodi se aktivno učešće u provedbi novog Plana rasta za Zapadni Balkan kao i rad na reformskoj agendi, koja treba da obuhvati reformske iskorake u oblastima poslovnog okruženja i razvoja privatnog sektora, zelene i digitalne tranzicije, ljudskog kapitala i temeljnih pitanja u pristupanju EU.

U Izvještaju (Poglavlje 20. preduzetničke i industrijske politike) navodi se da je Bosna i Hercegovina i dalje u ranoj fazi primjene tržišnih preduzetničkih i industrijskih politika. Te da je pored ograničenog napretka investiciono okruženje i dalje nezadovoljavajuće. Navodi se da prošlogodišnje preporuke Komisije nisu u potpunosti provedene i stoga su i dalje važeće. Ističe se da Bosna i Hercegovina posebno treba:

⁷¹ https://www.mvp.gov.ba/aktuelnosti/saopstenja/default.aspx?id=51705&template_id=16&pageIndex=1

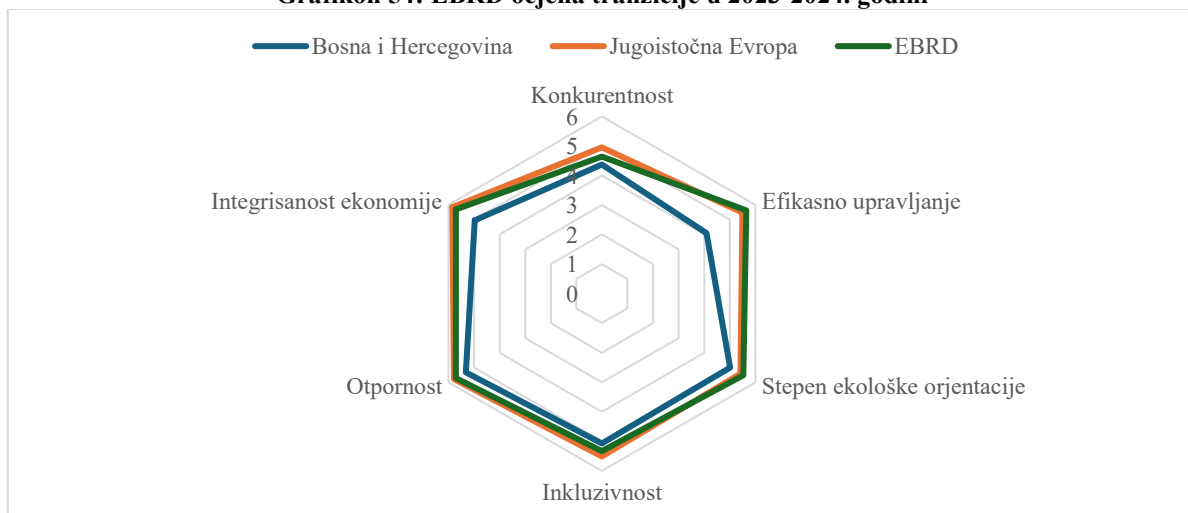
⁷² https://enlargement.ec.europa.eu/bosnia-and-herzegovina-report-2024_en

⁷³ https://www.dei.gov.ba/uploads/documents/izvjescje-o-bosni-i-hercegovini-za-2024-godinu_1730986501.pdf

- usvojiti propis kojim se dozvoljava međusobno priznavanje dozvola i certifikata između entiteta i osigurati da su e-registracija preduzeća i poslovni registri u cijeloj zemlji međusobno povezani i potpuno operativni, uključujući e-potpis/e-pečate,
- usvojiti cjelodržavne smjernice za usklađivanje podrške malim i srednjim preduzećima, u skladu sa Aktom o malim biznisima EU-a, posvećujući posebnu pažnju finansijskoj podršci startup-ovima i mikro, malim i srednjim preduzećima u sektoru inovacija i digitalnom sektoru,
- ubrzati unapređenje investicionog okruženja za privlačenje održivih investicija koje se integrišu sa domaćim industrijskim okruženjem.

Prema izvještaju Evropske banke za obnovu i razvoj (u daljnjem tekstu EBRD) „Transition report 2023-2024“⁷⁴ Bosna i Hercegovina je najlošije regionalno rangirana. Ističe se potreba nastavka započetog procesa strukturalnih reformi uz poboljšanje poslovnog okruženja. Potrebno je dodatno raditi na preusmjeravanju sa korištenja fosilnih goriva na obnovljive izvore energije te uskladiti subvencionisanje korištenja zelenih izvora energije sa EU standardima te usvojiti potrebne korake za uvođenje CBAM-a. Pozitivnim se smatra usvajanje seta zakona o električnoj energiji i obnovljivim izvorima energije u prethodnom periodu, te napredak u usvajanju nacarta Nacionalnog plana za klimu i energiju⁷⁵.

Grafikon 54: EBRD ocjena tranzicije u 2023-2024. godini

Izvor: EBRD, Transition report

Indeks ekonomskih sloboda (Index of Economic Freedom) je godišnji izvještaj i rang lista koju objavljuje Fondacija Heritage (u partnerstvu s The Wall Street Journal-om) koji mjeri nivo ekonomske slobode u svijetu. Cilj indeksa je da prati napredak u ekonomskim slobodama i prosperitetu. Indeks rangira zemlje na osnovu 12 kvantitativnih i kvalitativnih faktora, grupisanih u četiri kategorije:

- Vladavina prava: (Prava vlasništva, Efikasnost pravosuđa, Integritet vlade)
- Veličina vlade: (Poresko opterećenje, Državna potrošnja, Fiskalno zdravlje)
- Regulatorna efikasnost: (Sloboda poslovanja, Sloboda rada, Monetarna sloboda)
- Otvorenost tržišta: (Sloboda trgovine, Sloboda investiranja, Finansijska sloboda)

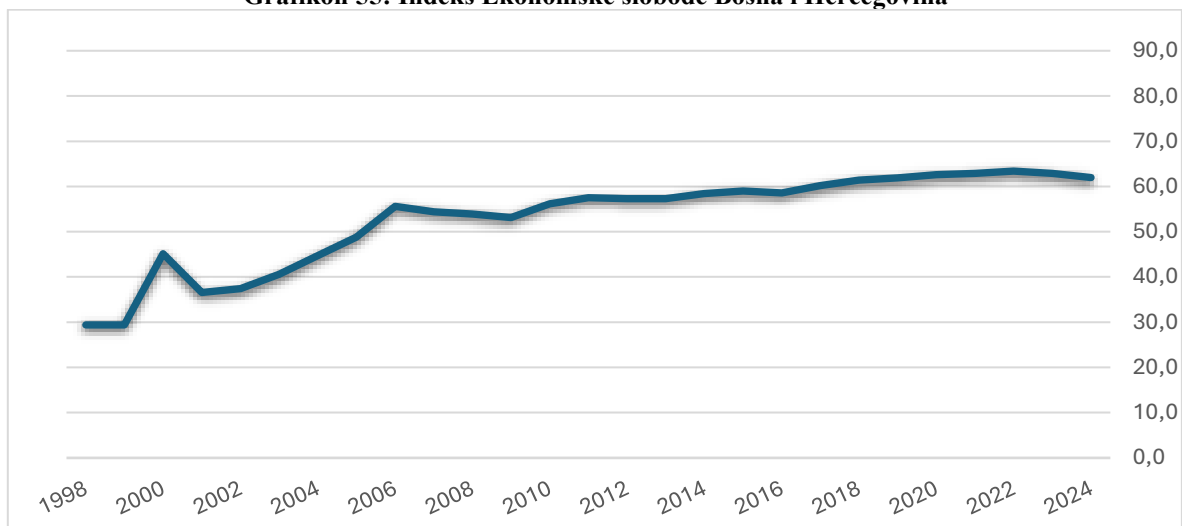
Svaki od 12 faktora ocjenjuje se na skali od 0 do 100. Ukupni rezultat zemlje je prosjek ovih ocjena. Na osnovu ukupnog rezultata, zemlje se svrstavaju u kategorije kao što su "Slobodne", "Uglavnom slobodne", "Umjereno slobodne", "Uglavnom neslobodne" i "Represivne".

⁷⁴ <https://2022.tr-ebrd.com/countries/>

⁷⁵ <https://www.epbih.ba/novost/37968/energetski-samit-2023-predstavljen-integrisani-energetski-i-klimatski-plan-bih->

U izvještaju se navodi da se Bosna i Hercegovina spada u grupu umjereno slobodnih ekonomija. Glavne prepreke i nedostaci koji se navode su fragmentiranost tržišta, teškoće pri registraciji prilikom pokretanju poslovanja te usporen proces provođenja reformi u procesu ka pristupanju EU. Navode se raširena korupcija i loša zaštita imovinskih prava koji obeshrabruju preduzetničku aktivnost. Pozitivno je ocjenjena otvorenost tržišta i monetarna sloboda.

Grafikon 55: Indeks Ekonomske slobode Bosna i Hercegovina

Izvor: The Heritage Foundation

Indeks percepcije korupcije „Transparency international corruption perception index ,CPI“⁷⁶ za 2024. god pokazuje da je rast korupcije globalni problem. Indeks rangira 180 zemalja i teritorija prema njihovom percipiranom nivou korupcije u javnom sektoru, ocjenjujući na skali od 0 (veoma korumpiran) do 100 (veoma čist). Indeks naglašava kontrast između nacija sa jakim, nezavisnim institucijama i slobodnim, poštenim izborima i onih sa represivnim autoritarnim režimima. Puno demokratije imaju prosjek CPI od 73, dok demokratije sa nedostacima imaju u prosjeku 47, a nedemokratski režimi samo 33. Ovo se posebno naglašava kako bi se istaklo da iako su neke nedemokratske zemlje sposobne vladati sa određenim oblicima korupcije, bez jakih demokratskih institucija nema efikasne borbe. Bosna je rangirana na 114. mjestu (dva niže u odnosu na prošlu godinu) od 180 posmatranih zemalja, dok je Srbija⁷⁷ na 105. mjestu (jedno mjesto niže), a Hrvatska na 63. mjestu (3 mjesta niže).

Prema indeksu vladavine prava Svjetskog projekta pravde „World Justice Project - WJP“ za 2024. godinu, Bosna i Hercegovina se nalazi na 77. mjestu od ukupno 142 zemlje sa prosječnom ocjenom od 0,48 (neznatno gora ocjena u odnosu na prošlu godinu 0,49). Nažalost od 2015. god. kada je Bosna i Hercegovina ocijenjena sa 0,56, vrijednost indeksa uglavnom kontinuirano pada. Indeks vladavine prava uzima u obzir osam indikatora: ograničenja vladinih ovlaštenja, odsustvo korupcije, otvorenost vlasti, dostupnost osnovnih prava, red i sigurnost, sprovođenje zakona, građansko-pravni sistem i krivično-pravni sistem. Interesantno je da se i ocjena Srbije (102. mjesto) kontinuirano pogoršava (indeks 0,48 u 2020. god. a u 2024. god. 0,44). Od zemalja u regionu Hrvatska (52. mjesto) je najbolje rangirana ali je i ona lošije pozicionirana za dva mjesta u odnosu na prošlu 2023. god.

⁷⁶ <https://www.transparency.org/en/cpi/2023>

⁷⁷ <https://www.transparency.org/en/cpi/2024/index/srb>

Tabela 16: Rangiranje Bosna i Hercegovina u svijetu prema međunarodnim organizacijama

Država	Bosna i Hercegovina	Bosna i Hercegovina	Srbija	Hrvatska
Pozicija	Prethodna pozicija	Trenutna pozicija	Trenutna pozicija	Trenutna pozicija
The Heritage fondation (Indeks ekonomskih sloboda)	63 (od 176)	67(od 184) ⁷⁸	60 (od 184)	39 (od 184)
Transparency International (Indeks percepcije korupcije)	112 (od 180)	114 (od 180) ⁷⁹	105 (od 180)	63 (od 180)
The World Justice Project Rule of law (Indeks vladavine prava)	71 (od 142)	77 (od 142) ⁸⁰	102 (od 142)	52 (od 142)

Izvor: Transparency International, The Heritage fondation, The World Economic forum, The WJ Project , World Bank

Kao rezultat svojih analiza u junu i julu 2024. agencije Standard & Poor's i Moody's Investors Service potvrdile su Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B+ sa stabilnim izgledima“ i „B3 sa stabilnim izgledima“. Bosna i Hercegovina se zbog svog kreditnog rejtinga i dalje nalazi u grupi zemalja koje se smatraju neprivlačnim za investicije (tkz. grupa neinvesticionih zemalja⁸¹). Potrebno je naglasiti da je osim za investicije, kreditna ocjena zemlje važan parametar i za određivanja cijene kapitala (kamatne stope) tj. mogućnosti dobijanja povoljnih kreditnih zaduženja.

U ovom periodu kod zemalja u okruženju kreditni rejting u Srbiji je od strane gencije S&P unaprijeđen kreditni rejting sa BB+ na BBB- a izgledi pozitivno na stabilno, dok je Crnoj Gori od iste agencije smanjen kreditni rejting sa B+ na B sa stabilnim izgledima. Hrvatskoj je od strane S&P unaprijeđen rejting sa BBB+ stabilno na A- pozitivno, dok je od agencije Moody's kreditni rejting unaprijeđen sa Baa2 stabilno na A3 stabilno. U zvaničnom saopštenju⁸² se kaže da je takav skok postignut zahvaljujući značajnim smanjenjem javnog duga uz konstantno poboljšanje Hrvatske ekonomije zahvaljujući provođenju ekonomskih reformi.

Tabela 17: Kreditni rejting Bosne i Hercegovine i zemalja u okruženju na kraju 2024. god.

Zemlja	S&P	S&P	Moody's	Moody's
Slovenija	AA-	Pozitivno/bilo Stabilno	A3	Pozitivno/bilo stabilno
Rumunija	BBB-	Stabilno	Baa3	Stabilno
Bugarska	BBB	Pozitivno	Baa1	Stabilno
Hrvatska	A-/ bilo BBB+	Pozitivno	A3/Baa2	Pozitivno/bilo Stabilno
Srbija	BBB-/bilo BB+	Stabilno/ bilo Pozitivno	Ba2	Pozitivno/bilo Stabilno
Crna Gora	B+/ bilo B	Negativno/bilo Stabilno	Ba3/B1	Stabilno
Albanija	BB-/bilo B+	Stabilno/bilo Pozitivno	Ba3/B1	stabilno
Bosna i Hercegovina	B+	Pozitivno	B3	stabilno

Izvor: CBBiH, S&P, Moody's

⁷⁸ <https://www.heritage.org/index/pages/country-pages/bosnia-herzegovina>

⁷⁹ <https://www.transparency.org/en/cpi/2024/index/bih>

⁸⁰ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2024/Bosnia%20and%20Herzegovina>

⁸¹ Izvor CBBiH „B“ i „B3“ špekulativna kreditna sposobnost, visok kreditni rizik.

⁸² <https://www.tportal.hr/biznis/clanak/moody-s-podigao-kreditni-rejting-hrvatske-za-dvije-razine-na-a3-20241109>

Usvojeni dokumenti i zakoni koji bi trebali da značajnije utječu na poslovnu klimu

Bosna i Hercegovina, kao država kandidat za članstvo u EU, kontinuirano provodi strukturne reforme s ciljem poboljšanja konkurentnosti i ispunjavanja ekonomskih kriterija EU. U skladu s Programom ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine i drugim strateškim dokumentima, i u 2024. godini se nastavlja usvajanje i prilagođavanje zakonskog okvira prema propisima Evropske unije.

U skladu sa usvojenim ciljevima u Programu ekonomskih reformi Federacije Bosne i Hercegovine za period 2023-2025. godinu i Programu ekonomskih reformi Republike Srpske u 2023-2025. godine nastavilo se sa donošenjem i poboljšanjem postojećih zakonskih okvira kojim bi se unaprijedilo poslovno okruženje i konkurentnost privrede na entitetskom nivou.

S tim u vezi u toku 2024. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine su pored ostalih usvojeni sljedeći zakoni:

- Zakon o dopunama Zakona o radu (Sl.n.F. BiH, br. 39/24/ 29.5.24.). Ovaj zakon predstavlja ključni korak prema modernizaciji radnog prava i poboljšanju radnih uvjeta. Zakon uvodi značajne izmjene koje se fokusiraju na sljedeće aspekte: povećanje prava radnika, rad na neodređeno vrijeme i transparentnost.
- Zakon o poticanju razvoja male privrede (Sl.n.F. BiH, br. 39/24/ 29.5.24.). Zakon definiira ključne principe koji se odnose na podsticanje razvoja male privrede, uključujući strategije razvoja, planove akcije i podsticajne mjere. Cilj je stvoriti podsticajno poslovno okruženje koje će omogućiti lakši pristup finansijama, olakšane procedure za registraciju i rad preduzeća, kao i druge administrativna pojednostavljenja.
- Zakon o preduzetničkoj infrastrukturi u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.n.F. BiH, br. 39/24/ 29.5.24.). Cilj zakona je stvaranje povoljnog okruženja za razvoj preduzetništva i podršku malim i srednjim preduzećima. Očekuje se da će ovaj zakon doprinijeti ekonomskom razvoju i povećanju konkurentnosti preduzeća u Federaciji Bosne i Hercegovine.
- Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (Sl.n.F. BiH, br. 39/24/ 29.5.24.).
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine (Sl.n.F. BiH, br.72/24/ 13.09.24.). Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prostornom planiranju i korištenju zemljišta u Federaciji Bosne i Hercegovine može se smatrati temeljnim instrumentom za unapređenje urbanističkog razvoja i privlačenje stranih investicija. Ove izmjene predstavljaju značajan napor ka usklađivanju lokalnog zakonodavstva s međunarodnim standardima.
- Zakon o zaštiti zraka (Sl.n.F. BiH, br. 72/24/ 13.09.24). Zakon o zaštiti zraka predstavlja korak ka poboljšanju zaštite okoliša i zdravlja građana u Federaciji Bosni i Hercegovini. Fokus je stavljen na sistemske mjere, uključujući tehnološka rješenja i međusobnu suradnju između različitih sektora, kako bi se postigao održiviji i čistiji zrak.
- Zakon o unutrašnjoj trgovini (Sl.n.F. BiH, br. 87/24/ 06.11.24). Zakon o unutrašnjoj trgovini predstavlja korak ka modernizaciji trgovinskog sektora u Federaciji Bosne i Hercegovine, s ciljem unapređenja poslovnog okruženja, zaštite potrošača i promovisanja fer tržišnog nadmetanja. Ovo zakonodavstvo usmjereno je na praćenje tržišnih praksi i usklađivanje domaćih propisa sa međunarodnim standardima.

U Republici Srpskoj su pored ostalih usvojeni sljedeći zakoni⁸³:

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim zadrugama (Sl.gl.RS br.1/24 25.01.2024.).
- Zakon o elektronskom novcu (Sl.gl.RS br.1/24 30.01.2024.).
- Zakon o dopunama Zakona o radu (Sl.gl.RS br.39/24 14.05.2024.). Ove izmjene predstavljaju ključne reforme u okviru radnog zakonodavstva u Republici Srpskoj, s ciljem poboljšanja zaštite prava radnika i unapređenja radnih odnosa.
- Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o porezu na dobit (Sl.gl.RS br.48/24 06.06.2024.)
- Zakon o samostalnim preduzetnicima (Sl.gl.RS br. 98/24 15.11.2024.)
- Zakon o podsticajima u privredi Republike Srpske (Sl.gl.RS br.107/24 12.12.2024.)
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju (Sl.gl.RS br.107/24 12.12.2024.). Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o deviznom poslovanju, a stupa na snagu 1. januara 2025. godine. Ovaj zakon donosi promjene u deviznom poslovanju radi unapređenja pravnog okvira i usklađivanja sa međunarodnim standardima.
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak (Sl.gl.RS.br. 110/24 20.12.2024.) stupa na snagu 1. januara 2025. godine. Ovaj zakon predstavlja značajnu promjenu u poreskom okviru unutar Republike Srpske, sa ciljem unapređenja efikasnosti prikupljanja poreza i smanjenja administrativnog opterećenja za poreske obveznike.
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima (Sl.gl.RS.br.110/24 20.12.2024.) definisane kategorije mali preduzetnik, samostalni djelatnik i preduzetničke djelatnosti a stupa na snagu 1. januara 2025. godine. Ovaj zakon predstavlja značajne izmjene koje se odnose na sistem doprinosa i ima za cilj unapređenje finansijskog okvira u Republici Srpskoj.
- Zakon o izmjenama Zakona o stranim ulaganjima (Sl.gl.RS.br.115/24 30.12.2024.) Izmjene Zakona o stranim ulaganjima u RS pojednostavljaju odgovornosti i poboljšavaju podršku stranim investicijama.
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o razvoju malih i srednjih preduzeća (Sl.gl.RS br.115/24 30.12.2024.). Definira se Strategija razvoja MSP kao sveobuhvatan dokument koji Ministarstvo privrede i preduzetništva izrađuje u saradnji s relevantnim subjektima, a usvaja Vlada. Precizirani su korisnici podsticajnih sredstava (MSP, lokalne razvojne agencije, udruženja, itd.) i uvjeti za ostvarivanje prava na sredstva te unapređenje sistema podrške MSP, efikasnija dodjela podsticajnih sredstava, s fokusom na jačanje konkurentnosti i razvoj malih i srednjih preduzeća.

Zakoni usvojeni u prošloj 2023. god. a koji će početi važiti u 2024. god.

- Zakon o izmjeni Zakona o radu (Sl.gl.RS br.112/23 29.12.2023).
Na osnovu zakona donesena je Odluka o najnižoj plati u RS u iznosu od 900 KM koja stupa na snagu u narednoj 2024. god. Takođe je definisana visina plate za vrijeme porodijskog odsustva (naknada u visini plate posljednjih 18 mjeseci).
- Zakon o izmjeni Zakona o otpisu potraživanja (Sl.gl.RS br.112/23 29.12.2023.).
- Zakon o dopunama Zakona o porezu na dohodak (Sl.gl.RS br.112/23 29.12.2023.).
- Zakon o dopunama Zakona o doprinosima (Sl.gl.RS br.112/23 29.12.2023.).

⁸³ <https://www.narodnaskupstinars.net/usvojeni-zakoni>

Institucionalna podrška malom i srednjem preduzetništvu (MSP) i stvaranje pozitivne poslovne klime

Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta su od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine dodijeljena sredstva (Sl.n. FBiH br.33/24) na osnovu člana 7. Pravilnika o postupcima u provođenju programa razvoja male privrede („Sl.n FBiH", br. 31/24).⁸⁴ Sredstva će se putem javnog konkursa u 2024. god. plasirati po sljedećih projektima:

- Izgradnja preduzetničkih zona - 7,5 mil. KM.
- Unapređenje institucijske poduzetničke infrastrukture - 350 hiljada KM.
- Poticaj za organizovanje sajmova privrede - 350 hiljada KM.
- Jačanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća - 13,0 mil. KM.
- Podrška MSP u IT sektoru - 2,7 mil. KM.
- Poticaj za razvoj obrta i srodnih djelatnosti - 1,0 mil. KM.
- Poticaj novoosnovanim subjektima male privrede - 1,0 mil. KM.

Cilj ovog programa je povećanje ukupnih prihoda sektora, zaposlenosti i izvoza, te pokretanje inovativnih start-up-a, kao i povećanja konkurentne sposobnosti MSP-a.

Nastavlja se aktivnost **Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine** u okviru Garantnog fonda Federacije⁸⁵ (Garancijski fond Federacije BiH je ustanovljen da podrži razvoj i održivost poslovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine i sa Razvojn timer bankom Federacije Bosne i Hercegovine (RB FBiH) pruža finansijske olakšice kroz različite kreditno-garantne programe). Pored Razvojne banke i **Union banka d.d. Sarajevo** u saradnji sa Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije ima kreditne linije za dugoročno finansiranje projekata (Trajni revolving fond⁸⁶). Ukupan iznos za raspodjelu sredstava po ovom Programu je oko 14,3 mil. KM. Dodjela će se vršiti po osnovu dva projekta: 1) realizacija projekta korištenja obnovljivih izvora energije (u daljem tekstu: OIE) - za proizvodnju električne energije iz sunčeve energije za sopstvene potrebe i 2) ulaganje u imovinu, nabavku osnovnih sredstava i opreme direktno uključene u proces proizvodnje i modernizaciju tehnoloških procesa.

U Republici Srpskoj se podrška preduzetništvu i razvoju MSP provodi na osnovu mjera i strategije definisanih od strane Vlade Republike Srpske (Strategija razvoja malih i srednjih preduzeća Republike Srpske 2021-2027.⁸⁷).

Podrška i projekti se finansiraju preko Investiciono razvojne banke Republike Srpske (u daljnjem tekstu IRBRS) putem više kreditnih linija⁸⁸. Tako je u 2024. godini za preduzetnike i preduzeća izdvojeno 20,8 mil. KM, za početne poslovne aktivnosti (start-up firme) 640 hiljada KM, za mikrobiznis u poljoprivredi 1,79 mil. KM.

Ministarstvo je privrede i preduzetništva Republike Srpske⁸⁹ i Privredna komora Republike Srpske⁹⁰ dodjeljuje podsticaje za direktna ulaganja u 2024. godini. Ukupno je plasirano oko 11 mil. KM. Pored ovoga dodjeljuju se i podsticaji za mala i srednja preduzeća u okviru kojih je dodjela podsticaja za očuvanje starih i umjetničkih zanata i domaće radinosti i organizaciju sajmova odnosno konferencije (ukupno oko 186,5 hiljada KM⁹¹).

⁸⁴ <https://fmrpo.gov.ba/6050/>

⁸⁵ <https://fbihvlada.gov.ba/bs/o-regresiranju-kamata-garancijskog-fonda-za-kreditno-garantne-programe-za-subjekte-male-privrede>

⁸⁶ <https://unionbank.ba/servisi/fmeri-revolving-fond>

⁸⁷ <https://www.rars-msp.org/lat/dokumenti-lat/strategije-lat/>

⁸⁸ <https://www.irbrs.net/PlasiraniKreditiBaza/PlasiraniKreditiLista.aspx?p=2&lang=cir>

⁸⁹ <https://vladars.rs/sr-SP-Cyrl/Vlada/Premijer/Media/Vijesti/Pages/saopštenje-za-javnost-24102024.aspx>

⁹⁰ <https://komorars.ba/is/javni-poziv-za-dodjelu-podsticaja-za-mala-i-srednja-preduzeca/>

⁹¹ <https://komorars.ba/is/javni-poziv-za-dodjelu-podsticaja-za-mala-i-srednja-preduzeca/>

Značajniji aktuelni programi pomoći od strane međunarodnih institucija i organizacija

IPA III⁹² je treća generacija instrumenta pretprijetne pomoći Europske unije zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj sa budžetom od 14,2 mlrd. EUR u periodu 2021. -2027. god. Prema tekućem programu IPA III (2021-2027), sredstva se više ne dodjeljuju po zemljama. Sredstva se dodjeljuju na godišnjoj osnovi na osnovu relevantnosti politike i projekata koje predlaže zemlja korisnica. Za 2024. godinu, ukupno odobrena sredstva iznose 50,7 mil. EUR bespovratnih sredstava za različite projekte iz oblasti zelene ekonomije, zapošljavanja mladih, vladavine prava i drugo.

Fond za male projekte EmBRACE je pilot projekt koji pruža finansijsku podršku mikro i malim firmama za unapređenje konkurentnosti u graničnom području u okviru programa „Interreg VI-A IPA Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora 2021- 2027. god.“. Mikro i malim preduzetnicima na raspolaganju stoji ukupno 8,7 mil. EUR iz Evropskog fonda za regionalni razvoj i IPA III fonda. Projekti se dodjeljuju za: razvoj i prilagođavanje poslovnih modela, proizvoda, usluga i procesa, podsticanje razvoja lokalnih malih i srednjih preduzeća sa jakim fokusom na uvođenje proizvodnih inovacija ili procesa; razvoj pilot akcija i novih poslovnih rješenja; jačanje prekogranične poslovne saradnje malih i srednjih preduzeća.

U okviru projekta „Podrška MSP za pristup tržištu Evropske unije kroz povećanu konkurentnost“ EBRD⁹³ je obezbjedila sredstva u iznosu 1 mil. EUR. Sredstva su namijenjena za MSP sa ciljem poboljšanja konkurentnosti i usklađenosti sa EU tehničkim standardima (u pogledu energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije, efikasnosti vode, smanjenja otpada, reciklaže i poboljšanja zdravstvenih i sigurnosnih standarda).

„Go Digital“⁹⁴ je program pomoći u provođenju zelene i digitalne tranzicije MSP u Bosni i Hercegovini. Uz sufinansiranje iz EU-a putem EBRD-a je obezbjeđeno 40 mil. EUR za digitalnu transformaciju MSP. Podsticajni grantovi su u iznosu do 15% iznosa ukupnog kredita. Uslov za ove grantove je da MSP što više koriste inovativne tehnologije, vještine i usluge, da bi ostvarile potrebni rast na održivim osnovama kako bi imale šansu za opstanak u ekonomiji budućnosti.

Sličnu ulogu ima i projekat **“Inovacije i digitalizacija malih i srednjih preduzeća u Bosni i Hercegovini” koji uključuje i projekat EU4DigitalSME**⁹⁵, kojeg sufinansiraju Evropska unija i Vlada SR Njemačke. Projekat ima za cilj jačanje ekosistema digitalne transformacije MSP u Bosni i Hercegovini. Cilj projekta je stvoriti povoljne uslove u kojima bi MSP provodila digitalizaciju i inovacijske transformacije. Realizacija projekta je zamišljena putem javno-privatnog i privatno-privatnog partnerstva između udruženja, poslovnih mreža i razvojnih i istraživačkih institucija.

U okviru projekta “READY”⁹⁶ Unapređenje efikasnosti resursa naprednom digitalizacijom u proizvodnim MSP” uz podršku Evropske unije i Vlade SR Njemačke, objavljen je poziv za pružanje podrške zainteresovanim privatnim društvima iz kategorije MSP u Bosne i Hercegovine u privatnom vlasništvu, sa ciljem unapređenja energetskog menadžmenta uvođenjem digitalnih rješenja.

Projekat SDG2 BiH⁹⁷, koji finansira Švedska, predstavlja program tehničke podrške za poboljšanje vještina, poslovnih modela i rješenja zasnovanih na principima cirkularne ekonomije. Ciljevi projekta su :

⁹² <https://www.dei.gov.ba/hr/ipa-iii>

⁹³ <https://web-sme-csp.com/bosnia-and-herzegovina/>

⁹⁴ <https://www.ebrd.com/news/2022/go-digital-u-bosni-i-hercegovini.html>

⁹⁵ <https://eu4digitalsme.ba/o-projektu/>

⁹⁶ <https://grantovi.irbrs.org/pozivi/javni-poziv-za-mala-i-srednja-preduzeća-napredna-digitalizacija/?script=lat>

⁹⁷ <https://grantovi.irbrs.org/pozivi/javni-poziv-za-ucescu-u-programu-tehnicke-podrske-za-poboljsanje-vjestina-poslovnih-modela-i-rjesenja-zasnovanih-na-principima-cirkularne-ekonomije-u-okviru-sdg4bih/?script=lat>

- Povećanje kapaciteta i znanja malih i srednjih preduzeća o cirkularnoj i zelenoj tranziciji u njihovom sektoru poslovanja;
- Optimizacija korištenja sekundarnih sirovina u lancima vrijednosti i doprinos smanjenju otpada;
- Implementacija principa održivosti i poboljšanja resursne efikasnosti;

Projekt „Challenge to Change 3.0“ je trogodišnji projekat ukupne vrijednosti 3 mil. EUR, koji finansira Kraljevina Švedska. Privredni subjekti iz Bosne i Hercegovine i Švedske sa inovativnim poslovnim idejama, proizvodima ili uslugama koje mogu dovesti do smanjenja nezaposlenosti, povećanja konkurentnosti i održivog društveno-ekonomskog razvoja u Bosni i Hercegovini. Firme su imale mogućnost da dobiju bespovratna sredstva iz „Challenge“ fonda u okviru četvrtog kruga za prijave. Pored IRBS-a projekat implementira i Sarajevska regionalna razvojna agencija SERDA u partnerstvu sa Agencijom za razvoj preduzeća EDA. Partner u projektu je i Region Ostergotland, Istočna Švedska. Za aplikante je na raspolaganju budžet od 400.000 EUR⁹⁸.

Projekat „Podrška Evropske unije za konkurentnost poljoprivrede i ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini“ (EU4AGRI⁹⁹) je četverogodišnji projekat (2020-2024. god), sa ciljem modernizacije poljoprivredno-prehrambenog sektora, otvaranja novih i zadržavanja postojećih radnih mjesta te podrške oporavku nakon krize prouzrokovane COVID-19 virusom u Bosni i Hercegovini.

“Boljom upravom do bržeg ekonomskog rasta” (EGG2) projekat uz zajedničko sufinansiranje Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) i Češke razvojne agencije (CzDA) u iznosu od 20 mil. EUR.¹⁰⁰ Cilj projekta je da omogući bolji pristup digitalnom obrazovanju u Bosni i Hercegovini uz izgradnju stimulativnog okruženja za razvoj preduzetništva.

EENergy¹⁰¹ je projekat koji ima za cilj da nastavi podršku zelenoj tranziciji i poboljša energetska efikasnost u malim i srednjim preduzećima. Projekat EENergy ima fond od 9 mil. EUR u formi grantova za mala i srednja preduzeća, s ciljem da se smanji njihova ukupna potrošnja energije za minimalno 5%. Svaka kompanija može aplicirati za maksimalno 10.000 EUR granta sa 100% finansiranjem ulaganja u objekte, opremu i razvoj vještina zaposlenih.

Zahvaljujući dobrim iskustvima iz prethodne dvije faze, Japanska agencija za međunarodnu saradnju - JICA, kroz projekat **“Jačanje i proširenje mentoring usluga u MSP u zemljama Zapadnog Balkana¹⁰²”**, nastavlja sa pružanjem podrške Razvojnoj agenciji Republike Srpske za uspostavljanje održivog mentoring sistema podrške malim i srednjim preduzećima.

Projekat se istovremeno provodi u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Sjevernoj Makedoniji i Crnoj Gori. Njegova realizacija počela 1.1.2022. godine i trajeće do 1.1.2025. godine.

Razvoj preduzetničkih, slobodnih zona i inkubatora

Razvoj preduzetničkih aktivnosti, slobodnih zona i inkubatora u Bosni i Hercegovini za 2024. godinu predstavlja ključni segment ekonomske strategije, koji se fokusira na unapređenje malih i srednjih preduzeća (MSP) kao važnog motora ekonomskog rasta.

⁹⁸ <https://serda.ba/bs/projekti/challenge-to-change-30/26>

⁹⁹ <https://eu4agri.ba/en/homepage/>

¹⁰⁰ <https://www.undp.org/bs/bosnia-herzegovina/projects/egg-2-projekat>

¹⁰¹ <https://grantovi.irbrs.org/pozivi/javni-poziv-eenergy-2/?script=lat>

¹⁰² <https://een.ba/bs/novosti/projekat-eenergy-dodjeljuje-9-miliona-eura-za-900-grantova-za-msp/284>

Prema raspoloživim podacima sa portala preduzetničkih zona¹⁰³ trenutno u **Federaciji Bosne i Hercegovine** postoji preko 130 verifikovanih preduzetničkih zona. Potrebno je napomenuti da je u 2022. godini donesen Zakon o slobodnim zonama u Federaciji Bosne i Hercegovine, a koji detaljno definiše njihov status. Također, u Federaciji Bosne i Hercegovine postoje i poslovni inkubatori, tehnološki parkovi i privredni klasteri koji podržavaju razvoj preduzetništva i inovacija.

Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta raspisalo je Javni konkurs za odabir korisnika grant sredstava tekućih transfera za 2024. godinu. Predviđeno je za izgradnju nove i unapređenje postojeće komunalne, prometne i energetske infrastrukture unutar poduzetničke zone, tamo gdje nedostatak iste predstavlja prepreku razvoju poduzetništva u Federaciji Bosne i Hercegovine. Također, i uspostava/unapređenje usluga za razvoj poduzetništva unutar poduzetničke zone, te unapređenje komunikacijske infrastrukture kao faktora za ekonomski rast na lokalnoj razini. Ukupna vrijednost raspoloživih sredstava za ovaj projekt je 7,5 mil. KM¹⁰⁴.

U Republici Srpskoj prema podacima koji su prezentovani na portalu¹⁰⁵ Republičke agencije za razvoj malih i srednjih preduzeća trenutno ima 13 poslovnih zona,¹⁰⁶ devet privrednih klastera i sedam poslovnih inkubatora¹⁰⁷.

U usvojenom Zakonu o slobodnim zonama (Sl. gl. RS br.15/21 od 03.03.2021.) utvrđeni su uslovi za osnivanje i rad, djelatnosti koje se mogu obavljati i uslovi za njihovo obavljanje, prestanak rada, kao i druga pitanja od značaja za rad slobodnih zona u Republici Srpskoj.

Prema definiciji slobodna zona je dio teritorije Republike Srpske koji je posebno ograđen i označen i u kojem se obavljaju djelatnosti uz posebne uslove u skladu sa ovim zakonom, carinskim propisima i drugim propisima kojima se uređuje rad slobodnih zona. Osnivač može da bude jedno ili više domaćih ili stranih pravnih i fizičkih lica. Prema obrazloženju ovaj zakon je donesen s ciljem¹⁰⁸ unapređenja poslovnog okruženja i povećanje konkurentnosti kao osnove za privlačenje investicija, bolja iskorištenost industrijskih potencijala, uvođenje novih tehnologija i otvaranje novih radnih mjesta. Tu je i Zakon o razvoju malih i srednjih preduzeća, koji se već primjenjuje, dodatno pruža normative i podsticaje za osnivanje, rast i razvoj MSP-a. Ovim zakonom se uređuju osnovni principi i strategije potrebne za jačanje preduzetničkog sektora u Republici Srpskoj. Ovi zakoni uz strategiju razvoja MSP (Strategija razvoja MSP 2021.-2027. god.¹⁰⁹) bi trebali predstavljati jedan od ključnih elementa razvoja ekonomije u Republici Srpskoj, odnosno u Bosni i Hercegovini i u 2024. godini (kao pozitivan primjer se navodi¹¹⁰ osnivanje „Slobodne zone Gradiška“).

¹⁰³ <http://zonefbih.gov.ba/>

¹⁰⁴ <https://www.stolac.co/vijesti/bih/fbih-javni-natjecaj-za-grant-sredstva-u-2024-godini>

¹⁰⁵ <https://www.rars-msp.org/lat/poslovna-podrska-lat/preduzetnicka-infrastruktura/poslovne-zone-lat/>

¹⁰⁶ <http://www.rars-msp.org/sr/preduzetnicka-infrastruktura>

¹⁰⁷ <https://www.rars-msp.org/lat/poslovna-podrska-lat/preduzetnicka-infrastruktura/inkubatori-lat/>

¹⁰⁸ <https://www.paragraf.ba/propisi/republika-srpska/zakon-o-slobodnim-zonama.html>

¹⁰⁹ <https://vladars.rs/sr-SP-Cyrl/Vlada/Ministarstva/mpp/stratdok/Pages/Stratrazvojamp.aspx>

¹¹⁰ <https://vladars.rs/sr-SP-Cyrl/Vlada/media/vijesti/Pages/031024-sjednica.aspx>

DODATAK

Godišnji izvještaj 2024. godine

Tabela 1: Industrijska proizvodnja u Bosni i Hercegovini

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2015=100	2024.																
		Jan.	Feb.	Mart	K1	April	Maj	Juni	K2	Juli	Aug.	Sept.	K3	Okt.	Nov.	Dec.	K4	Jan.- Dec.
Industrija ukupno	100,0	-6,4	2,1	-9,7	-4,7	-3,6	-10,4	-5,6	-6,5	-2,8	-7,1	-5,8	-5,2	0,1	2,3	-2,3	0,0	-4,2
Proizvodi za međufaznu potrošnju	37,7	-12,9	5,2	-6,9	-4,9	-0,6	-10,2	-6,4	-5,7	-7,3	-14,3	-13,7	-11,8	-1,0	6,3	-4,8	0,2	-5,7
Energija	23,9	4,0	1,9	-13,4	-2,5	-15,2	-13,0	-7,1	-11,8	0,2	2,0	-0,5	0,6	-2,5	4,0	1,7	1,1	-3,2
Kapitalni proizvodi	14,4	-7,5	1,9	-14,8	-6,8	-5,3	-13,1	-5,4	-7,9	0,2	3,0	-3,5	-0,1	-4,8	-6,8	-1,4	-4,3	-5,0
Trajni proizvodi za široku potrošnju	4,8	-14,8	-6,5	-14,7	-12,0	-7,7	-12,8	-6,1	-8,9	7,8	-15,9	-4,7	-4,3	-6,9	4,2	-2,5	-1,7	-7,1
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	19,3	-5,2	-2,4	0,0	-2,5	2,5	-1,3	-0,9	0,1	-2,1	-4,7	0,3	-2,2	3,3	2,1	3,4	2,9	-0,4
B Vadenje ruda i kamena	7,4	-7,6	-1,8	-10,8	-6,7	-12,5	-13,2	-0,2	-8,6	-8,7	-9,4	-5,2	-7,8	-10,4	0,7	-2,9	-4,2	-7,0
C Prerađivačka industrija	74,6	-9,3	1,6	-7,1	-4,9	-2,0	-8,4	-4,9	-5,1	-4,6	-8,9	-8,2	-7,2	-0,5	3,2	-3,5	-0,3	-4,4
D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	17,9	4,9	3,5	-12,6	-1,4	-13,5	-12,3	-7,3	-11,0	4,4	7,2	3,4	5,0	1,5	6,2	4,2	4,0	-0,9
B05 Vadenje ugljena i lignita	5,0	0,8	-6,8	-14,7	-6,9	-18,8	-8,1	3,0	-8,0	-9,7	-7,3	-4,8	-7,3	-8,1	1,6	-2,3	-2,9	-6,5
B07 Vadenje metalnih ruda	1,2	-33,0	-13,4	-10,3	-18,9	-10,6	-23,6	9,7	-8,2	-32,7	-44,9	-34,8	-37,5	3,0	-6,0	14,8	3,9	-19,1
B08 Vadenje ostalih ruda i kamena	1,3	-18,3	13,8	-2,3	-2,3	11,8	-0,2	-14,3	-0,9	-4,1	5,8	-0,5	0,4	-6,4	-7,1	-29,3	-14,3	-4,2
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	8,4	-1,3	4,1	9,0	3,9	7,2	6,9	-1,4	4,2	-2,8	-1,3	5,3	0,4	11,6	12,3	5,8	9,9	4,6
C11 Proizvodnja pića	2,3	-0,9	10,3	3,5	4,3	21,8	22,3	14,8	19,6	18,3	-0,4	3,3	7,1	-17,8	14,2	7,2	1,2	7,6
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
C13 Proizvodnja tekstila	0,9	-19,8	14,2	-14,2	-6,6	-4,7	-22,4	-12,0	-13,0	-15,2	-17,4	14,5	-6,0	11,4	-9,1	9,6	4,0	-4,4
C14 Proizvodnja odjeće	2,3	-9,8	-14,1	-25,1	-16,3	-13,8	-16,4	-18,0	-16,1	-9,7	-15,7	-3,7	-9,7	-6,7	-11,3	-5,7	-7,9	-12,5
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	3,1	-30,7	-20,3	-28,4	-26,5	-20,2	-36,0	-24,2	-26,8	-23,8	-16,4	-20,6	-20,3	-12,9	-9,0	-24,6	-15,5	-22,4
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	5,5	-9,2	-9,1	-13,8	-10,7	-0,8	-11,5	-21,4	-11,2	-11,3	-13,5	-18,0	-14,3	1,9	5,7	-22,0	-4,8	-10,5
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,3	-8,1	16,8	10,5	6,4	9,3	-44,8	-16,0	-17,2	-4,9	3,6	9,2	2,6	45,0	-23,1	14,2	12,0	0,2
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	0,9	-2,8	8,3	24,1	9,9	28,8	6,4	27,4	20,9	23,3	40,8	36,3	33,5	18,8	15,8	7,9	14,2	19,9
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	0,9	14,1	-2,4	-16,5	-1,6	-12,5	-30,5	-23,6	-22,2	-16,4	-31,4	-32,5	-26,8	-30,3	-24,4	-25,7	-26,8	-20,7
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	4,5	-16,0	6,0	-9,3	-6,4	0,4	3,8	10,5	4,9	-4,8	1,0	-8,6	-4,1	-2,9	-2,4	-2,7	-2,7	-1,3
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	1,6	-14,2	9,7	25,6	7,0	29,5	17,2	34,9	27,2	36,4	-3,8	13,3	15,3	12,4	-5,9	33,8	13,4	19,6
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	4,3	-1,8	9,5	-10,4	-0,9	5,6	-4,7	-0,9	0,0	-4,2	4,3	-5,7	-1,9	-0,3	-5,4	-18,5	-8,1	-2,0
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	3,7	-11,6	33,7	-5,3	5,6	8,5	9,0	-3,4	4,7	-3,7	4,1	1,5	0,6	4,0	18,3	7,1	9,8	5,3
C24 Proizvodnja baznih metala	4,0	-68,0	6,7	-23,1	-28,1	-17,6	-39,8	-15,1	-24,2	-19,7	-32,4	-11,4	-21,2	17,4	121,9	151,0	96,8	-9,7
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	13,2	8,7	-0,9	0,6	2,8	3,1	-3,2	-2,2	-0,8	9,6	-12,8	-14,2	-5,8	-6,9	-14,7	-25,7	-15,8	-6,7
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,3	10,7	2,2	-34,3	-7,1	-2,1	-41,0	-32,7	-25,3	297,7	5,5	-11,1	97,4	117,2	59,4	-16,3	53,4	21,6
C27 Proizvodnja električne opreme	2,7	-5,1	18,1	16,5	9,8	40,9	22,8	16,7	26,8	36,8	6,0	11,2	18,0	25,3	32,3	25,8	27,8	21,7
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,1	-7,1	7,7	-8,4	-2,6	14,4	-3,6	3,8	4,9	10,5	6,6	-10,3	2,3	-12,5	-18,0	11,3	-6,4	-2,3
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	3,7	44,3	18,4	-26,4	12,1	-21,2	-38,8	-33,2	-31,1	-16,8	-18,8	-18,2	-17,9	-9,1	-11,6	-18,7	-13,1	-18,3
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,2	-79,2	194,0	-52,0	20,9	4,2	-10,6	-58,1	-21,5	-42,4	148,1	186,1	97,3	-35,2	-37,4	613,5	180,3	9,4
C31 Proizvodnja namještaja	4,7	-19,1	-7,4	-21,8	-16,1	-15,9	-22,3	17,5	-6,9	-6,2	-25,0	-17,3	-16,2	-20,0	-7,9	-15,3	-14,4	-16,2
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,9	-7,1	-21,0	1,6	-8,8	38,7	1,9	4,1	14,9	-7,6	-16,3	-9,8	-11,2	49,2	7,2	12,4	22,9	1,5
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	2,2	9,6	15,9	-42,6	-5,7	-8,6	-2,4	-7,5	-6,2	-22,9	1,1	-14,2	-12,0	-19,7	12,3	12,4	1,7	-8,1
D35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	18,0	0,7	3,5	-12,7	-2,8	-13,5	-12,3	-7,3	-11,0	4,4	7,2	3,4	5,0	1,5	6,2	4,2	4,0	0,9

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 2: Industrijska proizvodnja u Federaciji Bosne i Hercegovine

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2015=100	2024.																
		Jan.	Feb.	Mart	K1	April	Maj	Juni	K2	Juli	Aug.	Sept.	K3	Okt.	Nov.	Dec.	K4	Jan.- Dec.
Industrija ukupno	100,0	-5,4	2,3	-9,3	-4,1	-2,2	-10,1	-4,0	-5,4	-2,8	-6,4	-5,6	-4,9	-1,6	-0,3	-1,0	-1,0	-3,9
Proizvodi za međufaznu potrošnju	39,2	-11,1	9,2	-11,4	-4,4	3,0	-12,7	-7,3	-5,6	-8,4	-12,5	-10,1	-10,3	2,1	3,3	-0,4	1,7	-5,0
Energija	20,3	5,8	0,7	-9,2	-0,9	-7,9	-13,0	-6,3	-9,1	4,8	7,4	-1,8	3,5	-8,6	7,9	9,5	2,9	-0,8
Kapitalni proizvodi	15,6	-8,9	-0,5	1,7	-2,6	-6,5	-11,8	-2,4	-6,9	3,1	-1,9	-1,6	-0,1	-6,6	-18,7	-9,7	-11,7	-5,4
Trajni proizvodi za široku potrošnju	5,5	-10,8	-6,2	-25,6	-14,2	-10,1	-20,8	-13,2	-14,7	-2,3	-25,9	-19,1	-15,8	-25,2	-16,1	-20,1	-20,5	-16,5
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	19,4	-1,9	-4,1	-3,3	-3,1	0,3	3,3	4,7	2,7	0,6	-5,9	1,3	-1,3	5,9	0,5	4,3	3,6	0,5
B Vađenje ruda i kamena	5,8	-1,7	6,3	-12,5	-2,7	-8,0	-15,5	-12,4	-11,9	-6,8	0,2	-1,4	-2,7	-11,0	0,9	-0,6	-3,6	-5,5
C Prerađivačka industrija	79,1	-8,1	2,9	-9,2	-4,8	-1,0	-9,9	-3,6	-4,8	-4,6	-10,3	-7,2	-7,4	-0,8	-2,6	-3,9	-2,4	-4,9
D Proizvodnja i snabdijevanje el. energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	15,1	5,7	-0,8	-8,3	-1,1	-6,2	-9,7	-2,6	-6,2	9,2	12,6	2,2	8,0	-2,7	11,1	11,7	6,7	1,9
B05 Vađenje ugljena i lignita	4,2	6,2	7,5	-10,6	1,0	-7,6	-16,1	-10,2	-11,3	-2,5	5,4	1,3	1,4	-15,4	3,9	8,7	-0,9	-2,8
B07 Vađenje metalnih ruda	0,3	-20,9	-23,5	-18,3	-20,9	-7,5	-10,2	1,8	-5,3	-41,2	-47,9	-43,2	-44,1	38,7	-15,3	-14,6	3,0	-22,8
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,3	-21,9	12,3	-17,7	-9,1	-7,9	-14,6	-23,7	-15,4	-10,0	-1,7	1,7	-3,3	0,7	-4,9	-28,5	-10,9	-10,0
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	7,9	-2,0	-1,7	6,8	1,0	5,7	11,3	-0,2	5,6	-3,8	0,2	4,5	0,3	13,5	10,1	4,6	9,4	4,0
C11 Proizvodnja pića	2,8	-1,2	1,0	-8,8	-3,0	12,1	23,6	10,2	15,3	14,7	-0,5	8,5	7,6	19,8	-1,4	3,2	7,2	7,1
C13 Proizvodnja tekstila	1,0	1,6	19,5	-15,7	1,8	-11,5	-26,9	-13,6	-17,4	-15,4	-35,6	18,5	-10,8	10,7	-5,3	4,6	3,4	-6,6
C14 Proizvodnja odjeće	2,5	-15,0	-13,3	-30,3	-19,5	-26,4	-15,5	-20,4	-20,8	-11,4	-21,0	-5,5	-12,6	-4,2	-12,2	-9,0	-8,5	-15,4
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	2,2	-26,7	-26,9	-39,4	-31,0	-29,9	-38,8	-21,5	-30,1	-31,3	17,0	-21,1	-11,8	-23,7	-6,2	-32,6	-20,9	-27,4
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	4,4	-9,4	2,9	-7,9	-4,8	8,6	4,4	-8,3	1,5	6,3	2,0	-3,1	1,7	22,5	31,8	5,4	19,9	4,7
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	2,4	16,2	14,2	26,6	19,0	14,0	-61,0	-12,7	-19,9	12,6	8,5	2,8	8,0	71,4	-38,2	15,7	16,3	3,2
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	1,0	11,7	1,2	46,5	19,8	34,1	30,7	80,7	48,5	45,8	16,5	9,9	24,1	-6,7	-0,8	17,2	3,2	22,2
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	1,1	-1,4	-10,4	-15,8	-9,2	-22,7	-46,0	-39,2	-36,0	-8,4	-46,2	-48,0	-34,2	-43,8	-36,2	-34,2	-38,1	-31,0
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	5,0	-2,5	7,3	-8,5	-1,2	-4,4	3,8	8,5	2,6	-9,2	-4,9	-14,4	-9,5	-8,0	-6,1	-9,5	-7,8	-4,1
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	2,1	76,2	14,8	11,7	34,2	15,6	32,0	49,5	32,3	-24,3	-15,7	-2,5	-14,2	-3,2	-11,5	38,9	8,1	16,9
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	4,7	12,6	11,9	-12,7	3,9	5,9	-0,6	0,2	1,8	7,9	7,3	-5,7	3,2	0,3	-5,2	-17,1	-7,4	-1,5
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	4,3	-0,8	34,5	-10,8	7,7	15,1	11,3	-7,2	6,4	21,2	-1,3	-7,5	4,1	-3,0	2,6	-0,1	-0,1	1,0
C24 Proizvodnja baznih metala	4,8	-59,1	1,5	-35,5	-31,0	-5,9	-53,0	-26,7	-28,5	8,0	-36,6	-20,8	-16,5	18,5	221,8	326,5	188,9	-12,7
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	15,4	-3,7	-0,1	-10,4	-4,7	-2,6	-12,3	-2,5	-5,8	1,6	-8,5	-7,4	-4,8	-8,0	-29,4	-30,0	-22,5	-9,8
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,3	12,8	-8,6	-49,9	-15,2	-22,6	-63,1	-66,9	-50,9	-9,7	-53,0	-19,1	-27,3	-14,8	-55,0	-54,8	-41,5	-35,5
C27 Proizvodnja električne opreme	3,1	3,8	16,6	-6,6	4,6	17,8	2,6	0,7	7,0	-2,0	-7,9	-2,6	-4,2	0,6	12,6	2,1	5,1	3,7
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	2,1	-21,1	11,0	-15,9	-8,7	-0,8	-5,7	-1,9	-2,8	7,5	-1,8	-11,1	-1,8	-18,3	-32,8	1,2	-16,6	-9,3
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	4,2	2,9	1,5	-3,9	0,2	3,0	-13,0	-22,3	-10,8	-9,7	-3,5	-7,4	-6,9	-11,2	-8,6	-18,7	-12,8	-7,9
C31 Proizvodnja namještaja	5,4	-10,8	-5,8	-25,0	-13,8	-9,1	-20,8	-12,6	-14,1	-2,0	-26,7	-18,7	-15,8	-24,9	-16,4	-19,8	-20,4	-16,3
C32 Ostala prerađivačka industrija	0,9	-18,6	6,1	18,9	2,1	38,6	24,4	26,4	29,8	7,5	-4,5	3,0	2,0	45,0	17,2	6,6	22,9	14,1
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	1,6	-3,9	24,2	-26,0	-1,9	-2,5	-12,1	-19,9	-11,5	-18,7	-14,4	-29,7	-20,9	-31,4	-30,3	-14,2	-25,3	-15,8
D35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	15,1	5,7	-0,8	-8,3	-1,1	-6,2	-9,7	-2,6	-6,2	9,2	12,6	2,2	8,0	-2,7	11,1	11,7	6,7	1,9

Izvor: Federalni zavod za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 3: Industrijska proizvodnja u Republici Srpskoj

KD BiH 2010 (EU NACE Rev.2) po oblastima	Struktura 2015=100	2024.																
		Jan.	Feb.	Mart	K1	April	Maj	Jun	K2	Juli	Aug.	Sept.	K3	Okt.	Nov.	Dec.	K4	Jan.-Dec.
Industrija ukupno	100,0	-6,8	1,5	-11,1	-5,5	-6,8	-10,0	-7,4	-8,0	-2,1	-9,3	-4,1	-5,2	4,8	5,9	-4,6	2,0	-4,2
Proizvodi za međufaznu potrošnju	34,6	-11,5	-0,2	9,2	-0,8	-7,8	-0,2	0,5	-2,5	-4,0	-17,4	-11,1	-10,8	-1,0	13,7	-9,3	1,1	-3,3
Energija	32,8	0,7	5,2	-21,4	-5,1	-29,0	-13,3	-8,7	-17,0	-8,8	-7,5	1,6	-4,9	8,3	-3,8	-12,7	-2,7	-7,8
Kapitalni proizvodi	11,5	-3,6	7,6	-39,7	-11,9	-2,7	-15,9	-11,0	-9,9	-5,1	17,5	-7,6	1,6	-0,4	22,7	15,9	12,7	-3,8
Trajni proizvodi za široku potrošnju	3,1	-43,5	-17,4	17,6	-14,4	-9,7	8,0	10,2	2,8	34,4	16,9	32,4	27,9	56,0	77,3	51,6	61,6	16,8
Netrajni proizvodi za široku potrošnju	18,1	-10,7	-4,1	4,3	-3,5	6,0	-11,5	-10,3	-5,3	-6,8	-3,3	-6,3	-5,5	-3,0	0,4	-3,4	-2,0	-4,1
B Vađenje ruda i kamena	11,7	-18,1	-13,5	-7,3	-13,0	-20,4	-7,9	27,4	-0,3	-13,9	-24,3	-11,8	-16,7	-9,4	0,3	-7,9	-5,7	-10,0
C Prerađivačka industrija	63,3	-9,9	-1,8	-2,6	-4,8	-4,6	-3,1	-5,0	-4,2	-3,9	-6,5	-7,2	-5,9	2,5	14,4	-2,3	4,9	-2,5
D Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom (izuzev grane 35.3) 1	25,1	3,4	14,8	-20,7	-0,8	-27,9	-17,4	-16,3	-20,5	-4,7	-2,6	5,5	-0,6	9,0	-3,8	-10,0	-1,6	-6,5
B05 Vađenje ugljena i lignita	7,1	-6,9	-25,1	-22,0	-18,0	-37,0	11,1	35,7	3,2	-24,4	-25,0	-13,4	-20,9	4,1	-2,1	-20,7	-6,2	-12,7
B07 Vađenje metalnih ruda	3,3	-52,3	4,5	4,2	-14,5	-15,3	-48,0	24,6	-12,9	-4,0	-37,8	-11,1	-17,6	-32,8	12,3	82,4	20,6	-12,0
B08 Vađenje ostalih ruda i kamena	1,4	7,7	21,7	36,6	22,0	52,4	37,6	3,6	31,2	10,2	19,7	-4,4	8,5	-20,2	-10,8	-31,0	-20,7	8,9
C10 Proizvodnja prehrambenih proizvoda	8,4	3,1	12,7	10,3	8,7	10,1	-1,2	-1,4	2,5	0,8	-4,3	4,1	0,2	7,8	13,4	6,4	9,2	4,9
C11 Proizvodnja pića	1,2	-0,1	40,3	43,2	27,8	53,4	18,9	28,8	33,7	30,5	-0,2	-10,2	6,7	-52,6	47,0	16,2	3,5	9,0
C12 Proizvodnja duhanskih proizvoda	0,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0	-100,0
C13 Proizvodnja tekstila	0,8	3,9	7,0	-12,3	-0,5	5,4	-16,8	-9,7	-7,1	-14,9	34,1	9,9	9,7	12,6	-13,6	14,9	4,6	-1,3
C14 Proizvodnja odjeće	1,9	0,5	-19,6	-16,6	-11,9	12,3	-21,5	-17,6	-8,9	-3,9	-16,9	-13,2	-11,3	-16,4	-24,3	-14,3	-18,4	-13,2
C15 Proizvodnja kože i srodnih proizvoda	5,3	-20,2	-7,4	-1,1	-9,6	4,3	-29,6	-29,5	-18,3	-5,9	-15,1	-19,7	-13,6	5,6	-13,2	-11,4	-6,3	-12,1
C16 Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; materijala	8,4	-14,6	-39,8	-30,1	-28,2	-24,6	-35,6	-41,0	-33,7	-39,9	-43,2	-49,0	-44,0	-37,1	-47,7	-59,1	-48,0	-39,9
C17 Proizvodnja papira i proizvoda od papira	1,7	-20,4	22,8	-14,5	-4,1	0,2	-18,9	-21,3	-13,3	-32,0	-6,0	26,4	-3,8	8,3	11,0	11,2	10,2	-5,3
C18 Štampanje i umnožavanje snimljenih zapisa	0,8	-3,8	21,0	-9,3	2,6	21,4	-20,8	-17,1	-5,5	-0,3	83,0	86,2	56,3	56,7	36,5	0,8	31,3	17,0
C19 Proizvodnja koksa i rafiniranih naftnih proizvoda	0,7	7,7	12,9	-17,5	1,0	4,0	-6,7	-1,8	-1,5	2,3	-7,0	-6,4	-3,7	-9,3	-8,5	-12,2	-10,0	-4,4
C20 Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	3,2	-5,0	-1,3	-11,1	-5,8	13,0	3,8	13,5	10,1	1,9	15,1	7,5	8,2	10,6	6,4	16,0	11,0	5,4
C21 Proizvodnja osnovnih farmaceutskih proizvoda i farmaceutskih preparata	0,6	4,3	-0,1	55,9	20,0	67,5	-9,8	4,7	20,8	11,9	22,1	67,3	33,8	55,7	16,9	18,6	30,4	26,3
C22 Proizvodnja proizvoda od gume i plastičnih masa	2,6	18,1	8,8	-1,9	8,3	8,0	-10,1	0,4	-0,6	10,1	2,4	0,5	4,3	7,6	-5,5	-21,7	-6,5	0,7
C23 Proizvodnja ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda	2,4	5,9	34,0	13,9	17,9	-2,8	6,0	7,0	3,4	12,0	20,0	26,1	19,3	22,4	58,1	11,3	30,6	17,4
C24 Proizvodnja baznih metala	2,4	-22,5	63,0	58,8	33,1	-19,1	33,9	75,3	30,0	31,5	-18,0	21,1	11,5	52,6	62,6	68,7	61,3	29,7
C25 Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda, osim mašina i opreme	8,7	-6,3	-3,3	25,8	5,4	10,2	14,2	-8,1	5,4	7,2	-37,6	-22,8	-17,7	-5,9	30,1	-22,2	0,7	-2,6
C26 Proizvodnja računara te elektroničkih i optičkih proizvoda	0,5	110,6	27,3	3,2	47,0	52,8	2)*	164,3	108,6	2)*	177,8	165,3	171,6	2)*	2)*	2)*	2)*	2)*
C27 Proizvodnja električne opreme	1,8	27,8	25,3	92,0	48,4	109,1	91,4	58,6	86,4	122,4	50,2	44,6	72,4	100,6	97,4	88,3	95,5	75,3
C28 Proizvodnja mašina i uređaja, d. n.	1,9	0,0	1,1	7,8	3,0	47,4	0,9	15,6	21,3	33,4	28,5	-8,9	17,6	2,0	22,7	30,2	18,3	13,3
C29 Proizvodnja motornih vozila, prikolica i poluprikolica	2,8	-42,2	39,5	-51,2	-18,0	-45,9	-65,4	-45,5	-52,2	-22,8	-30,6	-28,0	-27,1	-7,1	-14,7	-18,7	-13,5	-28,8
C30 Proizvodnja ostalih prijevoznih sredstava	0,4	-13,0	194,0	-52,0	43,0	4,2	-10,6	-58,1	-21,5	-42,4	148,1	186,1	97,3	-35,2	-37,4	2)	-36,3	9,4
C31 Proizvodnja namještaja	2,8	-48,4	-24,6	-23,6	-32,2	-44,7	-36,6	-35,9	-39,1	-24,5	-35,4	-26,7	-28,9	-12,1	10,0	-9,7	-3,9	-27,7
C32 Ostala prerađivačka industrija	1,0	-55,1	-81,0	-62,2	-66,1	38,7	-54,9	-56,4	-24,2	-51,4	-41,1	-55,0	-49,2	76,4	-52,6	39,3	21,0	-41,2
C33 Popravak i instaliranje mašina i opreme	3,1	16,3	0,4	-57,6	-13,7	-16,7	19,1	18,6	7,0	-28,5	43,4	19,4	11,4	5,4	116,6	61,5	61,2	5,7
D35 Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom i plinom	25,1	3,4	14,8	-20,7	-0,8	-27,9	-17,4	-16,3	-20,5	-4,7	-2,6	5,5	-0,6	9,0	-3,8	-10,0	-1,6	-6,5

Izvor: Republički zavod za statistiku Republike Srpske

* 2) stopa veća od 200

Tabela 4: Realni sektor - industrija i usluge (Rast g/g u %)

		2023	2024	2023				2024			
				K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4
Industrija	Industrijska proizvodnja - fizički obim	-3,8	-4,2	-2,5	-6,2	0,1	-6,1	-4,7*	-6,5*	-5,2*	0,0*
	<i>Intermedijarni proizvodi</i>	-6,5	-5,7	-3,8	-9,5	-1,5	-10,8	-4,9*	-5,7*	-11,8*	0,2*
	<i>Energija</i>	-0,9	-3,2	-4,5	-3,9	4,5	1,5	-2,5*	-11,8*	0,6*	1,1*
	<i>Kapitalni proizvodi</i>	1,4	-5,0	3,1	1,0	3,1	-0,2	-6,8*	-7,9*	-0,1*	-4,3*
	<i>Trajni proizvodi za široku potrošnju</i>	-3,1	-7,1	-0,2	3,0	1,3	-14,7	-12,0*	-8,9*	-4,3*	-1,7*
	<i>Netrajni proizvodi za široku potrošnju</i>	-6,1	-0,4	-2,6	-8,8	-3,8	-8,2	-2,5*	0,1*	-2,2*	2,9*
Građevinarstvo	Obim građevinskih radova - Ukupno	-0,4	2,8	-1,6	1,4	-0,4	-1,2	2,4	2,8	2,8	3,1
	<i>Visokogradnja</i>	0,1	-0,6	1,0	2,7	-1,3	-1,9	-1,7	-1,1	-1,0	1,4
	<i>Niskogradnja</i>	-0,9	5,6	-3,7	0,4	0,3	-0,7	6,0	6,1	5,7	4,5
Prevoz	Cestovni (prevezeno robe)	-0,3	-13,2	1,4	1,4	-1,5	-2,5	-12,2	-16,5	-12,6	-11,7
	Cestovni (prevezeni putnici)	-1,5	-3,0	-14,0	3,3	7,6	-2,8	10,8	-4,4	-15,4	-2,8
	Gradsko - Prigradski prevoz (prevezeni putnici)	-8,8	12,5	-29,2	-21,5	8,3	7,4	46,0	26,3	-9,4	-12,6
	Željeznički (prevezeno robe)	-1,9	-18,0	3,0	-11,3	-7,8	8,6	-7,7	-10,4	-12,7	-41,3
	Željeznički (prevezeni putnici)	2,4	-6,1	10,5	-7,8	7,0	0,0	4,2	5,9	0,8	-35,1
	Avionski (prevezeni putnici)	17,6	2,7	68,2	12,6	3,5	-13,9	-21,9	-3,9	5,0	31,4
Maloprodaja	Realni rast prometa	14,1	6,4	11,3	13,1	16,5	14,9	12,6	11,1	2,7	1,2
	<i>Motorna goriva u s.p.</i>	-2,3	5,9	-7,5	-8,9	4,8	1,4	8,3	13,5	2,1	1,2
	<i>Trgovina na malo, osim motornih goriva u s.p.</i>	18,2	6,6	16,2	19,0	19,4	18,0	13,5	10,6	2,9	1,3
Turizam	Dolasci turista - ukupno	17,3	10,3	17,8	28,7*	16,2*	11,0*	2,5	14,3*	10,6*	10,1*
	<i>Domaći turisti</i>	-2,2	0,5	1,0	0,2*	-7,4*	1,9*	1,8	4,2*	-2,2*	0,3*
	<i>Strani turisti</i>	29,3	14,8	32,3	46,9*	27,4*	16,4*	3,0	18,9*	15,2*	15,7*

Izvori: BHAS zvanična saopštenja

* prosjek mjesečnih/kvartalnih stopa

Tabela 5: Realni sektor po entitetima (rast g/g u %)

(u zaglavlju tabele ispod: Federacija Bosne i Hercegovine - FBiH, Republika Srpska - RS)

			2023	2024	2023				2024			
					K1	K2	K3	K4	K1	K2	K3	K4
Proizvodnja i građevinarstvo	Industrijska proizvodnja - fizički obim	FBiH	-4,1	-3,9	-5,0*	-2,4*	-0,1*	-6,0*	-4,1*	-5,4*	-4,9*	-1,0*
		RS	-3,2	-4,5	0,1*	-6,4*	0,3*	-5,7*	-6,1*	-8,5*	-5,4*	1,9*
	Građevinarstvo (vrijednost radova)	FBiH	2	2,4	2,1^	1,5^	2,0^	2,2^	1,2^	2,3^	2,4^	3,6^
		RS	-4,9	3,7*	-7,8^	1,9^	-5,3^	-8,5^	4,6^	3,7^	3,8^	2,7^
Prevoz	Cestovni (prevezeno robe)	FBiH	4,4	-5,8	4,1	1,0	1,0	6,1	3,6	-8,2	-7,6	-10,6
		RS	-15,9	-14,8*	-13,9	-13,8	-22,0	-28,0	-38,7	-43,4	-33,7	-8,6
	Cestovni (prevezeni putnici)	FBiH	-2,6	-6	-9,7	-9,8	-5,7	-6,3	-1,4	-10,8	-7,9	-4,0
		RS	1,4	10,8	-3,7	3,1	18,3	3,6	22,0	10,6	25,8	-1,6
	Gradsko - prigradski prijevoz (prevezeni putnici)	FBiH	-12	8,6	-35,1	-25,6	10,9	6,8	57,0	30,4	0,9	-18,0
		RS	1,1	13,0	1,3	-0,9	-6,1	9,2	-2,2	8,8	-9,5	13,7
	Željeznički (prevezeno robe)	FBiH	-11,5	-6,1	-4,4	-13,8	-8,9	-17,9	-1,3	-8,8	-9,6	-41,3
		RS	-6,6	-16,9	16,3	-7,0	-6,0	-24,2	-17,1	-12,9	-17,5	-20,6
	Željeznički (prevezeni putnici)	FBiH	-0,5	-9,1	7,4	-9,1	4,5	-1,7	4,0	10,8	-0,2	-17,1
		RS	8,5	-11,2	25,0	-4,2	15,8	4,3	0,0	-13,0	-18,2	-12,5
Ugostiteljstvo	Nominalni rast prometa	FBiH	21,7	-	29,6	20,7	15,8	20,8	-	-	-	-
	Nominalni rast prometa	RS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Turizam	Dolasci domaćih turista	FBiH	2,6*	4,7*	-1,1*	5,1*	-1,8*	8,0*	5,6*	11,5*	1,4*	0,4*
		RS	-7,7	-5,3	5,1	-5,1*	-15,8*	-7,6*	-4,5	-6,3*	-9,1*	0,6*
	Dolasci stranih turista	FBiH	32,2*	15,2*	34,4*	47,7*	29,8*	16,7*	3,7*	23,2*	16,5*	17,5*
		RS	26,1	8,2	26,3	47,0*	19,4*	15,5*	1,4	6,9*	10,6*	12,0*

Izvori: Zvanična saopštenja entitetskih zavoda za statistiku

^ Realni rast proizvodnje u građevinarstvu

* prosjek mjesečnih/kvartalnih stopa

Tabela 6: Tržište rada

(u zaglavlju tabele ispod: Bosna i Hercegovina - BiH, Federacija Bosne i Hercegovine - FBiH, Republika Srpska - RS, Brčko Distrikt - BD)

Period	Broj zaposlenih lica*				Broj registrovanih nezaposlenih lica				Stopa registrovane nezaposlenosti**				Prosječne neto plate				Prosječne penzije***			
	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD	BiH	FBiH	RS	BD
	osobe								%				KM							
I-XII 2022.	838.957	535.665	286.679	17.689	362.989	289.912	67.745	5.332	30,2	35,1	19,1	23,2	1.122	1.114	1.144	1.051	500	530	461	412
I-XII 2023.	849.489	541.261	290.491	17.850	348.918	277.160	61.093	10.665	29,1	33,9	17,4	37,4	1.263	1.261	1.274	1.180	607	659	540	494
I-XII 2024.	855.764	547.660	289.722	17.782	328.623	260.298	56.323	12.001	27,7	32,2	16,3	40,3	1.381	1.373	1.404	1.329	665	720	593	540
I 2024.	849.942	542.116		17.871	340.561	268.870	59.019	12.672	28,6	33,2		41,5	1.328	1.338	1.312	1.279	659	710	592	537
II 2024.	850.799	542.688		17.875	338.528	267.170	58.894	12.464	28,5	33,0		41,1	1.338	1.315	1.392	1.281	659	711	592	537
III 2024.	850.888	543.231	289.755	17.902	335.386	264.744	58.377	12.265	28,3	32,8	16,8	40,7	1.353	1.335	1.394	1.285	659	712	592	538
IV 2024.	857.738	546.825		17.777	329.944	260.500	57.349	12.095	27,8	32,3		40,5	1.374	1.364	1.400	1.296	665	722	593	539
V 2024.	858.409	548.795		17.789	324.517	256.169	56.426	11.922	27,4	31,8		40,1	1.388	1.384	1.403	1.308	666	723	593	541
VI 2024.	858.506	549.382		17.771	325.568	257.641	56.056	11.871	27,5	31,9		40,0	1.374	1.351	1.426	1.329	666	723	593	542
VII 2024.	856.783	547.620		17.768	328.674	261.154	55.718	11.802	27,7	32,3		39,9	1.395	1.387	1.416	1.341	666	723	593	541
VIII 2024.	851.445	543.667		17.762	329.829	262.371	55.680	11.778	27,9	32,6		39,9	1.392	1.384	1.411	1.343	666	723	593	541
IX 2024.	858.752	551.326	289.689	17.737	324.712	257.483	55.376	11.853	27,4	31,8	16,0	40,1	1.382	1.369	1.412	1.364	667	724	594	541
X 2024.	858.598	551.839		17.689	323.143	256.275	55.048	11.820	27,3	31,7		40,1	1.415	1.415	1.420	1.373	667	724	594	540
XI 2024.	859.261	552.607		17.741	321.912	255.720	54.409	11.783	27,3	31,6		39,9	1.406	1.401	1.420	1.373	667	724	594	541
XII 2024.	858.042	551.842		17.703	320.696	255.482	53.524	11.690	27,2	31,6		39,8	1.430	1.428	1.438	1.377	668	725	594	541

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za statistiku, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske, Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta, Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske.

* * Za Bosnu i Hercegovinu podaci o broju zaposlenih lica do septembra 2024. godine su konačani, a nakon toga su privremeni. U Republici Srpskoj broj zaposlenih lica se objavljuje samo za mart i septembar.

** Stopa registrovane nezaposlenosti je izračunata kao odnos broja registrovanih nezaposlenih lica i ukupne radne snage (zaposlena i nezaposlena lica).

*** Prosječne penzije u Bosni i Hercegovini su izračunate na osnovu entitetskih nivoa penzija ponderisanih odnosom ukupnog broja penzionera u svakom entitetu (bez obzira na mjesto prebivališta).

Tabela 7: Pregled emitovanih obveznica Vlade Republike Srpske

Redni broj	Oznaka obveznice	Iznos u KM	Datum emisije	Rok dospeljeća	Efektivna kamatna stopa %
1.	RSBD-046	40.000.000	07.02.2024.	5	6,000%
2.	RSBD-047	40.000.000	06.03.2024.	5	6,000%
3.	RSBD-048	10.000.000	24.04.2024.	5	6,000%
4.	RSBD-049	10.000.000	20.08.2024.	5	6,000%
5.	RSBD-050	10.000.000	03.09.2024.	5	6,000%
6.	RSBD-051	10.000.000	23.09.2024.	5	6,000%
7.	RSBD-052	41.000.000	30.09.2024.	5	6,000%
8.	RSBD-053	80.000.000	23.12.2024.	5	6,000%
UKUPNO		241.000.000			

Izvor: Ministarstvo finansija Republike Srpske

Tabela 8: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Republike Srpske

Redni broj	Oznaka	Datum aukcije	Rok dospeljeća /mjeseci	Vrijednost emisije (u KM)	Kamatna stopa %
1.	RS24-T01	25.01.2024.	6	11.160.000	4,0000%
2.	RS24-T02	22.02.2024.	6	22.350.000	4,0000%
3.	RS24-T03	26.02.2024.	6	17.890.000	4,0000%
4.	RS24-T04	18.04.2024.	6	15.050.000	4,0000%
5.	RS24-T05	29.05.2024.	6	25.302.550	4,0000%
6.	RS24-T06	25.06.2024.	6	96.445.751	4,0221%
7.	RS24-T07	27.08.2024.	6	22.547.797	4,0000%
8.	RS24-T08	09.09.2024.	6	13.653.655	4,0000%
9.	RS24-T09	26.09.2024.	6	41.030.647	4,0000%
10.	RS24-T10	04.11.2024.	6	21.140.658	4,0000%
UKUPNO				286.571.057	

Izvor: Ministarstvo finansija Republike Srpske

Tabela 9: Pregled emitovanih obveznica Vlade Federacije Bosne i Hercegovine

Redni broj	Oznaka obveznice	Iznos u KM	Datum emisije	Rok dospeljeća	Kamatna stopa %
1.	FBH3O241	30.000.000	27.03.2024.	3	4,300%
2.	FBH3O242	40.000.000	17.04.2024.	3	4,400%
3.	FBH5O243	40.000.000	26.06.2024.	5	3,966%
4.	FBH1O249	30.000.000	24.09.2024.	10	4,650%
5.	FBH7O245	40.000.000	01.10.2024.	7	3,801%
6.	FBH5O246	40.000.000	08.10.2024.	5	3,550%
7.	FBH1O249	15.000.000	17.10.2024.	10	4,650%
8.	FBH1O247	30.000.000	22.10.2024.	8	4,522%
9.	FBH1O248	18.000.000	12.11.2024.	8	5,270%
10.	FBH7O249	50.000.000	04.12.2024.	7	3,916%
11.	FBH5O247	150.000.000	05.12.2024.	5	3,766%
12.	FBH3O248	50.000.000	10.12.2024.	3	3,280%
UKUPNO		533.000.000			

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 10: Pregled emitovanih trezorskih zapisa Vlade Federacije BiH

Redni broj	Oznaka	Datum aukcije	Rok dospeljeća /mjeseci	Vrijednost emisije (u KM)	Kamatna stopa %
1.	FBHTZ124	20.03.2024.	6	28.450.000	3,5579%
2.	FBHTZ224	02.04.2024.	12	10.000.000	4,0023%
3.	FBHTZ324	08.05.2024.	9	30.000.000	3,8830%
4.	FBHTZ424	15.05.2024.	3	29.450.000	3,8451%
5.	FBHTZ624	05.06.2024.	9	30.000.000	3,8416%
6.	FBHTZ724	10.09.2024.	12	20.000.000	3,3177%
7.	FBHTZ824	17.09.2024.	6	30.000.000	3,0215%
UKUPNO				177.900.000	

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 11: Rast i struktura monetarnih agregata (kraj perioda)

Period	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	Rezervni (primarni) novac (M0)	Transakcijski novac (M1)	Kvazi novac (QM)	M2 ukupno
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11=3+4+5	12=6+7	13=8+9+10	14=12+13
I-III 2023.	7.397,9	6.454,3	160,1	6.027,0	13.583,4	2.873,8	3.763,5	7.003,9	14.012,3	19.610,4	13.641,2	33.251,6
I-VI 2023.	7.571,4	6.349,8	152,6	6.253,1	14.082,0	2.854,5	3.887,6	6.975,2	14.073,9	20.335,1	13.717,3	34.052,4
I-IX 2023.	7.677,2	6.720,3	83,4	6.397,2	14.788,1	2.904,5	4.009,3	7.027,1	14.480,9	21.185,3	13.941,0	35.126,3
2023.	7.565,1	7.083,2	16,9	6.550,5	15.064,1	2.891,3	3.974,6	7.310,3	14.665,2	21.614,6	14.176,2	35.790,8
I-III 2024.	7.628,2	6.638,8	29,3	6.553,1	15.303,8	2.934,4	4.038,1	7.519,3	14.296,3	21.856,9	14.491,9	36.348,8
I-VI 2024.	7.823,6	6.860,1	8,7	6.723,3	15.602,9	2.998,0	4.037,4	7.574,6	14.692,5	22.326,3	14.610,0	36.936,3
I-IX 2024.	8.006,8	6.809,7	13,4	6.804,6	16.408,7	3.076,7	4.065,6	7.554,1	14.829,9	23.213,3	14.696,3	37.909,6
2024.	7.959,2	7.455,4	15,3	6.868,2	17.244,5	3.173,7	4.083,5	7.765,1	15.429,9	24.112,7	15.022,2	39.135,0
Stope rasta g/g												
I-III 2023.	0,9%	-0,6%	-51,1%	2,9%	13,5%	0,1%	12,5%	1,8%	-1,0%	10,0%	4,1%	7,5%
I-VI 2023.	4,8%	-7,0%	-51,9%	6,8%	12,2%	-1,8%	21,4%	-0,2%	-2,0%	10,5%	4,7%	8,1%
I-IX 2023.	3,1%	-7,6%	-71,9%	5,2%	10,8%	0,2%	16,0%	1,3%	-3,5%	9,1%	4,9%	7,4%
2023.	1,7%	-1,9%	-93,8%	6,9%	9,5%	0,4%	10,9%	6,0%	-1,7%	8,7%	6,1%	7,7%
I-III 2024.	3,1%	2,9%	-81,7%	8,7%	12,7%	2,1%	7,3%	7,4%	2,0%	11,5%	6,2%	9,3%
I-VI 2024.	3,3%	8,0%	-94,3%	7,5%	10,8%	5,0%	3,9%	8,6%	4,4%	9,8%	6,5%	8,5%
I-IX 2024.	4,3%	1,3%	-83,9%	6,4%	11,0%	5,9%	1,4%	7,5%	2,4%	9,6%	5,4%	7,9%
2024.	5,2%	5,3%	-9,4%	4,9%	14,5%	9,8%	2,7%	6,2%	5,2%	11,6%	6,0%	9,3%

Izvor: CBBiH

Tabela 12: Indeks potrošačkih cijena (CPI)

Period	Bosna i Hercegovina	Federacija Bosne i Hercegovine	Republika Srpska
I-XII 2023.	106,1	105,1	107,0
I 2024.	102,0	100,7	103,0
II 2024.	102,1	101,1	102,8
III 2024.	102,0	100,9	102,7
IV 2024.	102,0	101,2	102,5
V 2024.	102,0	101,5	102,3
VI 2024.	101,6	101,5	101,7
VII 2024.	101,8	101,7	101,8
VIII 2024.	101,3	101,6	101,1
IX 2024.	100,8	101,3	100,4
X 2024.	100,9	101,3	100,5
XI 2024.	101,5	101,9	101,1
XII 2024.	102,2	102,4	101,9
I-XII 2024.	101,7	101,4	101,8

Izvor: BHAS, Republički zavod za statistiku Republike Srpske, Federalni zavod za statistiku Federacije Bosne i Hercegovine

Tabela 13: Rast i sektorska struktura kredita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Period	Kreditni opštoj vladi	Kreditni nefinansijskim javnim preduzećima	Kreditni nefinansijskim privatnim preduzećima	Kreditni stanovništvu	Ostali krediti*	Ukupni krediti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
K1 2023.	1.078,2	599,5	9.252,4	11.114,1	169,75	22.214,0
K1-K2 2023.	1.041,9	595,7	9.495,5	11.383,8	209,22	22.726,2
K1-K3 2023.	1.021,6	594,9	9.570,4	11.616,3	225,47	23.028,6
K1-K4 2023.	1.110,3	617,1	9.767,7	11.786,0	243,06	23.524,1
K1 2024.	1.114,7	597,6	10.056,6	12.025,3	254,79	24.049,0
K1-K2 2024.	1.130,0	577,5	10.447,4	12.372,4	283,95	24.811,3
K1-K3 2024.	1.215,0	571,6	10.482,9	12.664,0	280,11	25.213,6
K1-K4 2024.	1.292,4	696,8	10.648,7	12.879,7	308,38	25.825,9
Stopa rasta (g/g)						
K1 2023.	-4,1%	18,6%	3,7%	5,6%	1,9%	4,5%
K1-K2 2023.	-4,6%	22,3%	3,3%	5,7%	17,3%	4,7%
K1-K3 2023.	-10,0%	11,7%	5,2%	6,5%	26,0%	5,4%
K1-K4 2023.	-1,1%	-1,5%	6,7%	7,4%	31,3%	6,6%
K1 2024.	3,4%	-0,3%	8,7%	8,2%	50,1%	8,3%
K1-K2 2024.	8,5%	-3,0%	10,0%	8,7%	35,7%	9,2%
K1-K3 2024.	18,9%	-3,9%	9,5%	9,0%	24,2%	9,5%
K1-K4 2024.	16,4%	12,9%	9,0%	9,3%	26,9%	9,8%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim kreditima su krediti dani ostalim finansijskim institucijama, neprofitnim organizacijama i ostali krediti.

Tabela 14: Rast i sektorska struktura depozita (stanje na kraju razdoblja, u mil. KM)

Period	Depoziti opšte vlade	Depoziti nefinansijskih javnih preduzeća	Depoziti nefinansijskih privatnih preduzeća	Depoziti stanovništva	Ostali depoziti*	Ukupni depoziti
	1	2	3	4	5	6=1+...+5
K1 2023.	4.407,2	1.939,3	6.099,2	15.004,8	1.812,2	29.262,7
K1-K2 2023.	4.475,4	1.887,1	6.387,9	15.247,9	1.864,5	29.862,9
K1-K3 2023.	4.539,2	1.882,5	6.880,9	15.514,8	1.843,3	30.660,7
K1-K4 2023.	4.299,2	1.895,0	7.088,5	16.058,7	1.785,4	31.126,8
K1 2024.	4.376,6	2.038,9	7.011,9	16.565,2	1.792,0	31.784,5
K1-K2 2024.	4.164,1	2.005,7	7.328,6	16.643,2	1.855,3	31.996,8
K1-K3 2024.	4.228,3	1.955,5	7.723,6	16.937,4	1.989,7	32.834,5
K1-K4 2024.	4.149,9	2.004,0	8.103,2	17.651,3	1.962,4	33.870,8
Stopa rasta g/g						
K1 2023.	10,6%	-3,6%	15,0%	8,8%	4,5%	9,1%
K1-K2 2023.	-4,4%	-6,7%	18,3%	9,9%	3,0%	7,5%
K1-K3 2023.	-3,9%	-5,0%	17,1%	9,1%	-2,2%	6,9%
K1-K4 2023.	-6,7%	-5,9%	15,4%	10,2%	-5,3%	6,5%
K1 2024.	-0,7%	5,1%	15,0%	10,4%	-1,1%	8,6%
K1-K2 2024.	-7,0%	6,3%	14,7%	9,2%	-0,5%	7,1%
K1-K3 2024.	-6,8%	3,9%	12,2%	9,2%	7,9%	7,1%
K1-K4 2024.	-3,5%	5,8%	14,3%	9,9%	9,9%	8,8%

Izvor: Centralna banka BiH

*U ostalim depozitima su depoziti sektora ostalih finansijskih institucija, neprofitnih organizacija i ostali depoziti.

Tabela 15: Kamatne stope na kredite stanovništvu u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjem nivou)

Godina	Mjesec	POTROŠAČKI KREDITI				STAMBENI KREDITI					OSTALI KREDITI			
		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	kreditni preko 5 god. IPFKS	preko 10 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 godine IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS
			s originalnim dospijećem preko 1 god.				s originalnim dospijećem preko 1 god.					s originalnim dospijećem preko 1 god.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
2024.	1	N/A	N/A	N/A	N/A	4,632	4,632	N/A	4,326	3,850	6,937	6,977	5,877	5,941
2024.	2	N/A	N/A	N/A	N/A	4,467	4,467	N/A	4,194	3,90	6,939	6,949	5,918	6,074
2024.	3	N/A	N/A	N/A	N/A	4,372	4,338	N/A	4,539	3,806	6,747	6,753	6,566	6,022
2024.	4	N/A	N/A	N/A	N/A	4,378	4,378	N/A	4,393	3,970	6,685	6,764	6,823	6,021
2024.	5	N/A	N/A	N/A	N/A	4,087	4,087	N/A	4,142	3,807	6,487	6,475	6,378	5,798
2024.	6	N/A	N/A	N/A	N/A	4,204	4,204	N/A	4,040	3,862	6,943	6,977	6,637	5,748
2024.	7	N/A	N/A	N/A	N/A	4,297	4,297	N/A	4,306	3,663	6,996	6,999	6,359	5,856
2024.	8	N/A	N/A	N/A	N/A	4,235	4,235	N/A	4,455	3,831	6,880	6,881	6,927	5,970
2024.	9	N/A	N/A	N/A	4,977	4,443	4,443	N/A	4,408	4,022	6,967	7,002	6,969	5,913
2024.	10	N/A	N/A	N/A	N/A	4,40	4,40	N/A	4,388	3,833	6,934	6,934	6,814	5,584
2024.	11	N/A	N/A	N/A	5,436	4,251	4,251	N/A	4,114	4,037	7,061	7,061	6,824	5,577
2024.	12	N/A	N/A	6,098	5,703	4,827	4,827	5,299	4,304	3,930	6,978	6,978	5,960	5,496

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope u tabeli se odnose na nove poslove.

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 16: Kamatne stope na kredite nefinansijskim preduzećima u KM s valutnom klauzulom (u %, na godišnjem nivou)

Godina	Mjesec	do iznosa od 0,25 miliona EUR				preko 0,25 miliona EUR do 1 miliona EUR				Preko iznosa 1 miliona EUR			
		promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS	promjenjiva stopa i do 1 god. IPFKS		preko 1 do 5 god. IPFKS	preko 5 god. IPFKS
			s originalnim dospijećem preko 1 god.				s originalnim dospijećem preko 1 god.				s originalnim dospijećem preko 1 god.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2024.	1	N/A	N/A	5,491	4,705	4,557	N/A	N/A	4,138	4,729	N/A	N/A	3,527
2024.	2	5,275	6,020	5,268	4,513	4,048	N/A	4,736	4,834	4,070	5,103	N/A	4,398
2024.	3	5,521	N/A	5,081	N/A	N/A	N/A	4,022	3,445	N/A	N/A	3,563	3,208
2024.	4	5,646	7,057	5,849	4,705	4,611	N/A	4,650	4,431	N/A	N/A	N/A	3,546
2024.	5	5,907	6,247	5,521	4,490	4,591	N/A	4,574	4,031	N/A	N/A	2,805	3,887
2024.	6	5,998	6,568	5,531	4,708	4,692	N/A	4,312	4,678	4,879	N/A	2,752	3,864
2024.	7	N/A	N/A	5,720	4,890	N/A	N/A	4,743	4,231	4,729	6,183	N/A	3,550
2024.	8	5,759	5,959	5,251	4,922	N/A	N/A	4,026	4,398	N/A	N/A	N/A	3,922
2024.	9	5,962	N/A	5,181	4,932	5,576	5,926	4,823	4,677	N/A	N/A	N/A	4,154
2024.	10	6,088	6,572	5,961	4,962	5,840	6,070	4,490	4,418	N/A	N/A	N/A	N/A
2024.	11	6,475	6,849	5,175	N/A	5,893	6,069	4,953	4,569	5,356	N/A	N/A	5,051
2024.	12	6,608	6,644	6,191	3,989	6,387	6,387	4,792	4,066	N/A	N/A	N/A	3,014

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope u tabeli se odnose na nove poslove.

IPFKS - inicijalni period fiksne kamatne stope

Tabela 17: Kamatne stope na depozite (u %, na godišnjoj razini)

Depoziti stanovništvu											
Godina	Mjesec	Depoziti u KM i depoziti s valutnom klauzulom				Depoziti u EUR				Depoziti u stranoj valuti	
		s dogovorenim dospjećem			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospjećem			Depoziti po viđenju	s dogovorenim dospjećem	Depoziti po viđenju
		do 1 god.	preko 1 do 2 god.	preko 2 god.		do 1 god.	preko 1 do 2 god.	preko 2 god.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2024.	1	0,636	1,651	1,849	0,045	1,071	2,413	2,395	0,046	0,883	0,021
2024.	2	0,654	1,772	1,943	0,044	1,391	2,487	2,691	0,045	0,846	0,021
2024.	3	0,616	1,632	2,157	0,044	1,314	2,316	2,477	0,045	0,945	0,020
2024.	4	0,649	1,874	2,264	0,043	1,552	2,357	2,324	0,045	1,064	0,020
2024.	5	0,781	1,757	2,374	0,043	1,532	2,342	2,60	0,045	1,065	0,020
2024.	6	0,734	1,665	2,045	0,044	1,315	2,164	2,194	0,045	1,023	0,020
2024.	7	0,792	1,774	2,088	0,043	1,283	2,258	2,357	0,045	1,105	0,020
2024.	8	0,837	1,880	2,372	0,043	1,238	2,222	2,387	0,044	1,058	0,020
2024.	9	0,936	1,924	2,042	0,044	1,215	2,377	2,390	0,044	1,225	0,020
2024.	10	1,089	1,956	2,143	0,045	1,338	2,399	2,433	0,044	1,496	0,020
2024.	11	1,150	2,050	2,247	0,045	1,264	2,432	2,470	0,045	1,214	0,020
2024.	12	1,216	2,026	2,398	0,045	1,630	2,481	2,374	0,044	1,210	0,020
Depoziti nefinansijskih preduzeća											
2024.	1	0,587	1,652	1,953	0,058	0,796	1,940	3,134	0,010	N/A	0,031
2024.	2	0,528	1,870	2,115	0,051	1,391	2,108	2,633	0,012	N/A	0,029
2024.	3	0,625	1,863	1,980	0,059	1,692	1,963	2,428	0,011	N/A	0,032
2024.	4	0,665	1,857	2,275	0,069	1,638	2,023	2,758	0,009	N/A	0,035
2024.	5	0,537	1,958	2,241	0,073	1,752	2,419	2,656	0,011	N/A	0,035
2024.	6	0,719	2,011	2,297	0,072	1,610	2,415	2,678	0,011	N/A	0,032
2024.	7	0,606	2,326	2,355	0,069	1,793	2,545	2,760	0,012	N/A	0,033
2024.	8	0,703	2,371	2,088	0,071	1,668	2,759	2,794	0,012	N/A	0,033
2024.	9	0,697	2,162	2,067	0,077	1,571	2,420	2,781	0,012	N/A	0,034
2024.	10	0,931	2,013	2,020	0,078	1,422	2,605	2,816	0,012	N/A	0,038
2024.	11	1,084	2,014	2,026	0,076	1,953	2,761	2,660	0,012	N/A	0,038
2024.	12	1,455	2,162	2,745	0,078	1,743	2,426	3,017	0,014	N/A	0,036

Izvor: Centralna banka BiH

Kamatne stope na depozite po viđenju se odnose na postojeće poslove.

Kamatne stope na depozite sa dogovorenim dospjećem se odnose na nove poslove.

Depoziti u stranoj valuti obuhvataju sve strane valute osim EUR.

Tabela 18: Uvoz i izvoz roba prema HS klasifikaciji

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)		IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
		Jan-Dec 2023	Jan-Dec 2024	2024/2023 promjena %		Jan-Dec 2023	Jan-Dec 2024	2024/2023 promjena %		Jan-Dec 2023	Jan-Dec 2024	2024/2023 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
		u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	u mil KM	u mil KM	g/g	p-p	
	UKUPNO	16700	16075	-3,7	-3,7	27768	28654	3,2	3,2	-11068	-12579	13,7	13,7	56,1%
1	ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA	226	232	2,8	0,0	908	1017	12,0	0,39	158	185	17,1	-0,24	22,9%
2	PROIZVODI BILJNOG PORJEKLA	197	235	19,1	0,23	1022	1083	6,0	0,22	277	277	-0,1	0,00	21,7%
3	MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORJEKLA I BILJNOG PORJEKLA	133	140	5,0	0,04	169	207	22,5	0,14	50	36	-27,4	0,12	67,4%
4	PREHRAMBENE PRERAĐEVINE	492	538	9,3	0,28	2505	2759	10,1	0,91	456	541	18,6	-0,77	19,5%
5	PROIZVODI MINERALNOG PORJEKLA	1837	1371	-25,4	-2,79	3839	3674	-4,3	-0,59	912	985	8,0	-0,66	37,3%
6	PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE ILI SRODNIH INDUSTRIJA	1263	1328	5,1	0,39	2328	2526	8,5	0,71	537	591	10,1	-0,49	52,6%
7	PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUKČUK	800	790	-1,3	-0,06	1762	1861	5,6	0,36	455	426	-6,4	0,26	42,5%
8	KOŽA I KRZNO	98	77	-21,4	-0,13	308	265	-14,0	-0,15	88	81	-8,0	0,06	29,1%
9	DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	985	924	-6,2	-0,37	444	401	-9,7	-0,15	119	113	-5,0	0,05	230,4%
10	CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	409	430	5,1	0,13	565	593	5,0	0,10	141	145	3,0	-0,04	72,5%
11	TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	862	821	-4,8	-0,25	1625	1640	0,9	0,05	363	401	10,5	-0,34	50,1%
12	OBUČA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	861	726	-15,7	-0,81	411	398	-3,2	-0,05	98	115	17,3	-0,15	182,4%
13	PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH MATERIJALA, KERAMIČKI PROIZVODI, STAKLO I STAKLENI PROIZVODI	237	220	-7,2	-0,10	551	579	5,1	0,10	118	126	7,1	-0,08	38,0%
14	BISERI, PLEMENITI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO I POLUDRAGO KAMENJE	35	44	25,7	0,05	59	69	16,9	0,04	16	12	-26,4	0,04	63,8%
15	BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	3081	2886	-6,3	-1,17	3777	3732	-1,2	-0,16	1141	868	-23,9	2,46	77,3%
16	MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI UREĐAJI	2740	2752	0,4	0,07	4321	4378	1,3	0,21	778	963	23,8	-1,67	62,9%
17	TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	609	683	12,2	0,44	2109	2301	9,1	0,69	341	428	25,5	-0,79	29,7%
18	SATOVII, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	77	120	55,8	0,26	382	419	9,7	0,13	90	86	-4,0	0,03	28,6%
19	ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	320	407	27,2	0,52	26	37	42,3	0,04	4	5	14,0	-0,01	1100,0%
20	RAZNI PROIZVODI	1434	1342	-6,4	-0,55	643	0	-100,0	-2,32	144	146	1,2	-0,02	68,7%
21	UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I ANTIKVITETI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%
98	NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

Tabela 19: Vanjskotrgovinska razmjena u BiH po glavnim trgovinskim partnerima

Zemlje	IZVOZ						Promjena u %	UVOZ						Promjena u %	DEFICIT						Promjena u %
	2022.		2023		2024			2022.		2023		2024			2022.		2023		2024		
	KM	u %	KM	u %	KM	u %		KM	u %	KM	u %	KM	u %		KM	u %	KM	u %	KM	u %	
EU	13.226	73,6%	12.187	73,0%	11.752	73,1%	-3,6%	16.297	56,9%	16.374	59,0%	16.949	59,2%	3,5%	-3.071	28,8%	-4.187	37,8%	-5.197	41,3%	24,1%
CEFTA	3.304	18,4%	3.121	18,7%	2.785	17,3%	-10,8%	3.517	12,3%	3.240	11,7%	3.449	12,0%	6,5%	-213	2,0%	-119	1,1%	-664	5,3%	458,0%
Ostali partneri	1.444	8,0%	1.392	8,3%	1.538	9,6%	10,5%	8.822	30,8%	8.154	29,4%	8.256	28,8%	1,3%	-7.378	69,2%	-6.762	61,1%	-6.718	53,4%	-0,6%
Njemačka	2.666	14,8%	2.680	16,0%	2.457	15,3%	-8,3%	2.992	10,4%	3.337	12,0%	3.381	11,8%	1,3%	-326	3,1%	-657	5,9%	-924	7,3%	40,6%
Hrvatska	2.676	14,9%	2.548	15,3%	2.594	16,1%	1,8%	2.844	9,9%	2.095	7,5%	2.139	7,5%	2,1%	-168	1,6%	453	-4,1%	455	-3,6%	0,5%
Italija	1.991	11,1%	1.449	8,7%	1.267	7,9%	-12,6%	3.540	12,4%	3.871	13,9%	3.705	12,9%	-4,3%	-1.549	14,5%	-2.422	21,9%	-2.438	19,4%	0,7%
Srbija	2.363	13,1%	2.087	12,5%	1.839	11,4%	-11,9%	3.057	10,7%	2.830	10,2%	2.955	10,3%	4,4%	-694	6,5%	-743	6,7%	-1.116	8,9%	50,1%
Slovenija	1.421	7,9%	1.356	8,1%	1.326	8,2%	-2,2%	1.113	3,9%	1.074	3,9%	1.083	3,8%	0,8%	308	-2,9%	282	-2,5%	243	-1,9%	-14,0%
Austrija	1.710	9,5%	1.715	10,3%	1.575	9,8%	-8,2%	1.003	3,5%	997	3,6%	1.013	3,5%	1,6%	707	-6,6%	718	-6,5%	562	-4,5%	-21,7%
Turska	311	1,7%	262	1,6%	319	2,0%	21,6%	1.675	5,8%	1.540	5,5%	1.664	5,8%	8,1%	-1.364	12,8%	-1.278	11,5%	-1.345	10,7%	5,3%
Rusija	100	0,6%	102	0,6%	93	0,6%	-8,4%	658	2,3%	462	1,7%	333	1,2%	-27,9%	-558	5,2%	-360	3,3%	-240	1,9%	-33,5%
Kina	38	0,2%	35	0,2%	49	0,3%	40,6%	2.327	8,1%	2.629	9,5%	2.760	9,6%	5,0%	-2.289	21,5%	-2.594	23,4%	-2.711	21,6%	4,5%
Ostale zemlje	4.698	26,1%	4.466	26,7%	4.557	28,3%	2,0%	9.427	32,9%	11.394	41,0%	11.705	40,8%	2,7%	-4.729	44,4%	-4.467	40,4%	-5.065	40,3%	13,4%
UKUPNO	17.974	100,0%	16.700	100%	16.075	100,0%	-3,7%	28.636	100%	27.768	100%	28.654	100,0%	3,2%	-10.662	100,0%	-11.068	100,0%	-12.579	100,0%	13,7%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Tabela 20: Platni bilans Bosne i Hercegovine

PLATNI BILANS BOSNE I HERCEGOVINE u milionima KM	2023	2024	Promjena 2024 / 2023
TEKUĆI RAČUN	-1.157	-2.129	84,0%
Roba - saldo	-10.259	-11.747	14,5%
Izvoz robe, fob	15.507	15.187	-2,1%
Uvoz robe, fob	25.766	26.934	4,5%
Usluge - saldo	4.391	4.404	0,3%
Izvoz usluga	6.424	6.751	5,1%
Uvoz usluga	2.033	2.347	15,5%
Primarni dohodak - saldo	-288	-161	-44,2%
Potražuje - ukupno	1.948	2.362	21,2%
Duguje - ukupno	2.236	2.522	12,8%
Sekundarni dohodak - saldo	4.999	5.375	7,5%
Od čega: Personalni transferi - potražuje	3.787	4.167	10,0%
KAPITALNI RAČUN	323	359	11,1%
FINANSIJSKI RAČUN	-416	-1.532	268,1%
Direktne investicije	-1.689	-1.893	12,1%
Od čega: Reinvestirane zarade - Pasiva	1.005	1.252	24,6%
Portfolio investicije	449	394	-12,4%
Ostale investicije	770	-1.120	-245,5%
Neto finansijska aktiva	1.135	691	-39,1%
Valuta i depoziti	742	314	-57,7%
Ostalo	383	392	2,5%
Neto finansijska pasiva	365	1.811	395,6%
Valuta i depoziti	-283	385	-236,1%
Zajmovi	-265	527	-298,6%
Vladin sektor	-471	303	-164,3%
Ostali sektori	206	224	8,4%
Trgovinski krediti i avansi	917	921	0,3%
Rezervna aktiva	52	1.086	1999,0%
NETO GREŠKE I PROPUSTI	418	238	-43,1%

Izvor: Centralna banka Bosne i Hercegovine

PRIJEDLOG

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava (1) tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo

ZAKLJUČAK

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument ***Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi januar - decembar 2024. godine.***

broj: _____ od _____ godine.

Broj: _____, _____ godina
S a r a j e v o

M. P. Predsjedavajuća
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Borjana Krišto

PRIJEDLOG

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), članka 54. stavka (1) točke b) i članka 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo je

ZAKLJUČAK

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument ***Bosna i Hercegovina Ekonomski trendovi siječanj - prosinac 2024. godine.***

broj: _____ od _____ godine.

Broj: _____, _____ godina
S a r a j e v o

M. P.

Predsjedateljica
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Borjana Krišto

ПРИЈЕДЛОГ

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54. става (1) тачке б) и члана 56. Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03) Савјет министара Босне и Херцеговине на _____. сједници, одржаној _____ године, донио је

ЗАКЉУЧАК

1. Савјет министара Босне и Херцеговине усвојио је документ ***Босна и Херцеговина Економски трендови јануар - децембар 2024. године.***

број: _____ од _____ године.

Број: _____, _____ година
С а р а ј е в о

М. П. Предсједавајућа
Савјета министара Босне и Херцеговине

Борјана Кришто